

॥ अथ अर्चनं ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

નિવેદન.

પ્રિય વાચક વૃંદ ! આ પુસ્તકને પ્રસ્તાવનાની જરૂર ન હોય. જે મહાન પુરોહિત આ સંસારમાં જન્મી સંસાર દાંવાનગથી ઉદ્ધવે મ પામી કર્મશત્રુઓ સામે પ્રયંત્ર યુદ્ધ ખેડી, તે પર વિજય મેળવી, કવચ-સક્ષીને વર્ષા, અને જગતના પ્રાણીઓને શાન, દયા, સત્ય, પરાંપકાર, સેવા, દાન છત્વાદિનો મહાન મંત્ર શીખવ્યો, તે મહાપુરોહિતના જીવનનો આજો ચિતાર એ વિચારકવર્ગને પ્રસ્તાવના રૂપે જ છે. હંમેશાં જીવનનું બંધારણ જીવનપરિચયના મંસ્કારથીજ ધડાય છે, તેઓઓના આદર્શ જીવનના આધારે ધણા ભગ્વ અને સુખભોધી જીવો સુસંસ્કારને પામે છે, અને સમ્યક્ત્વેષિ પર ચડે છે. એટલુંજ નહિ પણ તેમના ઉત્તમોત્તમ જીવનનું નિરંતર સ્મરણ કરવાથી આત્મા નિર્મળ અને પવિત્ર થઈ શકે છે.

જૈન સિદ્ધાંતમાં પ્રભુએ ચાર પ્રકારનાં અનુયોગ કર્યાં છે; જે વડે પ્રાણીયો મંસાર અટકી ઉત્તર્કધન કરી શકે છે. (૧) દ્રવ્યાનુયોગ (૨) ગણિતાનુયોગ (૩) કથાનુયોગ (૪) ચરણકરણાનુયોગ. સમાજનો મોટો વર્ગ બહુધા જૈન સિદ્ધાંતો વાંચતા તરફ બેદરબાર છે. તેમાં રહેલું અદ્ભુત તત્વ, નય, નિરોધ, અટકવ્ય જીવવિચાર એ તરફ સમાજ બાળ્યેજ દ્રષ્ટિપાત કરે છે. તે બધું તેમના હૃદયને લગભગ મુંઝવનારું થઈ પડે છે. એટલે સમાજ તે પ્રત્યે અસમિ બતાવી બાહ્ય ધર્મો વાંચતા વધારે લલચાય છે. પરિણામે સિદ્ધાંત તત્ત્વોમાં રહેલી અપૂર્વતા તેઓ જોઈ શકતા નથી.

આ ઉપરથી મને એમ લાગ્યું કે જૈન વર્ગને જૈનસિદ્ધાંતોમાં રહેલી ખુશીઓ, રહસ્ય, તત્વ અને ઉપયોગીતાથી પરિચીત બનાવવા માટે જૈનશ્રવેનો કયા વિભાગ પ્રથમ બહાર પાડ્યો હોય, તો સમાજ

તેમાં રહેલી વિશિષ્ટતાઓ નિરખી સિદ્ધાંત વાંચના પ્રત્યે લક્ષ કરે. અને કદાચ અવકાશનો અભાવ હોય તો આ પુસ્તકના વાંચનથી સૂત્રોના રહસ્યનો કંઠક ખ્યક્ત આવે; અને વાર્તાઓથી પોતાના શ્રમિત ઇવનને આનંદ ઉપજે; અને આત્મહિત સાધે.

આશા છે કે સમાજ આ પુસ્તકને અવગતી આખરમુઠી વાંચશે અને પ્રભુ કદનવારે તેના ખુબીઓ આરીદ્યાર્થી અવલોકી, પોતાથી બીજા દેવદુત્ત નવરસના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરશે તો લેખક પોતાનો શ્રમ સફળ અને સારો જાણે.

આજથી વચન કરે કે નિવસન એક વિદ્વાન ક્રિયાપાત્ર મુનિશ્રી કહાનક નવરસના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો હતો. તેમજ તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત રહેલો કથા વિજ્ઞાનના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત વાણીની ખુબી જાણે. તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત આપૂર્વ કથાઓ જાણે. તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત બહુ ઉપયોગી જાણે.

એ વર્ષે કદાચ તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો. અને તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો. તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો.

પ્રભુ સખેદ નવરસના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો. તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો. તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો.

ત્યારબાદ નવરસના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો. તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો. તેના ઉત્તરના પ્રયત્ન કરે તો મને સુઅવસર પ્રાપ્ત થયો.

મૂલ્યદ્રવ્ય રચામીને કરી. તેમણે મને પ્રોત્સાહન આપ્યું અને મને પેપરસેટો બહાર પાડતાં સારું ઉત્તેજન મળ્યું. તેથી તે પરમ ઉપકારી મુનિમહારાજનો તથા આ કામમાં મદદ આપનાર દ. સી. ના વિદ્વાન મહાસતીજી હનગામી આર્પીજીનો તથા આદક યજ્ઞ ઉત્તેજન આપનાર સર્વ સ્વધર્મી બંધુઓનો હું સહૃદય આભાર માનું છું; અને મને આશા છે કે સ્વધર્મી બંધુઓ પુસ્તક બહાર પાડવાના મારા પ્રયાસને અવાર નવાર ઉત્તેજન આપશે તો જન સાહિત્યદ્વારા હું સમાજની વધુને વધુ સેવા બજાવવા બાંધ્યશાળી યજ્ઞ.

આ પુસ્તક લખવામાં, શ્રીમાન પ્રાતઃસ્મરણિય પંડિત પુણ્ય શ્રી અમોલખરૂપીજી મહારાજ કે જેમણે ખુબ પરિશ્રમ લઈ હિંદી ભાષામાં સિદ્ધાંત બ્રહ્મસૂત્રી લખીને જન સમાજ પર અધ્યાગ ઉપકાર કર્યો છે, તે સિદ્ધાંતનો મહોખરો આશ્રય લેવામાં આવ્યો છે. તેમજ દૈટકીક બાબતો માટે બીજાં દૈટકીક પુસ્તકો તપાસવા પડ્યા છે તેથી તે બધાં મહાસંયોગો હું વિનય પૂર્વક આભાર માનું છું.

આ પુસ્તકની વાર્તાઓ પૈકી ગાતાસુત્રની ૧૯ વિષાકની ૧૧ ઉપાસક ૧૦ નિર્વાચલિકા ૫, તથા ઉત્તરાધ્યયન, બગવતી, ઉવવાઈ, રાય પ્રશ્નીય આદિ મુત્રોર્માધી સંક્ષિપ્તરૂપે લખી છે, અને બાકીની ચંદનબાળા આદિ વાર્તાઓ રસદાયક લાગવાથી કલ્પસુત્રાદિ ગ્રંથોની છે અને દરેક વાર્તાને અંતે સાર આપ્યો છે. ઉદાર વાંચકો, મારા અલ્પ જ્ઞાનને અભાવે રહી ગએલી જુલો તરફ દાંતવ્ય પ્રિયી જોશે, અને તેમની બાવ, રહસ્ય, ન્યાય, વગેરે વિચારો સ્વચ્છવનમાં ઉતારવા પ્રયત્ન કરશે. તો મારો શ્રમ જનસમાજની યત્કિંચીત મેરાશ્વે સફળ થયો મજારો.

પંચભાઈની પોગ, ✽
ઉત્તરાધ્યન ૧૯૮૮ ✽

શ્રી યી સંધનો નમ્ર સેવક
જીવજીતાજી હનગામી સંધવી.

૪૩ રાજેમની રદનેમિ સેનાદ	૧૨૭	૫૭ સદાસ પુત્ર	૧૫૭
૪૪ દેવકીજી ગજસુકુમાર	૧૩૦	૫૮ મદાસતક	૧૫૮
અને ૭ પુત્રો		૫૯ નંદનિપિતા	૧૬૨
૪૫ પદમાવતી	૧૩૬	૬૦ શાસીદિ પિતા	૧૬૨
૪૬ પદમકુમાર	૧૩૮	૬૧ મેતાપ્ત મુનિ	૧૬૪
૪૭ બદ્ધપુત્રીદેવી	૧૩૯	૬૨ અંધક મુનિ અને	
૪૮ શ્રીદેવી	૧૪૨	તેમના ૫૦૦ શિષ્યો	૧૬૬
૪૯ નિપદકુમાર	૧૪૩	૬૩ અંતાથીમુનિ અને	
૫૦ શ્રેષ્ઠિકપુત્ર કુણિક	૧૪૪	રાજા શ્રેષ્ઠિક	૧૬૯
૫૧ આણંદ શ્રાવક	૧૪૮	૬૪ કપિલમુનિ	૧૭૨
૫૨ કામદેવ શ્રાવક	૧૫૧	૬૫ ભરત અને બાહુબળ	૧૭૬
૫૩ સુલક્ષ્મીપીતા	૧૫૩	૬૬ ચક્રવર્તી સનંતકુમાર	૧૭૮
૫૪ સુરાદેવ	૧૫૪	૬૭ પ્રદેશી રાજા	૧૮૨
૫૫ સુલક્ષ્મીચતક	૧૫૫	૬૮ પ્રજુ મહાવીર	૧૮૧
૫૬ કુંડોલીક	૧૫૬		

અર્પણ !

જે મહાપુરુષો અહિંસા અને સત્યનો વિજય માવટે નગત પર ફરકાવી જગત જીવોને સત્ય, દયા, સમા, પદોપકાર, જ્ઞાન, સેવા છું. નો મહાનમંત્ર શીખવી આત્મ-કલ્યાણ પામ્યા, તે પશ્ચ પવિત્ર વિતરાગી મહાત્માઓના ચરણ કમળમાં વિનય પૂર્વક વંદન સાથે આ પુસ્તક અર્પણ કરું છું.

દાસાનુદાસ—જીવન

૧ મેઘકુમાર

સૌંદર્યસભી રાજમદી નગરીનો મહારાજ એણિક એક દિવસે સવારમાં પોતાના રાજ્યપુત્રનમાં સિદ્ધાસન પર અત્યંત શોક સાગરમાં બેઠો હતો. તેની મુખપુત્રા નિરતેજ જણાતી હતી, અને તે મેઘ મદાન કાઈ પૂર્ણ કરવાના મનોરથમાં મગ્ન હતો. તે સમયે અભયકુમાર નામનો મદાસુદિશાળી, મંત્રી અને સુપુત્ર નિત્યનિયમ પ્રમાણે પિતા-શ્રીના પાંચવંદન કરવા આવ્યો. શોકમાં ગરકાવ થયેલા મહારાજને કુમારનો સત્કાર ન કર્યો. શુદિવાન કુમારે પિતાશ્રીની શોકજન્ય દયા નિદાણી અતિ નમ્રતાથી ઉદાસીનતાનું કારણ પૂછ્યું અને પોતાની અવ્યવસ્થિતિ અનુસાર ઈષ્ટ કાર્ય સિદ્ધ કરવાનું વચન આપ્યું. મહારાજ એણિક સર્વ વાત નિવેદન કરી.

તે ચોંટા યાની હતી ! અભયકુમારની નાની માતા ધારણી દેવીને ગર્ભાવસ્થામાં અકાળે મેઘ વરસતો જોવાની ઉત્કટ ઇચ્છા થઈ હતી. અને તે ઇચ્છા પૂર્ણ કરવા ચોંટાતુર હતી, અને અદરનિય આત્મધ્યાન ધ્યાતી, દીવસે દીવસે ક્ષીણ થતી જતી હતી. આ વાતની દાસી દારા રાજ એણિકને ખબર પડી. રાજ એણિક દોઢજ પૂર્ણ કરવાનું ધારણી રાણીને વચન આપીને પોતાના આવાસમાં ચિંતામય બેઠો હતો. પિતાને આશ્વાસન આપ્યા બાદ અભયકુમાર વિચારમાં પડ્યો. દેવતાની સ્થાય વગર માનવજાતિની મગદૂર નથી કે અકાળે મેઘ પૃથ્વી ઉપર વરસાવી શકે, અભયકુમારે પોતાના પૂર્વ પરિચયવાળા

પાન વગરનું એક મેદાન તે અનાવ્યું કે જ્યાં અગ્નિ પ્રસરી શકે નહીં. ત્યાં તે મેદાનમાં તુ નિર્વ્યગ રહે રહે. તે મેદાનમાં હાથી, સીંહ વધ, શિયાળા વગેરે અનેક પ્રાણીઓએ આશ્રય લીધો. તે વખતે હું મેઘ તારે શરીર ખાનુવ મારે તેં એક પગ ઉપાડ્યો. અનેક પ્રાણીઓની ગીંચાગીંચમાં અને જગ્યા મારે દક્ષિણ ચક્ષુ થતા, તારો પગ મૂકવાની જગ્યા નીચે એક સસેલો આવી રહે. શરીર ખણીને તેં પગ નીચે મૂકવનો વિચાર ર્યો, તેવામાં તેં જગ્યાએ એક સસેલો તારા વેનવામાં અડ્યો. પ્રભુ ક્યવની મદાન દયાની ખાતર તે તારો પગ નીચે નહીં મૂકતા અધર ગાળ્યો. હું મેઘ, તે જીવદયાના મદાન પ્રભાવે તે તારો જંનાર કાપી નાખ્યો અને મદાન રત્નચિંતા મણિ સમાન અનન્ય મનુષ્યસ્વરો અંધ કયો. તે વનદવ અહીં દિવસ સુધી રહ્યો. અને પછી કાત થવાથી પ્રાણીઓ ફરવા લાગ્યા. સસેલો પણ ત્યાંથી ખની ગયો. આટલો વખત અધર પગે કોનો રહેવાથી, તું નિર્વ્યગ અશક્ત ખની ગયો. અને પગ નીચે મૂકવાની સાથે તું એકદમ નીચે ઢળી પડ્યો. અત્યંત વેદના પામી ત્યાજ તું મરણ પામ્યો અને તે જીવ દયાના પ્રતાપે તું મેઘકુમાર થયો નિર્વચના કવમા જ્યાં સમક્તિ પ્રાપ્તિની આશા પણ નહોતી તે વખતે અપાર કષ્ટ વેડીને તેં સમતા દાખવી ! તેા ઉનમ દુઃખમાં જન્મીને અને જૈન ધર્મ પામીને સાધુ મુનિના હાથપગના મંદર્પણની અદ્વ કિલામતા પણ હું મેઘ, તું સહન ન કરી શક્યો તે કેટલા ખેદની વાત !

મેઘ આશ્ચર્યમુગ્ધ બન્યો, ગતરાત્રિએ કરેલાં અશુભ વિચારોનો પશ્ચાતાપ કરવા લાગ્યો. અને વિચાર કરતાં જાતિ સ્મરણ થાન થયું. તે વડે ભગવાનની વાત સત્ય માનીને વૈરાગ્ય લાવનામાં ચડ્યો. પ્રભુ

પાસે પુનઃ દીક્ષા લીધી. સખત તપ જપ ખ્યાન ધરી સર્વ નિર્ગ્રંથને
અમાવાને સંધારે કર્યો, એક માસનો સંધારો જોગવી સમાધિ
સદિત કાળ કરી સ્વાર્થસિદ્ધ વિમાનમાં દેવતાપણે ઉત્પન્ન થયા
અને ત્યાંથી ચલી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં ઉત્પન્ન થઈને મોક્ષ જરો.

ધન્ય છે એ મહાન મુનિવર મેધને ! તેમને આપણા ત્રિકાળ
વંદન હોજો !

ન્યાય—જેવી રીતે ભગવાન મહાવીરે મેધકુમારને મધુર
વચનથી સમજાવી સંયમ ભાગમાં સ્થિર કર્યા;
તેવીજ રીતે આચાર્યો કાષ્ઠપણુ અવિનિત શિષ્યોને
મધુર વચનથી સમજાવી સંયમભાગમાં સ્થિર કરે.

૨ ધન્ના સાર્થવાહ

રાજગૃહી નગરીમાં મહા ઋદિવંત ધન્ના નામનો સાર્થવાહ રહેતો હતો, તેને ભદ્રા નામની સુસ્વરૂપવાન સ્ત્રી હતી. તેને કોઈ પણ જાતની કમીના ન હતી. વિપુલ ધન, ધાન્ય, નોકર ચાકર, મુંદર સ્ત્રી ઇત્યાદિ સર્વ વાતે તે સુખી હતો, પરંતુ તેને એકેય પુત્ર ન હતો એ જ તેને મુખ્ય દુઃખ હતું. ભદ્રા અદર્શિણ ચિતવતી કે ધન્ય છે તે માતાને કે જેને ઘેર પારણું ઘુમે છે, જે પુત્રને સ્તન પાન કરાવે છે, બાળકને રમાડે છે અને જીવનનો અણુમેરો આનંદ ભોગવે છે. ભદ્રાને પુત્ર ન હોવાથી તે અદર્શિણ શોકમાં દીવસો પીતાવતી.

એક દિવસ ભદ્રા પોતાના સ્વસ્થાનની આગા લઈને રાજગૃહી નગરીની બહાર યક્ષના મંદિરમાં ગઈ. તેની પુજા કરી સેવા લક્ષિ કરવા લાગી. જો પોતાને પુત્ર પ્રાપ્તિ થાય તો મંદિરના લંકારમાં વિપુલ દ્રવ્ય ખર્ચવાની ભદ્રાએ ત્યાં પ્રતિજ્ઞા કરી. અને પોતાને ઘેર આવી. કાળાન્તરે તે ગર્ભવતી થઈ. મર્જાધાનના જે માત્ર પછી તેને યક્ષના દર્શન કરવાનો દોહદ થયો. વસ્ત્રાલંકાર પહેરી યક્ષના મંદિર ગઈ, યક્ષની ધુપ વગેરેથી પુજા કરી સ્વસ્થાનકે આવી. અનુક્રમે નવ માસે પુત્રનો પ્રસવ થયો. દેવે પુત્ર આપ્યો એની માન્યતાથી તેનું નામ 'દેવદત્તકુમાર' પાડ્યું. દેવદત્ત વર્ષે તેને પુત્ર સંપાદવાથી તેના આનંદનો ખર ન્હોતો. પુત્રને વિવિધ વસ્ત્રાલંકારો, આભરણો

પરેશનવામાં તે બંદુબ જાનકે જાનની એક જગત જાણે તેના
પંથક નામનાં દાસ પ્રેમની આદે આ દેવદાસ કુમારને પુત્રન જન્મુજ્યો
પરેશની રમાડવા ખાટે બહારે મોકલ્યો, પંથક નામને દાસ દેવદાસ
જાગે સાથે કુમારને જાગરિયા કરાવવા ખાટે તપ્ય મેપો.

કુમાર જાદિનદિ રહેનો દત્તે. પંથકની નામર જન્મ જાગે
તપ્ય દની, તે તકનો દાસ જાને તે સાચમાં જાનનાર જાને એક
કર્જામાં પ્રવિજ્ય એકો વિજ્ય નામનો એક ત્યાં જાગ્યો. દેવદાસ જર
ધરજાં જાને તેનું મને મોકલત મયુ, એક તપ્ય રમાડા આ દેવદાસ
કુમારને એકરમ ઉપાડીને એક ત્યાંથી પગાવન કરી મેલે. એક જાગીયા
પાસે જાવી તે જાગકના સરીર પદથી ધરજાં ઉપાડી જાગકને
મારી નાખ્યું જાને પાસેના એક કુવામાં તેનું સજ દેડી છ મેર
પોતાના રહેવાને રથાને રથાપો મેપો.

એકીવારે દેવદાસને સાચવનાર પંથકે દેવદાસ તપ્ય જોવા માંડ્યું
તે ત્યાં દેવદાસને જોયો. નહીં પંથકને પ્રાસકો પાડ્યો. અ.મ તેમ
તેની તપાસ કરવા માંડી, પણ કપાઈ તે જાગકનો પનો સાચો
નહી. પંથક નિરતેજ અને શોકાગુર વાને ધેર જાગ્યો જાને કુમાર
ગુમ થવાની વાત જાણવી. વાત સાંજગતાં થતો મુર્જાનન મંદને
ધરણી પર દગ્ગા પડ્યો. બધા દોડી જાવી, તેના કુત્ખનો પણ પાર
ન રહ્યો. માથે જાગ તુડી પડ્યો દેવ તેનું તેને સાચું. ધનો
શુદ્ધિમાં જાગ્યા જાદ કોટવાગ પાસે મેપો, પુષ્કળ દ્રવ્યની બેટ ધરી
અને કુમારને શીધી આપવા કોટવાગને કહ્યું. કોટવાગ દર્થિયારો
છા કુમારની શોધમાં નીકળી પડ્યો, નમરી બહાર ઉવાન પાસે
એક કુવામાં તે જાગકનું મૃત સરીર જોવામાં આવ્યું. ત્યાંથી કુમારને
મારનારના પગરવનો કોટવાગે કીનો લીધો, અને વિજ્ય એક એ

જગ્યાએ રહેતો ત્યાં જ તે ગયો. ચોરને પકડીને બાંધ્યો અને તપાસ કરતાં સર્વ આભરણો નીકળ્યાં. ત્યાંથી તે ચોરને બાંધી રાજ્ય દરબારમાં લાવ્યો અને તેને કેદખાનામાં પૂરવામાં આવ્યો. કાળાન્તરે ધના સાર્થવાહનો શોક વિસારે પડ્યો.

એક દિવસ ધન્ના સાર્થવાહ રાજ્યના દાણ ચોરી જેવા કામ અટપ ગુન્હા માટે અપરાધમાં આવ્યો, તેથી ક્રોટવાળ તેને કેદખાનામાં લઇ ગયો અને ત્યાં વિજય ચોરની ક્રોટડી હતી તેમાં જ તેની સાથે ધના સાર્થવાહને પણ બાંધીને પૂરવામાં આવ્યો. ધન્ના સાર્થવાહની સ્ત્રી પોતાના પતિ માટે વિવિધ જાતની રસોઇ બનાવીને પંચક નામના દાસની જોડે મોકલાવતી. જે સાર્થવાહ જમતો અને દિવસો વ્યતીત કરતો.

એક વખત વિજય નામના ચોરે, ભુખતૃપાથી પીડાતો હોઇને, આવેલાં જોજનમાંથી પોતાને થોડુંક આપવા ધનાને વિનંતિ કરી. ધન્નાએ ગુસ્સામાં જવાબ આપ્યો કે હું આ અન્ન વધે તો ફેંકી દઉં, પરંતુ તને તેમાંથી લગાર માત્ર પણ ન આપું. કેમકે તું મારા પુત્રનો ધાતક છે, તેમ કહી તેણે વિજય ચોરને અન્ન ન આપ્યું, ખોરાક ખાવાથી ધનાને જંગલ જવાની ઇચ્છા થઇ, તેથી તેણે વિજય ચોરને સાથે આવવા વિનંતિ કરી, પણ વિજય ચોરે તેનું કહેવું માન્યું નહીં. અંતે બહુ આજીજી કરવાથી ધના સાર્થવાહ પોતાને માટે આવેલ ખોરાકમાંથી તેને આપે, એવી સરતે વિજય ચોર ધન્ના સાર્થવાહની સાથે ગયો. બીજે દિવસે ભાત લઇને પંચક આવ્યો. અને ધન્નાને આપ્યું. ધન્નાએ પંચકના દેખતા વિજય ચોરને તેમાંથી ભાગ આપ્યો. પંચક ઘેર ગયો અને ભદ્રાને આ વાત કરી; ભદ્રાના શોકનો પાર ન રહ્યો.

કેટલોકે વખત વીત્યા બાદ ધનનાના સગા સૈન્યીઓએ રાજાને
દહ આપીને ધનનાને છોડાવ્યો. ધનના ઘેર આવતાં કુટુંબીઓએ તેના
આદર-સાદાર કથો: પરંતુ બદ્ધએ, તેના આદર કથો નહી. ધનનાને
આશ્વર્ય થયું. કારણ પૂછતાં બદ્ધએ, જણાવ્યું કે પુત્રનો ધાતક વિજય
ચોર, તેને અન્ન આપવાથી અને ક્રોધ કેમ ન થાય, ધનનાએ કહ્યું,
આપણે દુરમન વિજય ચોર તેને તું સ્નેહિતરીકે મળ્યું; કેમકે અને
જામણ જવાની ઇચ્છા થવાથી મારી સાથે લઈ જવાની ખાતર
અન્ન આપવાની સરને મારે તેમ કરવું પડ્યું છે. પણ ધર્મભાવથી
કે પ્રેમ ભાવથી મેં તેને અન્ન આપ્યું નથી. આ સાંભળી બદ્ધને
સંતોષ થયો અને પતિને પ્રેમથી મળ્યા.

વિજય નામનો ચોર જુખાવવાથી પીડાઈને, ચાણક વગેરેના
મારથી અસહન મનીને, આત્મ ખાનથી તે કેદખાનામાંજ મરણ
પામ્યો અને મરીને નરકે ગયો. ત્યાં અનંત દુઃખ ભોગવીને મેંસાર
પરિભ્રમણ કર્યો.

તે સમયે રાજમહા નગરીના ઉદ્યાનમાં ધર્મધોષ નામના
રથવીર પધાર્યા, ધનના સાથેવાદ વાંટલા કરવા ગયો. ધર્મપરેષ
સાંભળી વૈરાગ્ય પામ્યો અને દોષા લીધી. ધણી વર્ષ સાધુ પ્રવચ્ન
પાળી એક માસનો સંધારો કરી ધર્મ નામના પટેલા દેરસેકે ગયો
અને ત્યાંથી મહાવિદેહ સેવમાં મોકલે જશે.

ન્યાય—જેમ વિજય ચોર ધન માલમાં હુણ્ન થયો તેમ
જેન સાધુ યા સાધી રીક્ષા લેઈને ધન, માલ,

અને કળા શીખવવાનું કામ સોંપ્યું. કાળાન્તરે તે વૃત્તકર્તામાં કુદગ
અન્ય, અને જનહતને પ્રચ્છીત મુખ પ્રાપ્ત થયું.

આય—જેમ સાગરરુત્તે શંકા લાવવાથી ઇચ્છિત મુખ
નહ ક્યું, તેમ જૈન સાધુ સાર્થવી દીક્ષા લઈને
પાંચ મહાવૃત્ત, છ જીવની કાય, નિશ્ચય પ્રવચનમાં
શંકા કરે, અન્ય મતની વાંચણ કરે, ક્ષણ પ્રાપ્તિમાં
સંદેહ કરે, તે ઇચ્છિત મુખ નહ કરીને સંસારમાં
પરિભ્રમણ કરે અને જનહત માફક શંકા કંખા
રહિત પોતાના નિયમની જરાજર પ્રતિ પાલન
કરે તો તે ચાર તિથિમાં સત્કાર સન્માન પામે,
અને ચારગતિનો અંત કરી ચોક્ષગતિને વરે.

ગરદન બહાર કાઢી, તે તકનો લાભ લઈ ફરી સિવાળ આજ્ઞા અને તેની ગરદન વગેરે ખાઈ ગયા અને કાચખાને મારી નાખ્યો.

પછી તે બંને સિવાળો બીજા કાચખા પાસે ગયા. તેને મારી નાખવા પછા ફાંસા ચાવી, પરંતુ તે કાચખાને તેઓ કોઈ પ્રકારની ઇજા કરી શક્યા નહિ. ફરીથી સિવાળ એકાંતમાં ગયા. તે સિવાળને આલી મચેલ જોઇને બીજા કાચખાએ પહેલા તેની ગરદન બહાર કાઢી અને ઝોમોર જોયું. અને પછી ચારે પગ એકી સાથે કાઢ્યા અને એકાદમ સીધાગતિથી દોડી જઈને મંઝા નદીના કુંડમાં કુદી પડ્યો, અને ત્યાં સૂખપૂર્વક રહેવા લાગ્યો.

ન્યાય—જેવી રીતે પહેલો કાચખો ઇદ્રિયનું ગોપન નહિ કરી શકવાથી દુઃખી થયો તેવી રીતે જૈન સાધુ—સાધ્વી દીક્ષા લઇને પાંચ ઇદ્રિયોનું ગોપન નહિ કરે તો આ ભવમાં નિંદનિક થશે અને પરલોકમાં પણ દુઃખી થશે અને આર ગતિમાં પરિસ્થમણુ કરશે. જેમ બીજો કાચખો ઇદ્રિયોને ગોપવાથી મુખી થયો તેમ જૈન સાધુ સાધ્વી ઇદ્રિય દમન કરવાથી આ લોક પર લોકમાં પુણ સત્કાર પામશે અને મોક્ષગતિ જેવા અનંત મુખનો આસ્વાદ લઇ શકશે.

૫ થાવર્યાપુત્ર

સુવર્ણના ઢોટવાળી, મણિરત્નના કાંગરાવાળી, ધનપતિ કુબેરની મુખ્યદિથી ઉત્પન્ન થયેલી હારિકા નામની નગરી હતી. તે નગરીમાં એક મહા રિદ્ધિવંત થાવર્યા નામની ગાથાપતિની ને એક પુત્ર હતો, તેનું નામ થાવર્યાપુત્ર. યૌવનાવસ્થાએ પામતાં થાવર્યાપુત્રને બીજીસ સ્ત્રીઓ પરણાવવામાં આવી. અને તે સ્ત્રીઓના પ્રેમ સૌંદર્ય-માં થાવર્યાપુત્ર સમય પસાર કરતો હતો. એકદા પ્રસંગે હારિકા નગરીના નંદનવન નામના ઉદ્યાનમાં રરમા તિથિ કરી શ્રી નેમનાથ પ્રભુ પધાર્યા. પરિપક્વ દર્શન કરવાને નીકળી. જેમ મેઘકુમાર દર્શન કરવાને નીકળ્યા તેમ થાવર્યાપુત્ર પણ નીકળ્યા. પ્રભુએ ધર્મોપદેશ આપ્યો. થાવર્યાપુત્રને વૈરાગ્ય થયો. ઘેર આવી માતા પાસે દીક્ષાની આજ્ઞા માગી. માતાપુત્રનો સંવાદ થયો. પુત્રનો તીવ્ર વૈરાગ્ય જોઈ માતા સંવાદમાં જીતી નહી. પરિણામે દીક્ષાની રજા આપવી પડી. ત્યાંથી તે રાજદરબારમાં શ્રીકૃષ્ણ વાસુદેવ પાસે ગઈ, સર્વવાત વિદિત કરી અને જીત, મુગ્ધ, ચામર વગેરેની માગણી કરી. કૃષ્ણ વાસુદેવે પોતેજ થાવર્યાપુત્રનો દિક્ષામહોત્સવ કરવાનું કહ્યું. પ્રથમ તો શ્રી કૃષ્ણે થાવર્યાકુમારને દિક્ષા નહિ લેવા અને પોતાના આશ્રય તજે આવવા સમજાવ્યું. કુમારે જવાબ આપ્યો, મહારાજ, જો તમે જન્મ, જરા અને મૃત્યુનો નાશ કરી શકતા હો તો હું તમારા આશ્રયે આવું. કૃષ્ણે કહ્યું. તે તો દેવ કે દાનવોથી પણ બની શકે તેમ નથી. “જેવટે કૃષ્ણ વાસુદેવે નગરમાં જેને દિક્ષા લેવી હોય તે લે, તેમનાં

સતી, કુંભનો નિર્વાદ હું કરીશ.” એવો જ્ઞાનર ૫૬૬ વચ્ચાળે
પરિણામે એક દબાર પુણ્યે વિદ્યા સેવા નેવાર કરા. ધાર્મ્યપુત્રે
પંચમુદિ લેત્ય કરી અને નેમનય પ્રજા પાને સિલિત કરા, ધોર-
પૂરનો અગ્રપાત કરી તપ સંવરમાં જાગમાને જાગતા ધાર્મ્યપુત્ર
વિચરતા લાવા.

એક વખત ધાર્મ્યપુત્રે પોતાના એક દબાર દિવ્યો સાથે
જનપદ દેસમાં વિદાર કરતા મારે બચ્ચન પામે જાતા માતી. બચ-
વાને જાતા આપી. જનપદેકના મેલમપુર મામના મેલમસાલ તથા
પંચક પ્રમુખ તેના પાંચમે મંત્રિને પોતાના તપોદેવી આવક મર્મ
અંગીકાર કરાવે. તે વખતે સાંખ્યમનચતો શુક નામે પરિવ્રજક દને.
તે અનેક મેરીને પોતાનો શુચિમર્મનો ઉપદેશ આપી પ્રતિભોષનો, અને
સુદર્શન નામે મદ્યવિવંત શેઠ યચિ એ ધર્મનું મૂળ છે, એ સત્ય-
માતી તેનો અનુવાધી થયો. પરંતુ ધાર્મ્યપુત્રે ‘વિનય એ ધર્મનું
મૂળ’ એ સચોટ સમગ્નવચાથી સુદર્શન આવક થયો હતો. આ
વાતની શુકને ખજર પડવાથી સુદર્શન પાસે આવ્યો, સુદર્શને તેને
ધાર્મ્યપુત્ર પાસે મોકલ્યો. અનેનો સંવાદ થયો. ધાર્મ્યપુત્રની
અદ્ભુત યાન શક્તિથી શુક પ્રતિભોષ પામ્યો. અને પોતાના દબાર
પરિવારનો સહિત ધાર્મ્યપુત્ર પાસે ટેલ મનની દિસા લીધી.
ધાર્મ્યપુત્ર મહાશયોને પ્રતિભોષ પમાડી, ઘણા વર્ષ સંવમ પાળી,
હમ તપશ્વર્ધ કરી, પાતોપતમ સચારો કરી કેવલમચાન પામ્યા. અને
સર્વ કુખ્યાં રહિત બની સિદ્ધતિને વર્ધા.

શુક અણ્ણારે એકા વિદાર કરતા કરતા શેલમપુર નમરના
હવાનમાં આવ્યા. પરિવદ વાદવા આવી. શેલમ નમરની રાગ
શેલમ પણ દર્શન કરવા આવ્યો. શુક અણ્ણારે ધર્મોપદેશ આપ્યો.

ભારથી ઉચે પાણી પર ન રહેતા નીચે જમીનપર જમીને સ્થિર રહે છે. તેવી રીતે જીવ પ્રાણાતિપાતાદિ અદ્વાર પાપ સ્થાનક વડે આકર્ષની પ્રકૃતિઓ સંચિત કરે છે. અને તેના ભારથી તે મરીને નરકાદિ દુર્ગતિમાં જાય છે. તેવી રીતે જીવનું ભારીપણું છે, વળી તે તુંબડું પાણીમાં રહેવાથી પલળીને તે પરથી માટીનો લેપ, કાલ તૃણ વગેરે ધોવાઇને દૂર થાય છે, અને તેથી તુંબડું પાણીની ઉપર આવી તરવા લાગે છે. તેવી રીતે જીવ પ્રાણાતિપાત આદિથી નિવર્તીને અનુક્રમે આઠ કર્મોનો ક્ષય કરી દેવલોક વગેરેને આજંગીને અવ્યાપાધ, અક્ષય, એવી મોક્ષગતિને પામે છે. એવી રીતે જીવ લઘુત્વ અથવા હલકાપણું પામે છે.

ન્યાય—જેવી રીતે માટીના લેપથી ભારે થયેલું તુંબડું નીચે તળીયે ખેસે છે તેવી રીતે આશ્રવના કર્મ બંધનથી જીવ નીચ ગતિમાં જાય છે, તે લેપથી જેવી રીતે તુંબડું મુક્ત થઈ પાણી પર ઉંચે તરે છે તેવી રીતે જીવ સંવરનિર્જરા આદિ શુભ ક્રિયાઓ વડે કર્મથી રહિત થઈ સંસાર સમુદ્રને તરે છે અને મોક્ષસ્થાનમાં જઈ સ્થિર રહે છે.

૭ રાંહીણી

શ્રેષ્ઠિક રામની રાજગૃહી નગરીમાં ધન્યાસાર્થવાહ નામનો મહાઋદ્ધિવંત શેઠ રહેતો હતો. તેને ધનપાળ, ધનદેવ, ધનગોપ, અને ધનરક્ષિત એ નામના ચાર પુત્રો હતા, અને તે ચારે પુત્રોને ચાર સ્ત્રીઓ હતી. જેમના નામ ૧ ઉગ્રગ્રીવા, ૨ ભોમવંતી, ૩ રક્ષિતા, ૪ રાદિણી અનુક્રમે હતા. એક વખત ધન્યાસાર્થવાહને વિચાર થયો કે હું મારા કુટુંબમાં અગ્રગ્રીવા હું દરેક કાર્ય મારી સલાહથી જ કરવામાં આવે છે. પરંતુ મારી ઝેરદાઝરીમાં અગ્ર મારા મૃતપુત્રી મારી સખળી મીલકતની થી બચવવા થશે, અગ્ર સારી રીતે કોણ સાચવી શકશે. અગ્ર કુટુંબમાંના મોઝી માણસને કુરસે જતા અથવા અકાપ કરતાં કોણ અટકાવશે. માટે હું મારી ચાર પુત્ર વધુએને ઠાંગવવા પાંચ અખંડ દાણા આપીને પરીક્ષા કરું કે તેમાં કોણ અને કેવી રીતે તેની રક્ષા કરે છે, અથવા વદિ કરે છે.

એવો વિચાર કરીને બીજો દિવસે સવારમાં મિત્રગણિ વગેરેને જમણ આપ્યું. તેમાં ચાર પુત્ર વધુએને બોલાવી સત્કાર સન્માન આપી જમાડ્યા. પછી યાનિજનો વચ્ચે મોટી પુત્ર વધુ ઉગ્રગ્રીવાને બોલાવી, અને કહ્યું. 'વદુ, સ્વેા આ પાંચ ડાંગરના દાણા, અને જ્યારે હું પાછા મારું ત્યારે તે મને આપજો.' ત્યાર પછી બીજી ત્રીજી અને ચોથી એમ દરેક સ્ત્રીને બોલાવીને દરેકને પાંચ પાંચ ડાંગરના દાણા આપ્યા અને તે માને ત્યારે પાછા આપવા જણાવ્યું.

પ્રથમ મોટી વદુએ તે દાણા લઈને વિચાર કર્યો કે મારા

કેદારમાં ડાંગર ધણી ભરી છે, તો મારા મસરા માત્રો તે વખતે ત્યાંથી લાવીને આપીશ. એમ કહીને તેણે તે પાંચ દાણા ફેંકી દીધા.

ભોમવતી નામની ખીજી પુત્ર વધુએ પણ એવો જ વિચાર કરીને, તે ડાંગર ઉપરથી ફેલતરા ઉતારીને દાણા ખાઈ મઈ, અને પોતાના કામે લાગી;

ત્રીજી રક્ષિતા નામની પુત્ર વધુ તે દાણા લઈને એકાતમાં જઈ વિચાર કર્યો કે મારા મસરાએ મિત્ર, જ્ઞાતિ, કુટુંબ છતાંદિ સર્વની સન્મુખ આ પાંચ દાણા આપ્યા છે, માટે તેમાં કંઈક બેદ હોવો જોઈએ. એમ ધારી તે પાંચ દાણાને એક વજ્રમાં બાંધી તેને રત્નના કરંડીયામાં રાખ્યા, અને તે કરંડીયાને એક પેટીમાં રાખ્યો. અને આસીકા નીચે રાખી સવાર સાંજ બે વખત રોજ તેની સંભાળ કરવા લાગી.

રોહીણી નામની સૌથી નાની પુત્ર વધુએ રક્ષિતા માફક વિચાર કર્યો કે આમાં કંઈક કારણ હોવું જોઈએ. માટે આ દાણાની બરાબર રક્ષા કરવી જોઈએ. એટલું જ નહિ પણ તેમાં વૃદ્ધિ કરવી જોઈએ. એમ ધારી પોતાના ઘરના નોકરને બોલાવીને કહ્યું. ‘ આ ડાંગરના દાણા લઈ જાઓ, અને બહુ વર્ષાદ ધાય તે વખતે એક નાની ક્યારી બનાવી તેમાં આ પાંચ દાણા વાવો, અને તે ક્યારીને ફરતી એક વાડ બનાવી તેની બરાબર રક્ષા કરો. પ્રથમ વર્ષાઋતુમાં તેણે તે દાણા વાવ્યા, ખીજી સાલ પણ ઉત્પન્ન થયેલાં સઘળા દાણા વાવ્યા, એમ દર વર્ષાઋતુમાં તમામ ઉત્પન્ન થતી ડાંગર વાવતાં તેમાં પુષ્કળ વૃદ્ધિ થતી ગઈ. અનુક્રમે ચાર વર્ષ સુધી તે વાવી. તૈયાર થયે તેને કાપીને ખજાં બનાવ્યાં. તેમાં તેને મસળી, સ્વચ્છ કરી તે ડાંગર વાસણોમાં ભરી લીધી અને તેની રક્ષા કરવા લાગી.

પાંચમે જઈ ધન્યાએ તે દાણ પાલ માગ્યો નિશ્ચય કર્યો. અને એક દિવસે રજાન, મિત્ર ઇનિ નવા પુત્ર વધુ વચેરેને મે.વાઈ. જોજન વચેરે જાણી સન્માન કરું. ત્યારબાદ સૌથી પહેલાં મોટી પુત્ર વધુને જોવારોને પ્રથમ આપેલા પાંચ દાણા પાલ માગ્યા. ઉત્તરીયાએ જોવારમાં જઈ તેમાંથી પાંચ દાણા લઈને ધન્યાના પાંચને આપ્યા. ધન્યા સાર્થવાદે ઉત્તરીયાને મોજન આપાને કરું કે હે પુત્ર, 'મે' તને જે પાંચ કમરના દાણા આપ્યા હતા તે આ છે કે જીભ? ઉત્તરીયા એ સત્ય દર્શકન જાહેર કરના, તે દાણા જીભ દોવાનું જાણ્યું. ધન્યા માર્થવાદ તેના પર ધ્રુસે થયો અને તેને ધરનું ગાદું કાઢવાનું, પાણી ઊઠવાનું, ડાળ વાસીદું કરવાનું, ઘોષવા શુંપવાનું વચેરે ધરની બહારનું દાણ, દાસીનું કામ મોખું.

ત્યારબાદ બીજી જોમવનીને પૂછ્યું, તેણે પણ તેવો જ જવાબ આપેલ તેણી તે દાણા આપ મર્ધ હી તેથી તેને કમર પાંડવાનું, પકડે દળવાનું, રસોઈ કરવાનું, વાસણ માંજવાનું, અને ધરની બંદરનું પરચુરણ કામ સોંપવામાં આવ્યું.

ત્રીજી રક્ષિતા નામની પુત્ર વધુ પામે જ્યારે તે દાણા માગવામાં આવ્યા ત્યારે તે ઘેર ગઈ અને રતના કરંદીયામાંથી વચેરે બધિસા દાણા લાવી. જ્યારે તેને તેજ દાણા દોયા વિરે પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે તેણે સખત્રી સત્ય વાત નિવેદન કરી. ધન્યા સાર્થવાદ આનંદ પામ્યો અને તેને સર્વ હીરા, માણેક, સુરજી વગેરે ધનમંડારની કુંઝીઓ સોંપી.

ઉવટે રાહીણી નામની ચોથી પુત્ર વધુને પૂછવામાં આવ્યું, ત્યારે તેણે કહ્યું, 'હે તાત અને પુત્રજા ગાડા ગાડીઓ આપો, જેથી હું તમારા તે પાંચ દાણા લાવી આવું.' ધન્યાએ કહ્યું, પુત્રી, મારા

પાંચ દાણા ગાડા ગાડીઓમાં તું કેવી રીતે લાવીશ, તે સાંભળી તેણે ઉપરોક્ત સર્વ વાત વિદિત કરી. ધનના સાર્થવાહે ગાડા આપ્યાં. રાહિણીએ પાંચેલી તમામ ડાંગરથી તે ગાડાઓ ભરાવ્યાં. જે રાજગૃહી નગરીના રાજમાર્ગની મધ્યમાં તે ડાંગરથી ભરેલાં ગાડાંઓ જતાં જોઈને નગરજનોએ વાત જાણવાથી સર્વ કોઈ ધનના સાર્થવાહની રાહિણી પુત્ર વધુની મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરવા લાગ્યા. ધનના સાર્થવાહ ડાંગરના ભરેલાં ગાડાંઓ જોઈને ખૂબ આનંદ પામ્યો અને તેના આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો. પછી તેણે તે રાહિણીને, દરેક કાર્યમાં સલાહ આપવાનું કામ સોંપ્યું, અને ઘરમાં સર્વથી મોટી સ્થાપિત કરવામાં આવી.

ન્યાય—જેવી રીતે ઉઝળીયા ડાંગરના પાંચ દાણા નાખી દેવાથી, લોકમાં નિંદાને પાત્ર બની, હલકું કામ કરી દુઃખી થઈ તેવી રીતે સાધુ સાધ્વી પંચ મહાવૃત અંગીકાર કરીને પ્રમાદવશ શીથોલ બનીને પંચમહાવૃતને ફેંકી દે, તો અલવમાં નિંદાને પાત્ર બને, અને પરલવમાં દુઃખી થાય.

જેમ ભોગવતી તે પાંચ દાણાને ખાઈ ગઈ, તે મહેનત મજૂરીનું કામ કરીને દુઃખી થઈ તેમ સાધુ સાધ્વી, પંચમહાવૃત ધારણ કરીને, રસના લોહિપી બની વૃત ભંગ કરે તો હિલના નિંદા પામે અને મંસારમાં પરિવ્રમણ કરે.

જેમ રક્ષિતાએ પાંચ દાણાનું ઉમદા રીતે રક્ષણ કર્યું તેમ સાધુ સાધ્વી પંચ મહાવૃતનું મૂળ ગુણમાં રક્ષીને યથાર્થ રક્ષણ કરે તો ચાર તીર્થમાં પુણ્યનિક બને, અને આત્મકલ્યાણ સાધે.

જેમ મેદીથી પાંચદાણીની વૃદ્ધિ કરીને પ્રથમ સા પામી, તેમ સાધુ સાધ્વી પંચ મહાવૃત લઈને, ત્રીયમંતંપંચા વૃદ્ધિ કરે તો આ ભવમાં સાધુ સાધ્વી આવકે આવિકા એ ચારે તીર્થમાં પ્રથમ સા પામે, ધુન્યનિક બને અને પરભવમાં અનંત મસારનો છેદ કરી સીદગતિને પામે.

૮ મહીનાથ

જેમ મેદીપના મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં વિલરીયા નામની રાજ્યધાની હતી તેમાં બળ રાજ્ય રાજ્ય કરતો હતો, ધારણી પ્રમુખ એક દબાર પદરાણીઓ હતી. ધારણી દેવીને મદાબળ નામનો કુમાર હતો. તેને ૨૫, સૌંદર્યવાન પાંચસો રાજ્ય કન્યાઓ પરજીવવામાં આવી હતી. તેમની સાથે મદાબળ મનુષ્યના કામજોગ સંબંધીનું મુખ જોગવતો રહેતો હતો. એકદા ધર્મધોષ નામના રથચીર તે નગરીના ઉઘાનમાં પધાર્યા. પરિવદ વંદન કરવા મહ. બળરાજ પશુ વંદન કરવા આવ્યો. મુનિની દેશનાથી રાજ્ય લેગવ્ય પામ્યો અને મદાબળને રાજ્ય સોંપી દીક્ષા લઈ ચાલી નીકળ્યો.

આ મદાબળ કુમારને છ બાળમિત્રો હતા, જે સર્વ સાથે જન્મેલા અને વૃદ્ધિ પામતા હતા. અને તે સાને જન્મ્યો સાથે દીક્ષા લેવાને નિરધાર કર્યો હતો, તે સમયે દિક્કુબ ઉઘાનમાં ધર્મધોષ નામના રથચીર પધાર્યા. મદાબળ વંદન કરવા ગયો. મુનિના ઉપદેશથી બોધ પામ્યો અને પોતાના છ બાળમિત્રોને પૂછી દીક્ષા લેવાનું ધર્મધોષ રથચીર પ્રત્યે કહ્યું અને સ્વસ્થાકિ ગયો.

ત્યારબાદ તે પોતાના છ મિત્રો પાસે આવ્યો અને સર્વવાન નિવેદન કર્યું. છ મિત્રો પણ દિક્ષા લેવા તેણે મદાબળને

તાતાના પુત્રને રાજ્ય સોંપી છે જાણની સાથે ધર્મશોય મુનિ પાસે
જોક્ષા લીધી અને તપ સંયમમાં વિચરવા લાગ્યાં.

એક વખતે સાને જાણાએ માંગેને એવો નિશ્ચય કર્યો કે આપણે
અધાએ સરખીજ તપશ્વર્ય કરવા. અધા કશુજ થયાં અને ઉપરા ઉપરી
ઉપવાસ, છઠ્ઠ અઠમ આદી તારી મંદારી તપશ્વર્ય કરવા માંડી.
મહાબળે વિચાર કર્યો કે હું અધાથી તારે તપશ્વર્ય કરું. એમ ધારી
ન્યારે પેલા છે જાણુ એક ઉપવાસ કર ત્યારે મહાબળે એ ઉપવાસ
કરે, પેલા, એ ઉપવાસ કર ત્યારે મહાબળે ત્રણ ઉપવાસ કરે. એમ
દરેક વખતે અંકેક ઉપવાસની મહાબળે તારે તપશ્વર્ય કરે. આ
પ્રમાણે પેલાથી જાતી અને માપ કરત પનું જાણુ. પોં સુધે તપ-
શ્વર્ય કરી. આ માપ કરતા રાજ્યમાં તપશ્વર્ય અને વીસ
બળ કુમારે જ્ઞાનામ કર્મ કરતા કરતા અંતુ તપશ્વર્ય અને વીસ
સ્થાનકના સેવક વડે મહાબળે તપશ્વર્ય કરતા પાંચુ અનુક્રમે સાતે
જાણુ કાગધર્મને પામા આપતા તપશ્વર્ય કરતા થયાં. ત્યાંથી
કાળ કરી પેલા છે નિત્ય તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા રાજ્ય
કુમારે પણ કેવળ તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય
લાનમરીમા કૃતિનામના તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય
થયાં. પોને તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય
સંપ્રાપ્ત મહાકૃતિનામના તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય
પુષ્પતી કૃતિનામના તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય
વ્યંતર દેવેએ કૃતિનામના તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય
આપ્યું. મહાકૃતિનામના તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય
ઉર્વશીને મુકાવે તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય
હવું. સમગ્ર સરવજ્ઞાન તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય કરતા કરતા તપશ્વર્ય

જ ન હતું. અનુક્રમે મસ્તિકુંવરી અનેક ધાવમાતાઓના લાસનપાસન વડે હૃદિર્મત થવા લાગી. તિથાંકરોને જન્મથીજ અવધિયાન દેવા છે. તેથી તેમણે પૂર્વજવના છએ બાળમિત્રોને જુદા જુદા રાજ્યોમાં જન્મેલા જોયાં. અને તે સર્વને જુઝાવવાને માટે નિશ્ચય કર્યો.

મસ્તી કુંવરીએ અરોઠ વનમાં એક ઝોલનધર બંધામ્યું, તેમાં અનેક યાંત્રિકા ઉભા કરાવ્યાં, તેની અંદર મધ્યમાં એક ગ્રામધર કરામ્યું, તેને ફરતી છ જાળાઓ બનાવવામાં આવી. વચ્ચે એક મહિપોઠીકા અથવા અગ્રુનને ઉભો કરવામાં આવ્યો. અને એક કુચળ ચિત્રકાર પાસે પોતાના સ્વરૂપ જેવી મુદ્ર અને લાવણ્ય વાળી એક સુવર્ણની પ્રતિમા કરાવીને તે મહિપોઠીકા પર ઉભી રાખી. તેના મસ્તક પર એક છિદ્રવાળું દાર બનામ્યું. અને દાર ઉઘાડીને તેમાં રોજ જન્ન વગેરે નાખવા લાગી. દરરોજ જાહાર નાખવાથી તેની અંદર મરેલા સર્પ અથવા મૃત માંસ અથવા મરેલા માણસનું સરીર સડી જાય અને જે દુર્ગંધ છૂટે તેથી દુર્ગંધ ઉત્પન્ન થઈ.

મસ્તી કુંવરીના રૂપ સૌંદર્યની પ્રશંસા આખા દેશમાં પહોંચી મઈ હતી. પેલા છ બાળમિત્રો, જેઓ કાળાન્તરે રાજ્યાસન પર આવ્યા હતાં તેમનાં સામ્રાજ્યમાં પશ્ચ મસ્તિકુંવરીના સૌંદર્યની વાત આવી હતી. તેથી તેઓને મસ્તી કુંવરીને પરણવાનો જાવ ઉત્પન્ન થયો હતો. અને પોતાના દૂતોને કુંબરાજ પાસે મસ્તી કુંવરીનું માથું કરવા મોકલ્યા. કુંબરાજને દૂતોએ ત્યારે આ વાત કરી ત્યારે કુંબરાજ ધણો જ ગુસ્સે થયો અને દૂતોને કાઢી મૂક્યા. પરિણામે છએ રાજ્યો-એ સંધી કરીને પોતાનું લશ્કર લઈ કુંબરાજ પર ચડી આવ્યાં અને નગરીને ઘેરા પાડ્યો. કુંબરાજ લડ્યો, પરંતુ છ જાળાના એકત્ર સૈન્ય સાથે ફાવી શક્યો નહી. તેથી તે મહેલમાં પેસી શોક કરવા લાગ્યો.

સમગ્રે તેમજે બીજાને પ્રતિબોધ આપવો અને દરેકને દીક્ષા લેવી તે શું તમે જુદી જગ્યા તમે પૂર્વભર વાદ કરો. તે સર્વભગી સવળા વિચારમાં પડ્યા અને શુદ્ધ જ્ઞાનથી ઉપયોગ મૂકતાં તેઓને જાતિ-રમરણ જ્ઞાન ઉપજ્યું. તરતજ મર્મધરના દારો બોલવામાં આવ્યા. હજી જખાઓ મહાકુવરી પાસે આવ્યા. મહિકુવરીએ કહ્યું કે હું ઇસાર ભપથી ઉદ્ધતેમ પામી છું અને દિક્ષા લેવા ચાહું છું, બોલો, તમારી શી ઇચ્છા છે ? જખાએ દીક્ષા લેવાનું વચન આપ્યું. તેઓ રાત્રીમાં જઈ પોતાના પુત્રોને રાત્રી સોંપી દિક્ષા લેવાનું કહીને ગયા.

મહાકુવરી દિક્ષા લેવા તત્પર થઈ, વરસીદાન આપવું ચર કહ્યું. દેવતાનું આસન ગળ્યું, લોકાન્તિક દેવો આવ્યા. ધર્મમાર્ગે પ્રવર્તારવાની ઉદ્દ્યોગજા કરી. માતાપિતાએ દિક્ષાની રત્ન આપી. સેનાશાના કજરીયા બનાવરાવી તિથિ કરેનો અભિષેક કરાવ્યો, ઉત્તેજે દિક્ષા મરોત્સવ ઉજવ્યો. સદાશ્રવન ઉદ્યાનમાં અરોહણ પામે આવીને મહિ-પ્રભુએ સ્વયંભેર પંચમુદ્રિ લેાચ કર્યો. અને પ્રચલિત થયા. હજી રાત્રીએ તથા કુંભરાત્ર પ્રભુનું વ્યાખ્યાન સંભળવા આવ્યા. કુંભરાત્ર શ્રાવક થયો. હજી રાત્રીએ દીક્ષાલીધી. મહિપ્રભુને દીક્ષા લીધાનાં તરતજ મનાપર્વવ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. સખત તપ જપ કરી, ચોપન દળર વર્ષાધી સંયમ પાળી, કેવળજાન, કેવળ દર્શનને પામ્યાં. અને એક દળર વર્ષા સુધી કેવળ પ્રવજ્યામાં રહી, અવ્યાખ્યા એવી મોક્ષમતિને પ્રાપ્ત થયા.

સાર—મહાન્ તપશ્ચર્યા અને સંયમને સેવતા છતાં, માયાથી તિથિ કર નેવાને પણ શી પણ પ્રાપ્ત થયું. તે માયા એ કેટલી અનર્થકારી વસ્તુ છે તે આ વાત પરથી સમજાશે,

੬ ਏਨਰਕ, ਏਨਪਾਗ.

[illegible]

જે તમે મારી સાથે કામભોજ ભોજવશો તો હું તમને જીવંતા રાખીશ. નહિતો આ તંત્રવારથી તમારા બંનેનું મસ્તક ઉડાવી દઈશ તેની વફાના બાબતી આ બંને કબુલ થયાં. તેથી તે દેવી તે બંનેને પોતાના મહેલમાં લઈ જઈને વિપુલ ભોજ ભોજવવાં લાગી.

એક વખત રત્નહોપા દેવીએ આ બંનેને કહ્યું કે તમે કામ-વખત ઉદ્ધવેન પામે અને ફરવા જવાનું મન થાય તો બધી દિશામાં જામે, પણ દક્ષિણ દિશાના વનખંડમાં ન જતા, તેં મુજબ તેઓ દરેક દિશામાં જતા પણ દક્ષિણ દિશામાં ન જતાં. એકવાર તેઓને વિચાર થયો કે દેવીએ દક્ષિણ દિશામાં જવાની શાં મારે ના કહી. ત્યાં કંઈક હોતું જોઈએ. એમ ધારી તેઓ બંને દક્ષિણ દિશામાં જવા તત્પર થયાં. ત્યાં જતાં પ્રથમ તેમને એક સપેના મહાની પારાવાર દુર્મુખ જાતી તે સદન ન થઈ ચક્રાથી તેઓ મ્હોં લઈ દક્ષિણ દિશાના વનખંડમાં આવ્યા, ત્યાં એક વધરવાન તેમણે જોયું. અને થાળી ઉપર એક માણસને ચડેલા જોઈને આ બંને અવશિન થયાં. પેલા માણસને કારણ પૂછ્યું ત્યારે તેણે કહ્યું કે આ વધરવાન રત્નહોપા નામની દેવીનો છે. હું કાકડી નમરીનો એક પોડાનો વેપારી છું. અવજનમુદમાં મુસાફરી કરતાં વદાણ બાગવાધી એક પાટીયાને આધારે આ દીપમાં આવ્યો અને મને આ દેવી લઈ ગઈ અને એક અપ અપરાધને ખતર તે દેવીએ મ્હારી આ ફાંદા કરી છે. આ સાંજળી તેઓ બંને વધારે અવળીવ થયાં અને દેવીના પંજનમાધી છૂટવાનો વિચાર કર્યો. છૂટવાનું કાન્ય પૂજનાં, પેલા મુગીપર ચડેલા પુરને કહ્યું કે પૂર્વ દિશાના ખંડમાં કૈલચ નામના બેનું મંદિર છે. તેની પૂજા કરો તો તમે છૂટો તો મુજબ તેઓએ કયું, પરિણામે કૈલચ વધ પ્રસન્ન થયો. અને તેઓને

૬. અનરક્ષ, અન્યાય.

[illegible]

ચલિત ન થયું, તેથી યહો તેને અંખાનગરીમાં પહોં-
ચાડ્યો તેમ તમે આચકત નહિ બનો તો પરમ-
મુખાકારી સીદ્ધજતીને પામશો.

૧૦ ચંદ્રમા

શ્રીમદ્ ભગવંત ધી મહાવીરપ્રભુ એકદા રાજગૃહી નગરીના
શુભચોક્ષ ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. ઐશ્વિક રાજા અને પરિવહ વંદન કરવા
આવી. પ્રભુએ ધર્મોપદેશ આપ્યો. રાજા અને પરિવહ સ્વસ્થાનકે
પાછી ગઇ. તે વખતે જોતમ સ્વામીએ પ્રભુમહાવીરને પૂછ્યું, હે પ્રભુ,
જીવ કયા પ્રકારે જીવે પામે છે. અને તેની રીતે હીન થાય છે ?
પ્રભુએ હિતર આપ્યો. જોતમ, જેવી રીતે કૃષ્ણપક્ષમાં એકમનો
ચંદ્ર પૂર્ણિમાના ચંદ્રથી તેજમાં હીન હોય છે. તેમજ બીજનો ચંદ્ર
એકમના ચંદ્રથી હીન હોય છે. ત્રીજનો ચંદ્ર બીજના ચંદ્રથી હીન
હોય છે. તેની રીતે અનુક્રમે અમાવાસ્યાનો ચંદ્ર ચૌદસના ચંદ્રથી હીન
હોય છે. એ રીતે હમણા સાધુ સાધ્વીઓ દિશા લઇને ક્ષમા, મુક્તિ,
શુભિ, નજીતા, મૃદુતા, સદ્ગુણ, સત્ય, તપ, સાય, નિર્ભયત્વ, અને
સદ્ગુણ એ દસ પ્રકારના યતિધર્મથી હીન હોય છે. એટલે ક્ષમા,
સદ્ગુણ આદિમાં યિયલ બને છે. વળી જેવી રીતે શુકલપક્ષમાં
એકમનો ચંદ્ર, અમાવાસ્યાના ચંદ્રની અપેક્ષાએ વર્ણ, રૂપ, કાંતિ
વગેરેમાં અધિક હોય છે. અને પૂર્ણિમાનો ચંદ્ર ચૌદસના કરતાં પ્રકા-
શમાં અધિક હોય છે. તેવી રીતે અમારા સાધુ સાધ્વી દિશા

હાતે ક્ષમા. અન્નચર્યા આદી દશ યતિધર્મમાં અધિક હોય છે. અને
નવ યતિધર્મ. દીનપ્રતિદીન વૃદ્ધિ પામે છે. ઉપર મુજબ શુદ્ધ,
કૃષ્ણ પક્ષના ચંદ્રમાંથી પેડે થવ દીન અધિક બને છે.

ન્યાય--જેવી રીતે શુદ્ધ પક્ષનો ચંદ્ર વૃદ્ધિ પામે છે, તેવી
રીતે સદશુદ્ધના સંસર્ગથી વૈરાગ્યવંત શ્રમણો
આસ્ત્રનાં ઉત્તરવળ બને છે. અને કૃષ્ણપક્ષની
દીનતાની માદક પ્રમાદી બનેલા સાધુઓ ક્ષમા
આદિ શુદ્ધિથી દીન હોય છે. આરિત્ર ક્ષીણ થા
છે અને હા બને પ્રાપ્ત કરે છે.

—વૈરાગ્યવંત—

૧૧ દાવદ્રવ વૃક્ષ

ૐ દેવ. પ્રભુ મોહ વન્તે આત્મ માર્ગધરે પુણ્ય, હે ભગવાન,
આત્મ મોહ અથવા વિરાગ્ય કેવી રીતે બને છે? પ્રભુએ
હે મોહને જ્યાં રીત સમુદ્ધમાં દેવતા તાનવૃ વૃક્ષ છે, તે કૃષ્ણ
પક્ષના દીન છે અને પક્ષ પુર પૂર્ણેથી શોભિત રહે છે.
પક્ષના દીન છે ૧૫. ૧૧ ત્રાગ માટે સ્થીર રહી શકે
કેટલાક દીન વૃક્ષ હોય છે, કેટલાક સદી ગય છે,
પીળા પડી ગય છે એવી રીત અમારા સાધુ સાધી દીક્ષા
પ્રાપ્ત થયા. સાધુ માધરી આવડ જાતિના દિન શિક્ષા આપે
સમ્પત્તિ સદા કરે છે. પશુ અન્યનિયાઓ અથવા ગૃ
કૃષ્ણના સદા કરતા નથી, તે જાતિમાં દેવા વિરાધક છે

જેવી રીતે પાપુના પ્રભાવથી કેટલાક દાવદર વૃક્ષ છૂર્ણ થઈ જાય છે સદી જાય છે. કેટલાક દાવદર વૃક્ષ પત્ર, પુષ્પ, ફળ વગેરે સહિત સોભાવમાન રહે છે. તેવી રીતે અમારા સાધુસાધ્વી દ્વિતી લક્ષને અન્ય તિથિઓ અને ગૃહસ્થોના વચન સહન કરે છે. પણ સાધુસાધ્વી આવક આવિકાના વચન સહન નથી કરતાં તે દેશ આરાધક છે. જેમ દ્વીપ અથવા સમુદ્રનો પાપુ થતો નથી અને સર્વ દાવદર વૃક્ષ છૂર્ણ થઈ જાય છે, અમર સદી જાય છે. તેમ સાધુસાધ્વીઓ દીક્ષા લઈને સાધુ, સાધ્વી, આવક, આવિકા, અન્યતિથી કે ગૃહસ્થો ઓછા વચન સહન નથી કરતાં, તે સર્વ વિરાધક હોય છે, અને અનેક પ્રકારના વાયુ વાતા છતાં પણ દાવદર વૃક્ષ ને કંઈ આંચ નથી આવતી, અને પત્ર, પુષ્પોથી સુશોભિત રહે છે, તેમ સાધુ, સાધ્વીઓ દીક્ષા લઈને બધાવના વચનો સમગ્ર પ્રકારે સહન કરે છે. તે સર્વ આરાધક હોય છે. ઉપર મુજબ હે મૌલમ, છવો અરાધક વા વિરાધક હોય છે.

૧૨ સુષુદ્ધિપ્રધાન

ચંપા નામની નગરી હતી. તેમાં છત્તિસુ નામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તેને સુષુદ્ધિ નામનો પ્રધાન હતો, જે જવાહરના સ્વરૂપને જાણવાના, અને જુદિયાળા હતો તે ચંપાનગરીના પ્રધાન ખૂણામાં એક પાણીથી ઓછી ખર્ઈ હતી. જે ચરમી, રમીર, માંસ

લઈને ક્ષમા, અહ્યર્થ આદી દશ યતિધર્મમાં અધિક હોય છે. અને જ્ઞાન ચારિત્રમાં દીનપ્રતિદીન વૃદ્ધિ પામે છે. ઉપર મુખ્ય શુકલ, કૃષ્ણ પક્ષના ચંદ્રમાની પેઠે જીવ દીન અધિક બને છે.

ન્યાય—જેવી રીતે શુકલ પક્ષનો ચંદ્ર વૃદ્ધિ પામે છે, તેવી રીતે સદ્ગુણના સંસર્ગથી વૈરાગ્યવંત શ્રમણો ચારિત્રમાં ઉજ્જવળ બને છે. અને કૃષ્ણપક્ષની હીનતાની માફક પ્રમાદી બનેલા સાધુઓ ક્ષમા આદિ ગુણોથી હીન હોય છે. ચારિત્ર ક્ષીણ થાય છે અને દુઃખને પ્રાપ્ત કરે છે.

૧૧ દાવદ્રવ વૃક્ષ

એ કદા પ્રભુ મહાવીરને ગૌતમ ગણધરે પૂછ્યું, હે ભગવાન, જીવ આરાધક અથવા વિરાધક કેવી રીતે બને છે? પ્રભુએ કહ્યું હે ગૌતમ, જેવી રીતે સમુદ્રમાં દાવદ્રવ નામનું વૃક્ષ છે, તે કૃષ્ણ વર્ણ વાળું હોય છે, અને પત્ર, પુષ્પ વગેરેથી શોભિત રહે છે. અનેક પ્રકારના વાયરા વાય છે. તથાપી તે શાંત ભાવે સ્થિર રહી શકે છે. કેટલાંક દાવદ્રવ વૃક્ષ જીર્ણ થાય છે, કેટલાંક સડી જાય છે, કેટલાંક પીળાં પડી જાય છે. એવી રીતે અમારા સાધુ સાધ્વી દીક્ષા લઈને ખીન્ન ધણા સાધુ સાધ્વી શ્રાવક શ્રાવિકા દિન શિક્ષા આપે છે તે સમ્યક્ પ્રકારે સદન કરે છે; પણ અન્યતિથીઓ અથવા ગૃહસ્થોના દુર્વચન સદન કરતા નથી, તે જ્ઞાનાદિમાં દેશ વિરાધક હોય છે,

જેવી રીતે વાયુના પ્રમાણથી ફેટલાક દાવદર ૧૫ ઇંચ થઈ જાય છે સદી જાય છે. ફેટલાક દાવદર ૧૫ ૧૮, ૫૫, ૬૫ વગેરે સદિત શોભાવમાન રહે છે. તેવી રીતે અમારા સાધુસાધ્વી દ્વિતી સમ્રતે અન્ય તિથિઓ અને ગૃહસ્થોના વચન સદન કરે છે. ૫૫ સાધુસાધ્વી આવક આવિકાના વચન સદન નથી કરતાં તે દેશ આરાધક છે. જેમ દ્વીપ અથવા સમુદ્રનો વાયુ થતો નથી અને સર્વ દાવદર ૧૫ ઇંચ થઈ જાય છે, અગર સદી જાય છે. તેમ સાધુસાધ્વીઓ દીક્ષા સમ્રતે સાધુ, સાધ્વી, આવક, આવિકા, અન્યતિથી કે ગૃહસ્થો કોઈના વચન સદન નથી કરતાં, તે સર્વ વિરાધક હોય છે, અને અનેક પ્રકારના વાયુ વાગી છતાં ૫૫ દાવદર ૧૫ ને કંઈ આંચ નથી આવતી, અને ૧૮, ૫૫થી સુશોભિત રહે છે, તેમ સાધુ, સાધ્વીઓ દીક્ષા સમ્રતે બધાવના વચનો સમ્યક પ્રકારે સદન કરે છે. તે સર્વ આરાધક હોય છે. કપર મુજબ હે મૌતમ, છવો અરાધક વા વિરાધક હોય છે.

૧૨ સુષુદ્ધિપ્રધાન

ચંપા નામની નમરી હતી. તેમાં જીવદ્રવ્ય નામે રાજ રાજ્ય કરતો હતો. તેને સુષુદ્ધિ નામનો પ્રધાન હતો, જે જીવાજીવના સ્વરૂપને જાણવાવાળો, અને શુદ્ધિદાતા હતો તે ચંપાનગરીના પ્રધાન ખૂણામાં એક પાણીથી બરેલી ખર્ષ હતી. જે ચરતી, રૂપીર, માંસ

માણસોએ તે પ્રભાણે કર્યું. રાજાએ પાણી પીધું અને લજો જ વિરમ્ય પામ્યો. અને કહ્યું કે આ પાણી પર્ણ જ જ્ઞાનદેહરી છે. ક્યાંથી લાભ્યા? માણસોએ કહ્યું કે આ પાણી અમને સુસુદિપ્રધાને આપ્યું છે. રાજાએ પ્રધાનને બોલાવીને કહ્યું કે આતું સુંદર પાણી તમે ક્યાંથી લાભ્યા? પ્રધાને કહ્યું કે આ પેલો આઈર્ન પાણી છે. રાજાએ માન્યું નહીં. પ્રધાને મર્મ દર્શીકત કરી, છતાં રાજાને વિશ્વાસ ન આવ્યો. તેથી રાજાએ માણસો દ્વારા આઈર્ન પાણી મંગાવ્યું અને પડામાં ભરી સ્વચ્છ કરાવ્યું. તો પાણી સ્વચ્છ, પીવા યોગ્ય થયું. રાજા અમર્મ પામ્યો. પ્રધાને જીનપ્રભિન ધર્મ મંભગાવ્યો. રાજા તે સખિભગી બાર જલધારી આવક થયો. કેટલાક સમય બાદ કોઈ સ્થળે રમ્યાં મંપા-નગરીમાં પધાર્યાં. સુસુદિપ્રધાન અને જીનઠગુ રાજા વંદન કરવા ગયા. મુનિએ ધર્મ દેશના આપી. અને પ્રતિબોધ પામ્યા અને દિશા લીધી. ધમ્મા વધ મંભમ પાળી, તપ જપ જ્ઞાન ધરી, મંભારો કરી નિર્વાણ પાને પામ્યા.

ન્યાય—મિધ્યાત્વથી જેનું મન મુચ્છ બન્યું છે તેવા પાપમાં પડેલા જીવો, ગુણરહિત હોવા છતાં મદ્યગુરના પક્ષાદથી ખાઈતા પાણી જેમ ગુણવાળા થાય છે.

વસ્ત્રાલંકારો, મુશ્વચાન બેટ લઈને તે ઐશ્વિક મદારાગ્ન પાસે ગયો. બેટ મૂકી. રાત્રી પ્રસન્ન થયો. નંદમણિયારે શહેરની બહાર વાવ બંધાવવાનો વિચાર ઐશ્વિક મદારાગ્ન પ્રત્યે જાહેર કર્યો. રાત્રીએ પરવાનગી આપી. નંદમણિયારે એક સુંદર વાવ બંધાવી. તેને ફરતી ચારે દિશામાં અનુક્રમે ચિત્રશાળા, ભોજનશાળા, ચિકિત્સા કરવાની શાળા, અને અલંકારશાળા બનાવરાવી. આનો લાભ લઈ ધણી લોકો નંદમણિયારના વખાણ કરવા લાગ્યા. આ સાંભળી નંદમણિયારના આનંદનો પાર રહ્યો નહિ.

એક વખત નંદમણિયારના શરીરમાં સોજા પ્રકારના રોગ ઉત્પન્ન થયાં. આખા મામમાં હઠેરા પીટાઓ કે નંદમણિયારના સોજા રોગ-માંથી એક ધણુ રોગ કાઢ મટાડશે તો તેને પુષ્કળ ધન આપવામાં આવશે. ધણી વૈદો દાકતરો આવ્યાં, ધણી ઉપચારો કર્યાં પણ તેમાંનું કોઈ એકપણુ રોગ મટાડી શક્યું નહિ. વેદાન્તી મહા પીઠાથી નંદમણિયાર મૃત્યુ પામ્યો અને નંદપુષ્કરથી નામની વાવમાં મૂર્છિત બન્યો. હોવાથી, તે મરીને તેજ વાવમાં દેહકાપણે ઉત્પન્ન થયો. આ દેહકા ગર્ભ મૂકત વર્ષ, બાસ્માવરથા વીતાવી ધુત્રાવરથા પ્રાપ્ત થવાથી વાવમાં ફરવા લાગ્યો. તે વાવમાં રનાન કરતાં, પાણી પીતાં ધણી લોકો શાંતિ પામી બેસતા કે નંદમણિયારને ધન્ય છે કે તેણે આવી સુંદર વાવ બંધાવી, ધણી માણસો પાસેથી આવું સાંભળીને દેહકાને વિચાર થયો કે આવા શબ્દો મેં પૂર્વે ક્યાંક સાંભળ્યા છે. એમ ચિંતન કરતાં, શુભ પરિણામના યોગથી તેને જાતિ સ્મરણુ યાન થયું અને તેનો પૂર્વજાવ જાણ્યો. મદાનીર ભગવાને આપેલો બોધ, અને લીધેલાં વૃત્ત યાદ આવ્યાં અને પોતે મિથ્યાત્વી થયો હતો તેને મારે પશ્ચાત્તાપ કરવા લાગ્યો, અને એવો અભિગૃહ કર્યો કે જીવન

પર્વતો ના પાંચ પાસે કંઈક વ્યતે પાગળાને દિવસે વાવમાં લોકોએ
 જાણ્યું હતું. (તે વખતે તેમના શરીરનો મેઝ લાગતો
 હતો. તેમણે જાણ્યું હતું કે તેઓ પ્રાણી, સમજાણુ આવતા
 હતા તેમણે જાણ્યું હતું કે તેઓ જીવન ચીનાવવા લાગ્યા.

તેમણે જાણ્યું હતું કે તેઓ નોસર્યા. પ્રભુ પધાર્યાની
 જાણ લાગી. શ્રેણિક રાજ
 આ તરફ દેડકાને
 પાણી નીકળ્યો. રસ્તે
 થયે. તેથી તે એકાંતમાં
 જીવન જીવવા કરી નમસ્કાર
 જીવન અવતા લાવવા
 પાણી સૌધર્મ દેવ-
 માં મહાવિદેહ હોવામાં

૪૫૫— ૨૮ નાં નાં વિના શુભ
 ૬૫૫— ૨૮ નાં નાં વંદન કરવાથી
 ૨૮

૧૪ તેતલી પુત્ર.

તેતલીપુત્ર નામનું નગર હતું. તેમાં કનકરથ નામનો રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તેને મહા શુદ્ધિયાળી તેતલીપુત્ર નામનો પ્રધાન હતો. તે પ્રધાન એક વાર ધોડેસ્વાર થઇને ડેટલાકે સ્વારો માથે કરવા જતો હતો. રસ્તામાં એકે ભવ્ય મકાનની અમાસીયા એક સુંદર બાળાને જોઇ. આ બાળા સર્વાંગ સુંદર અને અપૂર્વ લાવણ્યવાળી હતી. પ્રધાન આ બાળાને જોઇ મોહિત થયો. પ્રધાન ઘેર આગ્યો. પરંતુ તેને એન પડ્યું નહીં. તેથી પોતાના માથુસને બોલાવીને પેલી બાળા દ્રોણ છે તેની તપાસ કરાવી. માથુસોદારા જાણ્યું કે તે એક મહા ઋદ્ધિવંત કાલાદે નામે સોનીની પુત્રી છે. અને તેનું નામ પોદીમા. પ્રધાનને તેની સાથે લગ્ન કરવાની ઈચ્છા થઇ, તેથી દૂતદ્વારા સોનીને ત્યાં તેની પુત્રી તેતલી પુત્ર પ્રધાનને આપવા કહેણ મોકલાવ્યું. હતો ગયા અને વાત કરી. સોની પોતાની ઇચ્છાત આપકુ વધારે એમ ધારી માથું કણસ કર્યું, પ્રધાન આ પોદીમા કન્યાને પરણ્યો અને અનેક પ્રકારના સુખ ભોગવવા લાગ્યો.

તે નગરનો કનકરથ રાજા સ્ત્રીઓના રૂપ સૌંદર્યમાં મુગ્ધ હતો અને સદાકાળ અંતઃપુરમાં જ પડી રહેતો, વળી તેને પુત્ર ઉપર અભાવ હતો. એટલે કાંઈપણ પુત્રનો જન્મ તેને લાં યાય, તો તે તેના હાથ અગર પગની આંમળાઓ ઠાપી નાખે અગર તો અંગુઠો ઠાપે, અગર નાક ઠાપે, અગર કાન ઠાપે. એકદા અંગ તો આપું કરે જ કે જેથી તે રાજ્યને માટે લાયક રહે નહિ. એકદા તેની પદ-ભાવતી રાણીને એવો વિચાર થયો કે રાજા, પુત્ર યાય તો તેના

પોટીલાને દીક્ષા લેવાની અસિધાયા થઈ અને પતિની આજ્ઞા માગી. પતિએ કહ્યું કે તમે દિક્ષા લઈને દેવ યાવ, તો મને બોધ પમાડવો એવી સરતે હું રમ આપું. પોટીલાએ કબુલ્યું અને દિશિત થઈ. તથા જ્યેષ્ઠ મંદર દ્વિયાએ અને અંતિમ મંથાનો કરી પોટીલા દેવલોકમાં ગઈ.

કનકરથ નામનો રાજા વખત જતાં ગુજરી ગયો. તેને પુત્ર ન હોવાથી, માદી કોને આપવી તે માટે નગરજનો વિચારમાં પડ્યાં. પછી તે સર્વે તેનસીપુત્ર પાસે ગયાં અને રાજ્યપુત્ર કોષ્ટ દોષ તો લાવી આપવાની વિનંતિ કરી. પ્રધાને પ્રથમની દડાકત જાહેર કરી. લેણા ખુશી થયાં. અને કનકેશ્વર કુમારને રાજ્યાસને - સ્થાપ્યાં. કનકેશ્વર પશુ તેનસીપુત્ર પર ધડોળ પ્રેમ રાખતો અને દરેક કાર્યમાં તેનીજ મુખ્ય સલાહ લેતો. તેનસીપુત્ર રાજ્ય કાર્યભારના વૈભવમાં અને મોજશોખમાં રહેવા લાગ્યો. આ વાતની પોટીલા દેવને ખબર પડી, તેથી રાજા અને પ્રધાન ઉભય વચ્ચે પ્રેમ સંબંધ તોડવાના પ્રયત્ન કર્યો, કનકેશ્વરનો પ્રેમ પ્રધાન ઉપરથી એકાએક ખાલી ગયો. પ્રધાનને રાજ્યમાં તેમજ તેના કોષ્ટ પશુ અનુચિતોએ માન ન આપ્યું. પ્રધાન શોકમાં પડ્યો અને આ તિરસ્કૃત જીવન જીવવા કરતાં મૃત્યુ બેવરકર છે. એમ ધારી આત્મહત્યા કરવા પ્રયત્ન કર્યો એરથી, તરવારથી, કાંસાથી, અમિથી. એમ અનેક પ્રયોગો કર્યા. છતાં દેવની અમરુતિથી એકેયમાં સફળ ન થયો ત્યારે પોટીલા દેવ આવ્યો અને ઉપદેશ આપ્યો. અને પૂછ્યું. હે તેનસીપુત્ર, આમજ મોટી ઈર્ષી ખાધ છે, અને પાછળ દાસીનો ભય છે, બંને બાજુમાં અંધકાર છે, વચ્ચે પાણીની વર્ષાધારા ચાલી રહી છે, ત્યાં અમિથી જગી ગયું છે અને અદ્યોમાં મોટો દર લાગ્યો છે. તે સમયે ક્યા જનું? તેનસીપુત્રે જવાબ આપ્યો, અવધિન મનુષ્યને તેવા સમયે ચરિત્રનું જ ધરણ છે. પોટીલાે કહ્યું.

કેટલેક વખતે તે નગરીમાં સ્થવીર મહાત્મા પધાર્યા. ધનનો વંદન કરવા ગયો. ધર્મબોધ સાંભળી દિક્ષિત થયો. અને સંધારો કરી સ્વર્ગે ગયો અને મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જન્મ પામી મોક્ષમાં જશે.

સાર—ચંપાનગરી તે મનુષ્યગતિ, ધનનાસાર્યવાહ તે જીન પ્રરૂપીત રસ, અહિંસ્રા તે મોક્ષ. જેમ નંદીકુળ આવાથી મૃત્યુ થયું તેમ વિષય સેવનથી સંસારની વૃદ્ધિ અને દુર્ગતિમાં વાસ. તેનો ત્યાગ કરનાર સુખરૂપ ઇષ્ટ સ્થાને પહોંચ્યા. તેમ વિષય ત્યાગથી મોક્ષમાર્ગને પહોંચાય.

૧૬ દ્રૌપદિ

ચંપા નામની નગરી હતી. તેમાં ત્રણ બ્રાહ્મણો રહેતા હતા. નામ. ૧ સોમ ૨ સોમદત્ત ૩ સોમશૂત. તેઓ ધણાજ ધનાઢ્ય હતા. તેઓને ત્રણ સ્ત્રીઓ હતી. તેમનાં નામ અનુક્રમે. ૧ નાગસ્ત્રી, ૨ જૂતસ્ત્રી, ૩ યક્ષસ્ત્રી. એકદા તે બધાએ વિચાર કર્યો કે આપણી પાસે પુત્રકળ દ્રવ્ય છે. માટે વારાકરતી દરેક ઘેર બધાંએ જમવું. તે પ્રમાણે એક પછી એક વારા કરતી દરેકને ઘેર બધા સાથે જમતા. એક વખત નાગસ્ત્રી બ્રાહ્મણીને ત્યાં બધાયને જમવાનો વારો આવ્યો. નાગસ્ત્રીએ ભાતભાતની સ્વાદિષ્ટ રસોઈ બનાવી, વળી ખુબ સંસાર નાખીને શાક તુંબડીનું બનાવ્યું, સ્વાદ માટે ચાખી જોતાં તે શાક કડવું એર જેવું લાગ્યું. તેથી વિચાર કર્યો કે આવું શાક હું પીરસીશ

તો મારી દાંતી થશે, નિહા થશે. માટે તેની બ્યવસ્થા કરૂં. ત્યારબાદ તેણે બીજું શાક બનાવ્યું અને બધા આનંદ પૂર્વક જીવ્યા. તે વખતે ધર્મશોષ નામના મુનિ તે ઉદાનમાં બીરાજતા. તેમને 'ધર્મશયિ' નામના મહાન તપસ્વી શિષ્ય હતા, જે માસખમણની તપશ્રવણ કરતાં. માસ-ખમણને પારણે તેઓ ગૌચરી જાયે ફરતાં ફરતાં આ નામથી બ્રાહ્મણીને ઘેર જઈ ચાક્યા. બ્રાહ્મણી દર્શ પામી. અને આ કડવી તુંબડીનું શાક વહેવાવવાનું પાત્ર મહારાજને. જાણીને તે શાક તેણે વહેવાવ્યું. ધર્મશયિ અણુમાર ગૌચરી ફરીને શુર પાસે આવ્યા અને નિયમ મુજબ આહાર બતાવ્યો. કડવી તુંબડીની અંધણી ધર્મ શોષ મુનિએ તે શાકમાંનું એક ખિંડુ લઇને ચાખી જોયું તો તેમને તે કડવું વિષ સમાન લાગ્યું. તેથી તેમણે કહ્યું કે હે શિષ્ય, આ શાક જેર સમાન છે માટે તે તમે ખાશો નહિ અને ખાશો તો મરણ પામશો, માટે આ શાકને એકાન નિર્દોષ જીવીનમા મરકી આવે. ધર્મશયિ અણુમાર તે શાક લઇને એકાંત રહેતો ગયા. અને ત્યાં શાકનું એક ખિંડુ નીચે નાખ્યું, ત્યાં તો શાકની અંધણી દળશે છીડીઓ બેગી થઈ ગઈ. અને ને આચારી બધી મરણને શરણુ થઈ. ધર્મશયિએ વિચાર કર્યો કે કડવી તુંબડીના શાકના એક ખિંડુ માત્રથી દળશે છીડીઓનો નાશ થશે. તો આ બધા શાકથી કેટલાયે છોડાના જન જશે ! તો મહારે પોતાનેજ આ શાક ખાઈ જવું કહ્યું છે. તેમ ધારી તેઓ ત્યાં ત્યાં જઈ શાક ખાઈ ગયા. શાક કેવળ જેર સમાન હતું તેથી તેની અસર પ્રણમી ગઈ. અને ધર્મશયિને અગુણ વેદના ઉત્પન્ન થઈ. ધર્મશયિ અણુમારે સંચારો કર્યો. પંચ પરમેષ્ઠિનું સ્મરણ કરતાં ખાવ સમાધિમાં મૃત્યુ પામ્યાં. અને રાધા સિદ્ધ વિમાનમાં દેવ મણે ઉત્પન્ન થયા.

સુકુમારીશા દેવી ચોદાના કર્મનેા પશ્ચાન્તર કરવા સાગી. તેદખાં
 ઝોવાલિશા નામના સાપીછા હરને ત્વં પદાર્થ. અર્જાઈને પ્રસેવ
 આપેલ. સુકુમારીશાને વેશઅ કયો અને વિગતી અગા કાળને વિગા
 કીધી. એકનખન નમરીનો નદાર ઉઘાનની પમે કા કાનેઃ તપ
 કરી આનાપના ભેવાને વિચાર તેમે સાપીછા પામે અદેર કરો.
 સાપીછાએ નદાર એકલ નદિ રહેલ, તમુલાવમાં રહિ તપ કરવનું
 કયું. પરતુ તે નદિ માનના સુકુમારીશા સાપીછા નદાર ઉઘાન
 પામે અષ તપ કરવા સામ્યાં.

એકવાર તે ઉઘાનની પામે પંચ પ્રસેવ દેવતા નામની મળિ-
 કાને અષ કીડા કરતાં હતા, અને તે પંચેવ પ્રસેવ વિહાર વદા બની
 દેવતાની સાથે શ્રેમચિનેદા કરતા હતા અને મનુષ્ય સંનંધીના ભોમ
 ભોમવતા હતા. આ ક્ષય પેલી સુકુમારીશા આર્થના એકમાં આપ્યું.
 તેથી તેજે મંત્રપ કયો કે મારા તપ સંપદ ભદ્રચર્વનું રજ દોષ તો
 આવતા અવમાં હું પંચ પ્રસેવ સાથે ભોમ ભોમવતી વિચરું.
 મંત્રપ પ્રસેવ કરી તે આનાપના જૂમિમાંથી સ્વસ્વાનો ઉપાધવમાં
 આવી. ત્યાં તે આરિતની વિરાધના કરવા સાગી. વારંવાર હાય પમ
 ધાવે, મસ્તક ધાવે, મટેલું ધાવે. તેથી ઝોવાલિશા આર્પાઈએ કયું કે
 આપણને કરીરની દુગંજા કરવાનું કપે નહિ. છતાં તે નદિ માનનાં
 શરચુંદ પલે રહેવા સાગી. કાગાન્તરે તેમુલાવમાંને બીળ દેવસેકમાં
 ગઈ.

પાંચાગદેઘ, કંપીલપુર નગર, ત્યાં દ્રીપદ રાજા રાજ્ય કરતો હતો.
 તેને સુવર્ણી નામની રાણી હતી. તેને ત્યાં આ સુકુમાર દેવી
 પ્રતી પડે અવતરી, અને તેનું નામ દ્વિપદિ રાખવામાં આપ્યું. અપૂર્વ
 સુખ સામગ્રીમાં અને અનેક ઘસઘસીઓનાં લાલન પાલનથી બાલ્યા

તિવ્રતા છે. પદ્મનાભના તપથી દેવ આબો. અને દસ્તીનાપુરમાંથી
 લંગમાં સૂતેલી દ્રૌપદીને ઉપાડી અમરકંઠમાં લાવ્યો. રાત્રીએ દ્રૌપદિને
 સમજાવી. પણ સરળ થયો નહિ. પાંડવોને ખબર પડી, નારદજી
 માખ્યા, વાત કરી. નારદે અમરકંઠમાં એકવાર દ્રૌપદિને બેઠાં હતી તેમ
 જુ. પરિણામે પાંડવો તથા શ્રી કૃષ્ણ મદ્યમહેનતે ત્યાં ગયા અને
 દ્રૌપદિને લાખ્યા અનુક્રમે સુખ ભોગવતાં દ્રૌપદિને પુત્ર થયો. પાંડુસેન
 તેનું નામ પાંડુ. કુમાર સુવાપરચાને પામ્યો.

એકવાર રથવીર મહાત્મા પધાર્યા. પાંડવો દ્રૌપદિ સાથે વંદન
 કરવા ગયા. રથવીર મહાત્માએ ધર્મબોધ આપ્યો. ગદ્યા વેરાગ્ય પામ્યા
 અને પાંડુસેન પુત્રને રાજ્ય સોંપી દિક્ષા લીધી.

દ્રૌપદિ ૧૧ અંક બણી, ધણી વર્ષ સંવત્ર પાળી એક માસનો
 સંચારો કરી પાંચમા અક્ષરેવતોગમાં દેવતાપણે ઉત્પન્ન થઈ. ત્યાંથી
 નીકળી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં મોક્ષ જશે.

ત્યાર—નિયાણું એ પુરી વસ્તુ છે, મહાન તપ કરવા છતાં
 તેનાથી મુક્ત થઈ શકાતું નથી. જેમ દ્રૌપદિએ મુક્ત-
 મારીકાના બવમાં નિયાણું કયું તેમ. અગ્નિય વસ્તુનું
 દાન મુપાત્રને આપવું તે મહાન અનર્થ છે, જેવી રીતે
 નાગદ્રીએ કડવી તુંબીનું દાન ધર્મકૃષ્ણ અણગારને
 આપ્યું તેમ.

૧૭ અકીર્ણ જાતિનો ઘોડો

હૈસ્તશીર્ષ નામનું નગર હતું, ત્યાં કનકદેવ નામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તેમાં દરિયામાર્ગે વેપાર કરનારા ધણા વ્યાપારીઓ વસતાં હતાં. એકવાર તેઓએ મળીને વિદેશ ગમન કરવાનો વિચાર કર્યો અને વહાણો લઈને લવણસમુદ્રમાં મુસાફરીએ નીકળી પડ્યાં. રસ્તામાં તોફાન ચડ્યું, નાવ ફુગવા લાગ્યું. સર્વેએ ઇચ્છેવનું સ્મરણ કર્યું. કેટલાક કાળે તોફાન શાંત થયું અને તેઓ એક કાલીકદ્વીપ પાસે આવી પહોંચ્યા. ત્યાં તેમણે ચાંદી, સોનું હીરા માણેક વગેરેની ખાણો જોઈ. તેઓ આનંદ પામ્યા, વળી ત્યાં તેમણે અકીર્ણજાતિના ઘોડાઓ જોયાં. માણસો દેખીને આ ઘોડાઓ ભયભીત થઈને એકદમ નાસી ગયાં. વ્યાપારીઓએ જાણ્યું કે આ ઘોડાઓથીજ આપણે ચાંદી સોનું હીરા રત્ન વગેરે મેળવ્યું છે, તેથી તેમણે ચાંદી, સોનું વગેરે પોતાના વહાણમાં ભરી લીધું અને તેઓ હૈસ્તશીર્ષ નગરમાં આવ્યા.

રાજા પાસે ગયા. બેટધરી. રાજાએ પૂછ્યું કે તમે ધણા દેશોમાં ફરો છો, તો આશ્ચર્ય ઉપજાવે તેવી વસ્તુ તમે ક્યાં જોઈ ? વણિકોએ કાલીકદ્વીપમાં અકીર્ણ ઘોડાઓ રહે છે તેની વાત કરી. તેથી રાજાને તે ઘોડા મંગાવવાનો વિચાર થયો. રાજાએ વણિકોની સાથે પોતાના ધણા માણસોને મુગધાદાર અનેક પ્રકારની વસ્તુઓ લઈને કાલીક દ્વીપમાં મોકલ્યા. તેઓ બધા કાલીકદ્વીપમાં ઉતર્યા. ત્યાં તેમણે પેલા ઘોડાઓને દૂર કરતા જોયા. તેથી માણસોએ આસપાસમાં

સુમધીદાર વસ્ત્રો નાખી, પરિણામે કેટલાક ઘોડાઓ તે વસ્ત્રની સુમધે, રૂપ, રસ વર્ણુમાં મુર્છિત બનીને પાસે આબ્યા, અને ખાવા લાખ્યા. તરતજ ચેલા માણસોએ ઘોડાઓને પકડીને બાંધી સીધા બીજા કેટલાક ઘોડાઓ તેમાં મુર્છિત નહી બનતા બાગી ગયા. બધેલા ઘોડાને લઇ માણસો પોતાને ગામ આબ્યા. રાત્રીને વાત કરી. પછી તે ઘોડાને માર મારીને મર્દન પુત્ર વગેરે બાંધીને અશ્વકળા શીખવવા માંડી, મારના પ્રતાપે ઘોડાઓ ધણું દુઃખ પામ્યા, અને જે ઘોડાઓ નાસી ગયા તે મુખી થયા.

ન્યાય—પ્રભુમહાવીર કહે છે કે જો અમારા સાધુસાધવી દિક્ષિત બનીને પાંચ ઇંદ્રિયના ચઠ્ઠ રૂપ રસ બંધમાં મુર્છિત બનશે તો આ લોક અને પરલોકમાં દુઃખી થશે. અને જો કોઇ તેમાં મુર્છિત નહી બને તો અતુર્વિધ તીર્થમાં આદર પામશે, અને સંસારસાગરને તરશે.

૧૮ સુપુમાદારિકા.

શ્રેષ્ઠિક મહારાજની રાજગૃહી નગરીમાં ધન્ના સાર્થવાહ નામે એક મહા શિવંત શેઠ રહેતા હતા. તેને પાંચ પુત્રો અને એક પુત્રી હતી. તે પુત્રીનું નામ સુપુમાદારિકા, તે ધણી મુંદર હતી તે ધન્નાસાર્થવાહને વિજાત નામનો એક નોકર હતો. તે બાળકોને દંમેદા કીડા કરાવતો હતો. ક્રમેક્રમે બધા નોકર બાળકોનું મરણ કર્યા.

ચોરવા લાગ્યો. શેઠને આ વાતની ખબર પડવાથી શેઠે તે
 ઠપકો આપી ધરમાંથી કાઢી મૂક્યો. ચિલાત નોકર ગામમાં
 રખડવા લાગ્યો અને તે ચોરી, માંસ, દારૂ, જુગાર પરત્તી
 દિનો વ્યસની બની ગયો. અને સ્વચ્છંદે વર્તવા લાગ્યો.
 થોડેક દૂર એક ચોરોને રહેવાથી શુદ્ધ હતી. તેમાં વિજય
 ચૌધુડળામાં કુશળ એવો ચોર રહેતો હતો. તેની સાથે
 ચોરો હતા. આ ચિલાત નોકર ત્યાં ગયો અને તે
 તેની સાથે રહીને તે પણ ચોરી કરતા શીખ્યો. અને
 વધુ થયો.

તે વિજયસેન ચોર મરણ પામ્યો. અને પાંચમે
 આ ચિલાત ચોરને પોતાનો અધિપતિ બનાવ્યો.
 ચોર પોતાના પાંચમે ચોર સાથીઓને લઈને
 ધન્નાસાર્થવાહને ઘેર ચોરી કરવા આવ્યો. ધન્ના
 પુત્રોને લઈ લયલીત ઘરને એકદમ ધરમાંથી
 ધન્નાના ધરમાંથી પુષ્કળ દ્રવ્ય લીધું એટ-
 રીકા નામની તેની કન્યાને લઈ તે ત્યાંથી

ધન્નાસાર્થવાહ ઘેર આવ્યો અને કોટવાળ
 પુત્રી હરણની વાત કરી અને પોતાની
 નું કહ્યું. કોટવાળ હવાયારો તથા માણસો
 સામે પેલી શુદ્ધમાં ગયો. ત્યાં ચોરો સાથે
 બધા ચોરો નાસી ગયાં. ચીજાન પણ મહારાજો
 હારીકા નામની કન્યાને સાથે લઈ બીજો રસ્તેથી
 ચાલ્યો. આ દ્રવ્ય ધન્ના તથા તેના પુત્રોના

જોવામાં આવ્યું, તેથી તેઓ તેની ખાજગ પામ્યા. દૂર અટવીમાં જવલ
 ઝીલાન પણ થાક્યો. કન્યા સાથે આવગ જલદથી નાગી. ઘામો
 નહી, એમ મારી તેણે પેલી કન્યાનું તલચર વની મલકાવેલા પીપું
 અને દૂર અટવીમાં નાસી ગયો, ધનાસાર્યવદ પેલી કન્યાના કમ
 આવગ આવી પડેાંઓ. કમને જોનાંજ તે મજિન થમને નીચે
 પડ્યો. અને આકે કરવા લાગ્યો. ડેરલીકવારે તે મુદિમાં આવ્યો.
 આ વખતે મનાને તથા તેના પુત્રને ખૂબ કોટકાથી લુખ અને
 તૃપા લાગી. અને પાણી વિના તેઓ જૂથના મુખે આવી લાગ્યા.
 ત્યારે ધનાએ તેના પુત્રને કહ્યું કે પુત્રા, આપણને થણી લુખ
 અને તરસ લાગી છે, અને અહીં પાણી મળે તેમ નથી. તો આપણે
 મરી જઈશું અને રાજગૃહીમાં પડેાંગી ચાલું નહીં. માટે તમે મને
 મારી નાખો અને મ્હારા માંસ, રૂપિરનો આહાર કરી સાત્તવન
 પામે અને ઘેર જઈ સુખ જોગવો. ત્યારે તેના મોઢા પુત્રે કહ્યું,
 પીતાજી, તમે પરમ ઉપકારી છો માટે તમે મને મારી નાખો. ત્યારે
 બીજાએ કહ્યું કે મને મારી નાખો. એમ વારંવાર પાંચે પુત્રાએ
 કહ્યું. ત્યારે વિચાર કરી ધનાએ જવાગ આપ્યો. પુત્રા, કોમને પણ
 મારવાનો વિચાર હવે નથી. પણ આ પુત્રી જે હવે મરી ગઈ છે.
 માટે તેના માંસ રૂપિરનો આહાર કરી આપણે ઘેર પડેાંગીયે. જધાએ
 કહ્યું. આસપાસથી લાકડા વીણી લાવી અમો કર્યો. અને તે
 પુત્રોનું માંસ વગેરે પકાવી તેના તે સધગાએ આહાર કર્યો. પરીણમે
 તેઓ છવતાં રહ્યાં. અને રાજગૃહી નગરીમાં પહોંચ્યા. અને સુખ
 જોગવવા લાગ્યા.

એકવાર પ્રભુ મહાવીર તે નગરમાં પધાર્યા. રાજા શ્રેણિક, ધના
 સાર્યવાહ વગેરે વંદન કરવા ગયા. પ્રભુએ દેવતા આપી. ધનાસાર્ય-

પરે રથોપી દિશીત થયો. પુનઃ ધર્મધોષ રથવીર કરતાં કરતાં તે નગ-
રોમાં પધાર્યા. પુંડરીક અને કુંડરીક વાંદવા ગયા. ધર્મ બોધ સાંભળી
પુંડરીક આવકે થયો અને કુંડરીક દીક્ષા લીધી. નિરસ આદાર કર-
વાથી કુંડરીકને એકવાર શરીરમાં દાહબ્બર થયો. મહા વેદના યજ્ઞ-
અનુક્રમે શરીર ફોણ થયું. કેટલેક કાળે ફરીથી રથવીર ભગવાન
કુંડરીક સાથે તે નગરોમાં પધાર્યા. પુંડરીક વંદન કરવા આવ્યો.
અને પોતાના ભાઈની વ્યાધિમય સ્થિતિ જોવાથી પોતાની દાન-
શાળામાં બોધ ઔષધથી ઉપચારો કરવાનું રથવીરને જણાયું.
રથવીર ભગવાને રત્ન આપી. કુંડરીક પોતાના સંસારી ભાઈની દાન-
શાળામાં ગયા. અનેક પ્રકારની વિશુદ્ધ દવાઓથી શરીર સારું
થઈ ગયું. અને પછી કુંડરીક જ્ઞાતજ્ઞાતાના સ્વાદિષ્ટભોજન જમવા
લાગ્યા. પરિણામે સંધર્મમાં સ્થિર ન રહેતાં ચોંચોલાચારી બની ગયા.
અને દિક્ષા છોડીને સંસારમાં પ્રવેશવાના મંડલપો કરવા લાગ્યા.
એકદા તેઓ પુંડરીકની નગરીના રાજમહેલ પાછળના અરીક ઉદ્યાનમાં
આવી આતમ્બાન કરતા બેઠા હતા, પુંડરીકને આ ખબર પહોંચી
ગઇ, તેથી તેઓ અંતઃપુર સહિત કુંડરીક પાસે આવ્યા અને બોલ્યા.
આહો મદદભાગી મુનિ, આપને ધન્ય છે કે આપ દિક્ષા લઇને
આતમ્બવાણ કરો છો, હું તો અભાગ્યવાન છું. પાપી હું કે મારાથી
દિક્ષા લઇ શકાતી નથી. ઉપરના દેવને કુંડરીક આદર ન આપ્યો.
અને વિચારમય દશામાં રહ્યા, પુંડરીક મનોભાવ જાણવા પુનઃ પ્રશ્ન
કર્યો;—ત્યારે હું આપ બોજોની ઈચ્છા રાખો છો! કુંડરીક
જવાબ આપ્યો. હા, મારે બોજોની ઈચ્છા છે.

પુંડરીક તરત કૌટુંબિક પુરોહિતે બોલાવી કુંડરીકને રાત્ર્યાભિષેક
કરવો. અને રાત્ર્યાસને બેસાડ્યા; અને પુંડરીક તરતજ પોત

૨૦ મૃગાણુ [મૃગાસોહીયા]

જુંજીરોપના બરનસેરમાં ઇનદાર નામની નગરી હતી. તે નગરીને સો દરવાજા હતા. તેમાં ખનપનિ નામે રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તે નગરના અગ્નિ ખૂણામાં વિજય વર્ષમાન નામનું મામ હતું. તે મામમાં એકાદ રોડો નામે ધોર હતો. તેના નીચે જીભ પાંચમે મામ હતા. એકાદ રોડો પછે કર, છુમ્મી અને અખર્ષા હતો. તે પાપ કે પુણ્યને કળવો જ નહિ. તે રેવને નીચેથી, અન્નાવથી કર ઉપરાથી પૈસા એકા કરવાનું જ માત્ર શીખ્યો હતો, એટલું જ નહિ પણ મામમાં ચોરીઓ કરતો, રત્ને જતાં સોજાને કુંદી, પોતાની તિજોરીમાં ધન ભેગું કરતો, પ્રજા તેનાથી ત્રાસ ત્રાસ પોકારી રહી હતી. છતાં તે બેપરવાદ બનીને પ્રજાને નિર્ધન બનાવ્યો, કુખી કરતો. અને પોતે સ્વચ્છંદપણે મોજ સોખ કરી દીવસો ચોતાવતો હતો, એકવાર આ એકાદ રોડોના ઘરીરમાં સોજ પ્રકારના મદા રોજ ઉત્પન્ન થઈ, રોડો કુખથી પીગવા લાગ્યો. મામમાં દંડેરો પીટાવી ધણા વૈદ દાકતરોને ઉપચાર અર્થે તોડાવ્યા, પરંતુ તેનો એક પણ રોમ મટ્યો નહિ, મદા વેદના પાખી, અડીસો વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી તે પાપકર્મના ઉદયથી અરણ્ય પાખીને રત્નપ્રમા નામે પહેલો નરકમાં ગયો.

ત્યાંથી નીકળીને, તે મૃગાગામ નામના નગરમાં વિજયક્ષત્રી રાજાની મૃગાવતી રાણીની કુક્ષિમાં પુત્રપણે ઉત્પન્ન થયો. ઉત્પન્ન થતાં જ મૃગાવતી દેવીનાં ઘરીરમાં અણુલ વેદના થઈ. જે દિવસે મૃગાવતીના ઘરીરમાં આ ગર્ભ આવ્યો, તેજ દિવસથી વિજયક્ષત્રી રાજાની

માહસીનો કાટો તેના ગળામાં બસાઈ ગયો. તેણી તેને તીવ્ર વેદના યથા, ગળામાં ફંછ પણ પદાર્થ નહીં થકે નહિ, જેથી તે જુખ અને તૃપ્તિથી પીડાતા લાગ્યો. જોરાઈ ન લઈ શકાયો તે દીન પ્રતિદીન શુકાતા લાગ્યો. તેનું શરીર ફોણ થતા લાગ્યું. તેથી તેને યજ્ઞાં વેદોને ઉપચાર અર્થે બોલાવ્યા. વેદોએ ખૂબ ઉલ્લાસ કરાવ્યો. બીજા બધા ઉપચારો કર્યા. પણ તે દારો ગળામાંથી કાઢવા કોઈ સમયે થયું નહિ. પરીણામે તે મમ્મકાંઠા મરણ પામ્યો અને પટ્ટણી નરકમાં ઉત્પન્ન થયો. ત્યાંથી નીકળી અનંત સંસાર પરિભ્રમણ કરતાં કરતાં ઉચ્ચ મનુષ્ય જન્મ પામી તે ગેશ્વમાં જશે.

સાર—હિંસા એ કેટલી દુઃખદાયક છે. તે આ વાત પરથી સમજાશે.

૨૮ દેવદત્તા

સુ પ્રતિષ્ઠિત નામનું નગર હતું. મહાસેન નામે રાજા હતો. તેને ધારીણી પ્રમુખ એક દળાર રાણીઓ હતી. ધારીણીને એક પુત્ર થયો હતો. તેનું નામ સિંહસેન. કુમાર યુવાવસ્થા પામતાં તેને ૫૦૦ રાજકન્યઓ પરબાધી, પાંચસો સુંદર મહેલો બંધાવી આપ્યા, પાંચસો કોઠ સેનૈયાં, પાંચસો હાથી એમ ફરકે પાંચસો પાંચસો ચીજો આપી. કુમાર સુખપૂર્વક રહેવા લાગ્યો. કેટલાક વરે રાજા મૃત્યુ પામ્યો અને સિંહસેનકુમારને ગાદી મળી. પાંચસો

રાજાએ પોતાના યુવરાજને માટે દાવને ત્યાં તે પુત્રીનું માથું કરાવ્યું.
દાવ સાર્થવાદ કબુલ થયો. વિવાદ નક્કી થયો. અને ધણીજ ધામ-
પુમયી દેવદાતા તથા યુવરાજ પુસનદી લગ્નથી જોડાયાં.

ત્યાર બાદ સમરજીવન રાજ્ય મરી ગયો. પુસનદી રાજમાદીપર
આવ્યો. અને તે પોતાની મા શ્રીદેવીનો ભક્ત બની ગયો. રાજ
શ્રીદેવીના પત્રમાં પડે, વંદન કરે. અને પલ્લે વખત તે ત્યાંજ ગાળે.
આથી દેવદાતાને અદેખાઈ આવી, અને શ્રીદેવીનો ઘાટ ખડવાનો
વિચાર કરવા લાગી. એકવાર શ્રીદેવી એકાંતમાં બેઠી પડતી. પાસે
કોઈજ ન હતું. આ વક્રે લામ લઈ દેવદાતા ત્યાં આવી પહોંચી.
એક સોપાનનો ખીસો વધાવ્યો. ન્યારે તે ખીસો ખુબ લાલચોળ
થયો, ત્યારે તેણે તે લઈને શ્રીદેવીના ગુચ્છ અંતમાં ચેસાડી દીધો. તેથી
તે ખુબ જોશથી કારમી ચીસ પાડીને મૃત્યુને ધરજી ઘર્ષ મર્ષ. આ
ભવાનક ચીસ સાંભળીને દાસી એકદમ ત્યાં દોડી આવી. એવામાં
દેવદાતાને તેણે નાચડી જોષ. શ્રીદેવીને ખરજી પામેલી દેખીને તેને
મર્ષ દુઃખ થયું. આ વાત તરત તેણે રાજ પાસે જાહેર નકરે કરી.
વાત સાંભળનાંજ પુસનદી મુઠિલ થઈને જમીનપર ઢળી પડ્યો.
કેટલીક વારે શુદ્ધિ આવ્યા બાદ તે મર્ષ રોયો. અને માતાની મૃત્યુક્રિયા
કરી. રાજાએ દેવદાતાને પકડી મંચાવી. તેને જામી, અને હાંસીનો
કુક્રમ કરાવ્યો.

કુક્રમ મુજબ તેને હાંસીવે ચક્રાવચમાં આવી. અને મરીને
પહેલી નરકે મર. ત્યાંથી નીકળીને તે પૂત્રી, પાપ્ત્રી, અમિ, વાપુ
અને વનરપતિમાં થઈ પડ્યું. પડ્યું, નિર્લસિ પેખીનાં ભટકી. અંત
સંસાર ચરિત્રમજી કરી પાત્વ બોધમતિને પામ્યું.

સાર—ઈર્વામિ અને કામામિ કેટલા ભયંકર છે તે આ દ્રશ્યવ
પરથી સ્પષ્ટ થશે.

૩૦ સુખાહુકુમાર

હુસ્તીનાપુર નામનું નગર હતું. ત્યાં સુમુખ નામનો માયાપતિ રહેતો હતો. તે નગરના સદાચરન નામના ઉચ્ચાનર્મ ધર્મયોગી નામના રથવીર ખીરાજવા દના એકલા તેમના પદસિખ મી સુદત અણુમાર આગા લખને બિદ્યાએ તીકાવા. ફરતા ફરતા સુમુખ માયાપતિને ઘેર આવો પહોંચ્યા. હૈન મુનિને દેખી માયાપતિને પલોળ આનંદ થયો. આસન પરથી તરત ઉભા થઈ, સાત આઠ પચસ આમગ જઈ મુનિને આવપૂર્વક વંદન કરું, અને અત્યંત પ્રેમપૂર્વક મુનિને ચાર પ્રકારનો આદાર વહેરાવ્યો. સુષત્ત ઘનના પ્રચરણી, માયાપતિના પરમાં સાકમાર કોર સોનાઢોર, અને પાંચ પ્રકારના પુષ્પોથી શદિ ઘર્ષિ. આ દરેક પદ્માને રોપું. ઘોડો શિમુદ બન્યા, અને સર્વકેશ સુમુખ માયાપતિને હાન આપ્યા નાથ બન્ધલા અપરા લાખ્યા. પના વાંનું આયુષ્ય જોગયો, સુખાર ઘનનું મદન પુરત ફળ ઉપજાન કરી, સુમુખ માયાપતિ મરીને હસિયાઈ નામના મહા અધિરાંત નગરમાં અદીત સત્તુ રાખની શારિદ્ગી રાહીની કુદિમાં પુરવને અગતયો. નામ 'સુખાહુકુમાર'.

પાંચ શાવમાઝાએ અને અનેક દાત ઘણીએના લાલન પાલન વડે કુમાર શદિ શાવસ લાખ્યા અનુકને નાત્યારત્વા લીનાથી સુવાવરધને પામ્યા, ત્કારે તેમને પુષ્પદુષા અદિ ૧૦૦ રાજકન્યાઓ પરશુવદમાં આવો કાંસલો રહેલો નાંધયો આપસમાં આખ્યા. જેમા કુમાર સખએષ જેવવસા લાખ્યા.

૩૦ સુખાહુકુમાર

હસ્તીનાપુર નામનું નગર હતું. લાં સુમુખ નામનો સામાન્ય રહેતો હતો. તે નગરના સહઅવન નામના કુવાનમાં પુત્રપાત થઈને સ્થવીર ખીરાજવા હતા. એકદા તેમના પટ્ટશિષ્ય પા પુત્ર નમ્યવાદ આગ્રા લઈને ભિક્ષાર્યે નીકળ્યા. ફરતાં ફરતાં સુમુખ માયાપતિને આવી પહોંચ્યાં. જૈન મુનિને દેખી માયાપતિને પસંદગી માન્ય કરી. આસન પરથી તરત ઉભા થઈ, સાત આડ પગલાં આગમન કરી પૂજા ત્રાવપૂર્વક વંદન કર્યું, અને અત્યંત પ્રેમપૂર્વક મુનિને નાચ પડાવતા આશ્વર વહોરાવ્યો. સુખાત દાનના પ્રસાવથી, માયાપતિના પગના સાગ્રાાર કોડ સોનામહેર, અને પાંચ પ્રકારના પુષ્પોનાં ફાંદાં આ દ્રવ્ય ધણીએ જોયું. લોહો દિમ્બુદ બન્યા, અને સર્વ દેવ ગુરુ માયાપતિને દાન આપ્યા બદલ ધન્યવાદ આપવા લાગ્યા. પુત્ર પાત થઈને આયુષ્ય મોગવી, સુખાત દાનનું મહાન પુણ્ય ફળ કુમારને કહ્યું. સુમુખ માયાપતિ મરીને હસ્તિશીર્ષ નામના મહા જ્ઞાતિવાદ પડ્યા. અદીન શત્રુ રાગતી ધારીણી રાણીની કુદીમાં પુત્રપાત થઈને નામ 'સુખાહુકુમાર'.

પાંચ ધાવમાતાઓ અને અનેક દાસ દાસીઓનાં લોકલોક પાંચ વડે કુમાર વૃદ્ધિ પામવા લાગ્યા. અનુક્રમે માતૃસંવરવદ દેવેશ્વરે કુમારવરવાને પામ્યા, ત્યારે તેમને પુણ્યપુતા આદિ પદ્મ કૌશલ્ય-દેવેશ્વરે પરશુવરવામાં આવી. પાંચસો મહેલો બંધાવી આપવાનો આજ્ઞા મેમાં કુમાર સૂપનોમ મોગવવા લાગ્યા.

૩૦ સુખાહુકુમાર

હિંદીનાપુર નામનું નગર હતું ત્યાં સુમુખ નામનો માયાપતિ રહેતો હતો. તે નગરના સદાચરન નામના ઉવાચ્યા ધર્મચોર નામના રથવીર બીરાજવા હતા. એકદય તેમના પૃથ્વિય ગી સુદય અજમાર આવા લોકને મિશ્રણે નીકળ્યા. ફરતા ફરતા સુમુખ માયાપતિને યેર આગે પહોંચ્યાં. એન મુનિને દેખી માયાપતિને ધણેજ આનંદ થયો. આસન પરથી ઊભા થઈ, સાર આઈ પમણા આમગ જઈ મુનિને જાણપૂર્વક પંડિત હું, અને અત્યંત પ્રેમપૂર્વક મુનિને માર પ્રકારનો આદાર પટોડાઓ, સુધાર ઇના પ્રચરણી, માયાપતિના પરમાં સાધનાર કોઈ નોનામદાર, અને પાંચ પ્રકારના પુષ્કોળી રદિ ધઈ. આ દાર ધણાએ જોયું. એકા દિનમુદ જન્મ્યા, અને સર્વેકેઈ સુમુખ માયાપતિને દાન આપે જાણ ધનદા આપવા લાગ્યા. ધણા વર્ષનું અણુપણ જોવાયે સુધય ઇનનું મદમ પુરવ દાન ઉપજાવેન કરી, સુમુખ માયાપતિ મળીને હિંદીના નામના મહા પદિધાન નગરમાં આવીન હતું. ઇન્દીય હિંદી રાષ્ટ્રીય કુદર્ધા પુરવળે આગવો. નાથ 'સુખાહુકુમાર'.

પાંચ વાગ્યાકાળે અને અનેક ઇલ હતીનેનાં લાલન પ્રમન વડે કુમાર ઈકે પમણા લન્ના જનુકેને જાણારથા બીરાજી સુધારકાને પાંચ, ત્યારે દેવને કુદર્ધકા અર્ધ ૧૦૦ રામકન્નાએ જાણકરમાં આઈ પંકજો મદેવો જાણયે આપણમાં આજ્ઞા જેમાં કુમાર દુખલેને જોવારથા લન્ના.

પરિશ્રામની અર્પણ ગ્યોતિ તેમના આગામી વિજયના સંકેત તરીકે
 જેમ તેઓ દયા ધર્મના અનુગામી તરીકે વિજયના સંકેત તરીકે
 જયતના માયા, મોહ, રાગદ્વેષ પ્રત્યક્ષિત થઈ પડ્યા હતા તેમજ
 શ્રેણિમાં પ્રવેશ કર્યો અને આત્મસાચીતાની જગ્યા પાછી મેળવી
 તેમને કેવલ્ય જ્ઞાન હેતુવત્ત થયું. ત્યારે જ મુક્તિ મેળવીને
 પગમાં વંદન કર્યું. કેટલોક વખત દેખી પાછા પડ્યા તેમજ
 કુમાર સાધુ તેજ જગમાં મેળવ્યાંતિ પામ્યા.

સાર—સંસ્કારી આત્માઓ, કેટલાકે જન્મ મરી જાય
 જ્ઞાન થતાં તેના અદ્ભુત પરિણામ ત્યાં જોવા મળે છે.
 રીતે સુધારી લે છે. તે આ વચ્ચે વિચારી જાય છે.
 અગાઉ બાલ્યકાળ, છતાં સંસ્કારી આત્માઓ ત્યાં જાય.
 અને પ્રભુ મહાવીર જેવા પરમેશ્વરની પાસે પડે.
 આ કાળે બાળ—કિશોર કેટલીક વખતે જાય.
 નીવડે છે; તેથી જ દ્રવ્ય, લોક, કિંમત, વગેરે વિચારે.
 જ્ઞાન, શુદ્ધ, સંસ્કારનો પ્રયત્ન કરે.
 આપવી ઘટે, જેથી જ્ઞાન સંપાદન કરે.
 આકંઠભરુ ન કરી શકે.

(૧૧૬)

પરિણામની અખંડ જ્યોતિ તેમના આત્મામાં વિકસવા લાગી. જેમ જેમ તેઓ દયા ભર્યાના અત્યુત્તમ સ્વરૂપને વિચારતા ગયા, તેમ તેમ જગતના માયા, મોહ, રાગદ્વેષ ઇત્યાદિના શુદ્ધ ભાવમાં ચડ્યાં, ક્ષપક શ્રેણિમાં પ્રવેશ કર્યો. અને આત્મભાવનાની અદ્ભુત રમણતામાં તેમને કેવલ્ય જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. સ્થવીર મુનીવરે આવીને તેમના પગમાં વંદન કર્યું. કેટલોક વખત કેવળ પ્રવર્ત્યામાં રહી અર્ધવંતા કુમાર સાધુ તેજ ભવમાં મોક્ષમતિને પામ્યા.

સાર—સંસ્કારી આત્માઓ, કોઈવાર અન્ય રસ્તે જતાં જ્ઞાન થતાં તેના અદ્ભુત પદ્ધતિપથી જીવનને 'કેવી રીતે મુધારી લે છે. તે આ વાત પરથી સમજાશે. અગાઉ બાહ્યકાળ, છતાં સંસ્કારી આત્માઓ વસતા, અને પ્રભુ મહાવીર જેવા પરમ જ્ઞાની પુરુષો હતાં. આ કાળે બાળ—દિક્ષા કેટલીક વખત અનર્થકારી નીવડે છે; તેથીજ દ્રવ્ય, દોષ, કાળ, ભાવ જોઇને જ્ઞાન, શુષ્ક સંસ્કારનો ખ્યાલ કરીને જ દીક્ષા આપવી ઘટે, જોથી જૈન સમાજ પર અન્ય સમાજ આક્રમણ ન કરી શકે. (લેખક)

한국의 경제 상황은 1970년대 중반부터 급변하기 시작했다. 이 시기에 한국은 경제개발 5개년 계획을 수립하고, 수출 중심의 경제 정책을 추진했다. 이 기간 동안 한국은 고속 성장을 이루었고, 경제적으로 강대국으로 부상했다. 그러나 이 과정에서 심각한 사회적 불평등과 환경 문제가 발생했다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 다양한 정책을 시행했지만, 여전히 많은 과제가 남아 있다. 특히, 청년 실업률과 소득 격차 문제는 해결을 요구하고 있다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 더 많은 노력을 기울여야 할 것이다.

한국의 경제 상황은 1970년대 중반부터 급변하기 시작했다. 이 시기에 한국은 경제개발 5개년 계획을 수립하고, 수출 중심의 경제 정책을 추진했다. 이 기간 동안 한국은 고속 성장을 이루었고, 경제적으로 강대국으로 부상했다. 그러나 이 과정에서 심각한 사회적 불평등과 환경 문제가 발생했다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 다양한 정책을 시행했지만, 여전히 많은 과제가 남아 있다. 특히, 청년 실업률과 소득 격차 문제는 해결을 요구하고 있다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 더 많은 노력을 기울여야 할 것이다.

한국의 경제 상황은 1970년대 중반부터 급변하기 시작했다. 이 시기에 한국은 경제개발 5개년 계획을 수립하고, 수출 중심의 경제 정책을 추진했다. 이 기간 동안 한국은 고속 성장을 이루었고, 경제적으로 강대국으로 부상했다. 그러나 이 과정에서 심각한 사회적 불평등과 환경 문제가 발생했다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 다양한 정책을 시행했지만, 여전히 많은 과제가 남아 있다. 특히, 청년 실업률과 소득 격차 문제는 해결을 요구하고 있다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 더 많은 노력을 기울여야 할 것이다.

한국의 경제 상황은 1970년대 중반부터 급변하기 시작했다. 이 시기에 한국은 경제개발 5개년 계획을 수립하고, 수출 중심의 경제 정책을 추진했다. 이 기간 동안 한국은 고속 성장을 이루었고, 경제적으로 강대국으로 부상했다. 그러나 이 과정에서 심각한 사회적 불평등과 환경 문제가 발생했다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 다양한 정책을 시행했지만, 여전히 많은 과제가 남아 있다. 특히, 청년 실업률과 소득 격차 문제는 해결을 요구하고 있다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 더 많은 노력을 기울여야 할 것이다.

한국의 경제 상황은 1970년대 중반부터 급변하기 시작했다. 이 시기에 한국은 경제개발 5개년 계획을 수립하고, 수출 중심의 경제 정책을 추진했다. 이 기간 동안 한국은 고속 성장을 이루었고, 경제적으로 강대국으로 부상했다. 그러나 이 과정에서 심각한 사회적 불평등과 환경 문제가 발생했다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 다양한 정책을 시행했지만, 여전히 많은 과제가 남아 있다. 특히, 청년 실업률과 소득 격차 문제는 해결을 요구하고 있다. 정부는 이러한 문제를 해결하기 위해 더 많은 노력을 기울여야 할 것이다.

કન્યામાં મુખ્ય થયો છે. પિતાએ બીજા સુંદર સ્ત્રીઓ તેને પરજીવવાનું આશ્રય આપ્યું. ક્યાં કુમારની તો એક જ હતી.

પિતાએ નહને મોહાવી કન્યા આપવા કહ્યું. બદલામાં થતું થન આપવાની લાલચ જતાવી. નરે થન પ્રત્યે તિરસ્કાર બતાવ્યો. તેણે જણાવ્યું કે અમારી નટ કળામાં પ્રવિણ થાય, મોટા રાજાઓ પાસેથી ઈનામ મેળવે, તેનેજ મારી કન્યા આપવાનો મારો નિયમ છે. મનદલ નિરાશ થયો. ઇલાચી કુમાર ચિંતાગુરુ બન્યો, અને વિચાર કરવા લાગ્યો કે મારો પણ તે કન્યાને જ પરજીવનો નિર્ધાર છે. ત્યારે શું મારે તેની નટકળા શીખવી? અને આ મારું ઘણ ઘણી, નોકર ચાકર, પુણ્ય મન, સુંદર આદર્શો, એ સવગનો ત્યાગ કરવો? જવાબ મળ્યો. હા, મને તેમ થાય પણ એ સુંદર નહીને પરજીવું તો ખર્ચ.

નટમોડો ત્યાંથી વિદાય થઈ બીજે ગામ આવ્યા મથા. ઇલાચી પુરે એક સ્ત્રીને મારે બેઠા હોયો. સર્વ વૈભવ હોયી નહતી પાછળ નીકળી પડ્યો. તેમને મળ્યો અને કળા શીખવાનો નિર્ધાર કર્યો.

બાર બાર વર્ષના બદાબા વર્ષ મથા કુમાર નટ કળામાં પ્રવિણ બન્યો. એક મોટા કહેરમાં, રાજમહેલમાં એક મોટા સામાનમાં નટ હોયો. ઉપર અને બેઠા હા કર્યા. બેઠા જોતા આખા ગામમાં ભાગ, ગુસ્સા રહ સર્વ કોઈ આવ્યા રાજા પણ આવ્યો. રાણીએ પણ રાખમાં બેસી બેઠા જોયા હતા. કલ્યાણકુમાર દોરડાપર મથો. અનેક પ્રમાણની રમતો રમવા માંડી. પરંતુ રાજાએ હજુ સુધી કન્યામ ન આપ્યું. હજારો રાજાને ખૂબ હરી કન્યામ મેળવવાની ઇચ્છાએ વધુ ને વધુ સુંદર કન્યાઓ જાતલલ લાગ્યો; જ્યાં રાજાએ ઇનામ ન આપ્યું. પણ તે નીચે કર્યો. રાજાને સહન કરી. રાજાએ હજુ કે

ખાતામાં બધું થયો છે. પિતાએ ખીજ સુંદર સ્ત્રીઓ તેને પરણાવવાનું
જણાવતો આવ્યું. છતાં કુમારની તો એક જ હતી.

પિતાએ નટને બોલાવી કન્યા આપવા કહ્યું. બહુમાં
જ્યાં જ્યાં આપવાની લાલચ મળતી. નટે ધન પ્રત્યે તિરસ્કાર
નહોતો. તેણે જણાવ્યું કે અમારી નટ કુળમાં પ્રવિષ્ટ
નહી, તેથી રાગઓ પાસેથી ધનામ મેળવે, તેનેજ અમારી
કન્યા આપવાનો મારો નિયમ છે. ધનહીન નિરાશ થયો. ધનામી
કુળને પિતાનું મન્યો, અને વિચાર કરવા લાગ્યો કે મહારો પણ તે
કુળનો જ સંસ્કારનો નિરધાર છે. ત્યારે શું મારે તેની નટકુળા
પરણાવું અને આ સર્વ ધન ધાતી, નોકર ચાકર, પુણકળ ધન, સુંદર
મોતરો, જે સજાઓ ત્યાં કરવો? જવાબ મળ્યો. હા, મને તેમ
જણે નહીં કે સુંદર નટીને પરણવું તો ખરું,

પરંતુ તારી વિદાય થઈ જીજે મામ ચાલ્યા મયા. ધનામી
કુળને એક જોને નટે મેળ મળ્યો. સર્વ વૈભવ છોડી નટની પાછળ
જેકર નટને તેમને મળ્યો અને કુળ શીખવાનો નિરધાર કર્યો.

જે નટે રાગો આજી વાઈ મયા. કુમાર નટ કુળમાં પ્રવિષ્ટ
નહોતો એક જોને કહેરમાં, રાજમહેલના એક મોઢા ચોમાનમાં
જે કોઈ કોઈ જોને મેલ સર કર્યા. એવ જોતા આખા મામત
જોઈ જોઈ નટને કહેરમાં આજી. રાગ પણ આવ્યો. રાણીએ
જોઈ જોઈ તેણે મેલ જોતા સાચો. ધનામીકુમાર દોરડાપર ચઢ્યો.
જોઈ જોઈ રાગને મેલ કરી ધનામ મેળવવાની ધનામી
જોઈ જોઈ રાગને મેલ કરી ધનામ મેળવવા લાગ્યો; છતાં રાગને ધનામ ન
જોઈ જોઈ રાગને મેલ કરી ધનામ મેળવવા લાગ્યો.

કન્યામાં મુખ થયો છે. પિતાએ બીજા સુંદર સ્ત્રીઓ તેને પરણાવવાનું આશ્રય આપ્યું. છતાં કુમારની તો એકજ દેહ.

પિતાએ નદને બોલાવી કન્યા આપવા - કહ્યું. બદલામાં થયું. ધન. આપવાની લાલચ ખતાવી. નરે ધન પ્રત્યે તિરસ્કાર ખતાવ્યો. તેણે જણાવ્યું કે અમારી નદ કળામાં પ્રવિણ થાય, મોટા રાજાઓ પાસેથી ઈનામ મેળવે, તેનેજ મારી કન્યા આપવાનો મારો નિયમ છે. ધનદત્ત. નિરાશ થયો. ઇલાચી કુમાર ચિંતાગુર બન્યો, અને વિચાર કરવા લાગ્યો કે મારો પક્ષ તે કન્યાને જ પરણવાનો નિર્ધાર છે. ત્યારે શું મારે તેની નદકળા ધીખવી? અને આ સર્વ દાસ દાસી, નોકર ચાકર, પુરુષ ધન, સુંદર બાવાસો, એ સધાજાનો ત્યાગ કરવો? જવાબ મળ્યો. હા, મને તેમ થાય પણ એ સુંદર નદીને પરણવું તો ખર્ચજ.

નદલોભે ત્યાંથી વિદાય થઈ બીજે ગામ ચાલ્યા ગયા. ઇલાચી પુત્રે એક સ્ત્રીને માટે બેખ લીધા. સર્વ વૈભવ છોડી નદની પાછળ નીકળી પડ્યો. તેમને મળ્યો અને કળા ધીખવાનો નિર્ધાર કર્યો.

બાર બાર વર્ષના બદલાવા વાઈ ગયા. કુમાર નદ કળામાં પ્રવિણ બન્યો. એક મોટા સદેશમાં, રાજમહેલના એક મોટા ચોખાનમાં નદ લોભે ફતવા અને બેસ રહે કર્યા. બેસ જોતા આખા ગામના બાગ, મુસાવર દેહ સર્વ કોઈ આવ્યા. રાજા પણ આવ્યો. રાણીયો પણ ઝરખામાં બેસી બેસ જોતા લાગી. ઇલાચીકુમાર દોરડાપર ચડ્યો. અનેક પ્રદારના રમતો રમવા માંડી. પરંતુ રાજાએ દબી સુધી ઇનામ ન આપ્યું. ઇલાચી રાજાને ખૂબ કરી ઇનામ મેળવવાની ઇચ્છાએ વધુ ને વધુ સુંદર કળાઓ બનાવવા લાગ્યો; છતાં રાજાએ ઇનામ ન આપ્યું. પત્ની ને નીચે કાર્યો. રાજાને સલામ કરી. રાજાએ કહ્યું કે

ને ગર્ભવર નહોતો અને ખેત કરો. ઈલાચીન
 ને ખેત કર કર કર્યા પણ રાગ રોનો ઇનામ
 ને ખેત ને ખેત મોડાંધ બન્યો હતો. અને
 ને ખેત ને ખેત કેપગ્યા પડીને મરી ગય, તે
 ને ખેત ને ખેત પણ રાગચો ઇનામ ન આપ્યું
 ને ખેત ને ખેત હતો કે નહ હોડે પડી મરી
 ને ખેત ને ખેત કે જતી હચ્છા સદગ ન થઈ.
 ને ખેત ને ખેત એક અદ્ભુત દ્રવ્ય બોલું.
 ને ખેત ને ખેત ને ખેત એક સાધુ મહા-
 ને ખેત ને ખેત ને. સામે એક નવમુગાન,
 ને ખેત ને ખેત ને રહી રહે છે, જતાં મુનિ તે
 ને ખેત ને ખેત ને, અને વિચારવા લાગ્યો,
 ને ખેત ને ખેત ને ને રમયાં વડોરાવે છે, જતાં
 ને ખેત ને ખેત ને એક રાંધકુ પણ તે મુગ્યા પ્રતે
 ને ખેત ને ખેત ને અને ત્યારે હું સર્વ મુખ સામગ્રી
 ને ખેત ને ખેત ને રમને માટે આ રમી
 ને ખેત ને ખેત ને ખેત ને. મારી હચ્છા તમ
 ને ખેત ને ખેત ને હોડે ને રાંધક ને મોડાંધ,
 ને ખેત ને ખેત ને હોડે ને ત્યાં જોડે
 ને ખેત ને ખેત ને હોડે ને હોડે, વિચારે,
 ને ખેત ને ખેત ને હોડે ને હોડે, હોડે
 ને ખેત ને ખેત ને હોડે ને હોડે, વિચારે
 ને ખેત ને ખેત ને હોડે ને હોડે, હોડે
 ને ખેત ને ખેત ને હોડે ને હોડે, હોડે

૬૫૩ જેવુંથી માર્ગ અને ત્યાં જ પહોંચીને ફેરવે માત્ર ૨૫
 ૧. જ્યારે હિંદુશ્વર ન સ્વાસ્થ્ય ન હોય ત્યારે જ્યારે જ્યારે ૧૫
 એ ૨૫ થી ખુબ આ કાલેથી જ મને હિંદુશ્વર ને હું જે જાણે
 માર્ગ આ ૧૫૫ કાલેથી જ છે, જે કોઈ મને જાણ નથી
 મળતા અને મારા એ સરના ત્યાં છે, તેમ મિત્રના જે ૧૫
 ફેરવે માત્ર ૨૫ કાલે જ્યારે જ્યારે જ્યારે જ્યારે જ્યારે
 કાલેથી જ્યારે કોઈ ને જાણ મળતી જાય ત્યારે મિત્રના ફેરવે
 માત્ર ૧૫ થો, જેને જ્યારે ફેરવે જ્યારે જ્યારે જ્યારે જ્યારે
 કોઈ, સમજાવે કાલેથી જ્યારે જ્યારે જ્યારે જ્યારે જ્યારે
 જાણ, ૫૫ છે! કાલેથી જ્યારે, તેમને જાણવા થીત રાત્ર
 દોષે)

સ્વાર—મારું એ કોઈ પુરી વાત છે. તેને વચ્ચે થયેલો
 અવાજ ક્યાની પગ પરવા કરી વચ્ચે કોઈ
 પુણ્ય થાય છે તે આ વાત પરથી સ્પષ્ટ સમજાવે.
 આ અવને કમની પેટીપર નામવા કાલે જ્યારે
 થયે એ જાણના જાણની દિગ્વિષ્ટ છે.

૩૩ સ્થૂળીમદ્ર.

વીર સંજન. ૨૧૫ ની આ વાત છે. મમતેથી રાત્રીમાં
 પાટલીપુત્રમાં નંદરાજ રાજા કરે છે. તેમને સમજાવ નામનો જુદો
 જાણ મંત્રી છે. તેમને ને પુત્ર છે. એકનું નામ સ્થૂળીમદ્ર, બીજાનું
 નામ સેવક.

દિક્ષા લીધી. દીક્ષા લઈ તેમણે પ્રુથ ઘાન મેળવ્યું: શાસ્ત્ર સિદ્ધાંતો સર્ણી, આત્મ ભાવમાં સમય પસાર કરવા લાગ્યા.

આત્મસંનિવેશ સમય હતો. સંજીવિત્રિજ્ઞ મુનિના ચાર શિષ્યોએ જુદા જુદા સ્થળે આત્મસંનિવેશ રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. ચાર માસના ઉપવાસ કરી ચારે શિષ્યો જુદા જુદા સ્થાને રહ્યાં. તેમાંના એક રજા સીંદની ગુફાના મોઢા ઉપર, બીજા સાપના રાફડા આગળ, ત્રીજા કુચના મંડાણ ઉપર. અને ચોથા રથુળાબદ્ધ કાસ્યા નામની વેશ્યાના ઘેર.

રથુળાબદ્ધ કાસ્યાના આચારો પહેલેથી તેમને જોઈને કાસ્યાને ધણો દર્પ થયો. પોતાને છોડીને ચાલી ગયેલાં સ્વામી મળવા આપ્યા એમ ધારી સ્વામીત્વ કર્યું. પણ મુનિ ભાવમાં જોઈ ઇર્ષ્યામિત્રી બનવા માંડ્યું. રથુળાબદ્ધએ ચોમાસુ ગાળવા આદેશ કાસ્યાના આવાસની માગણી કરી. કાસ્યાએ તે સ્વીકારી. રથુળાબદ્ધ ત્યાં રહ્યાં. કાસ્યા સોળ શબ્દમાત્રે મજા, બધી દણી, જોરમાં પગ ઉપાડતી, રથુળાબદ્ધ સમીપ આવી. અનેક પ્રકારના દાન ભાગ દેવા કરવા લાગી. રથુળાબદ્ધને મળાવવા તેણે ધણા ધણા પ્રયત્નો કર્યાં. પણ બધા ફોફટ. તે નિરાશ થઈ. જુનો પ્રેમ વાળે કરવા અને પોતાની સાથે ભોમ ભોમવવા ધણી આજીજી કરી, ચિંતી કરી. કુંટળીએ પડી. પણ બધું નિરર્થક! રથુળાબદ્ધ સમજ્યા કે આને છુટવવી. એમ ચિંતી ઉપદેશ આપ્યો. અને જાર કર્યાં મહાન પાપ કર્યાં પાછા ફરવા વેશ્યાને સમજાવ્યું. ઉપદેશ કાસ્યાના ઉદ્વેગમાં દોડોદોડ બાધી ગયો. તે સંસ્કારી આત્મા બની. તે આવિકા બની અને મુનિની શ્રદ્ધા વાળી.

આત્મસંનિવેશ પૂર્ણ થયું. ચારે મુનીવરો વપના પ્રભાવે આજીજી રહ્યાં અને ગુરૂ પાસે આપ્યા પંદર કર્યું. ગુરૂએ ત્રણે મુનિને ધન્યવાદ આપ્યો. અને રથુળાબદ્ધને ત્રણવાર ધન્યવાદ આપ્યો. પાસે જોઈને તેમાંના

... 1. ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... 11. ... 12. ... 13. ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. ... 43. ... 44. ... 45. ... 46. ... 47. ... 48. ... 49. ... 50. ... 51. ... 52. ... 53. ... 54. ... 55. ... 56. ... 57. ... 58. ... 59. ... 60. ... 61. ... 62. ... 63. ... 64. ... 65. ... 66. ... 67. ... 68. ... 69. ... 70. ... 71. ... 72. ... 73. ... 74. ... 75. ... 76. ... 77. ... 78. ... 79. ... 80. ... 81. ... 82. ... 83. ... 84. ... 85. ... 86. ... 87. ... 88. ... 89. ... 90. ... 91. ... 92. ... 93. ... 94. ... 95. ... 96. ... 97. ... 98. ... 99. ... 100. ...

... 101. ... 102. ... 103. ... 104. ... 105. ... 106. ... 107. ... 108. ... 109. ... 110. ... 111. ... 112. ... 113. ... 114. ... 115. ... 116. ... 117. ... 118. ... 119. ... 120. ... 121. ... 122. ... 123. ... 124. ... 125. ... 126. ... 127. ... 128. ... 129. ... 130. ... 131. ... 132. ... 133. ... 134. ... 135. ... 136. ... 137. ... 138. ... 139. ... 140. ... 141. ... 142. ... 143. ... 144. ... 145. ... 146. ... 147. ... 148. ... 149. ... 150. ... 151. ... 152. ... 153. ... 154. ... 155. ... 156. ... 157. ... 158. ... 159. ... 160. ... 161. ... 162. ... 163. ... 164. ... 165. ... 166. ... 167. ... 168. ... 169. ... 170. ... 171. ... 172. ... 173. ... 174. ... 175. ... 176. ... 177. ... 178. ... 179. ... 180. ... 181. ... 182. ... 183. ... 184. ... 185. ... 186. ... 187. ... 188. ... 189. ... 190. ... 191. ... 192. ... 193. ... 194. ... 195. ... 196. ... 197. ... 198. ... 199. ... 200. ...

... 201. ... 202. ... 203. ... 204. ... 205. ... 206. ... 207. ... 208. ... 209. ... 210. ... 211. ... 212. ... 213. ... 214. ... 215. ... 216. ... 217. ... 218. ... 219. ... 220. ... 221. ... 222. ... 223. ... 224. ... 225. ... 226. ... 227. ... 228. ... 229. ... 230. ... 231. ... 232. ... 233. ... 234. ... 235. ... 236. ... 237. ... 238. ... 239. ... 240. ... 241. ... 242. ... 243. ... 244. ... 245. ... 246. ... 247. ... 248. ... 249. ... 250. ...

કામાંથી નૈવ પશ્યતિ એ સુત્રાનુસાર તે મુનિ સ્થિરતાસ રહેવા ના ચોમાસાના સમયને તરછોટી નેપાળમાં ગયા. અને ત્યાંથી કાંબળ લઈ ચોરોટી ઘેરાવણી છતાં બન્નીને સદિસલામતે વેસ્યા પાસે આવી પહોંચ્યા.

વેસ્યાએ તે કાંબળ લીધી. જ્ઞાન કર્યું, અને ન્દાઇને તે રત્ન જડિત કાંબળથી પોતાનું શરીર લુછ્યું. અને તે કાંબળ ગટરમાં ફેંકી દીધી.

મુનિ આ જોઇ આશ્ચર્ય પામીને બોલ્યા, રે, કોસ્યા, જીવના જોખમે આ કાંબળ કું લાગ્યો, તેની આ દયા ? આ તે કેટલી મુખંતા !

વેસ્યાએ શિખર કર્યું અને બોલ્યો. મહારાજ, રત્નકાંબળની કિંમત વધારે કે તમારા સંયમની ? મુનિ વિચારમાં પડ્યા. પુનઃ વેસ્યાએ કર્યું; મહારાજ, વિચાર સા કરો છો ? રત્ન કાંબળની ચિંતા કરવા કરતા, તમારા સંયમ રત્નને દુર્ગંધથી ભરેલી સ્ત્રીરૂપ આ મંદી ગટરમાં ફેંકી દેવાને તૈયાર થયા છો ? તેની ચિંતા કરોને. અસંખ્યકાળ સુધી સ્વર્ગના કામભોગ ભોગવ્યાં, છતાં જીવની તૃપ્તિ ન થઈ, તે શું આ ક્ષણિક અને ઘટ્ટ મનુષ્યના વિષયભોગથી જીવની તૃપ્તિ થશે ખરી ? વિચાર કરો, મહારાજ, આપને નેપાળમાં મોકલવાનો મહારો એજ ઉદ્દેશ હતો, કું તો રથુળીબદ્ધના ઉપદેશથી આવિકા થઈ પું; એટલે હજી એ તમારો મનોભાવ હોય તો મહારાથી તે તૃપ્ત નહિ થઈ શકે મહારાજ, આપ સાધુ ધર્મથી બ્રહ્મ જન્યુ; એટલુંજ નહિ પણ ભર ચોમાસામાં આપ નેપાળમાં ગયા માટે આપ આપના ગ્રહ પાસે જઈ સમાપતા થ્યો અને પવિત્ર થાઓ ! મનુષ્યભવ, સંતસમામય, શાસ્ત્રવ્રવણ, અને સંયમદશા જીવને અનંતકાળે પણ મળવા દુર્લભ છે.

પેલી બાણી. તે માંહેની વસ્તુઓ જોઈ આદ્રકુમાર આમર્ષ અંજિત થઈ
આ વસ્તુઓ મોહકવામાં કંઈક મુડ આશ્ચર્ય દોલો જોઈએ. તેથી આદ્ર-
કુમાર તે વસ્તુઓ તરફ ધારી ધારીને જોય લાગ્યા. બારીકાઈથી અવગતોન
કરતા અને વિચાર માગતા અંતરના ઉદાઘ્રમાંથી સ્ફુગવતા આદ્ર-
કુમારને અણપું કે આ વસ્તુઓ પૂર્વે મેં ક્યાં જોઈ છે ! વિશેષ
ચિંતન કરતા આદ્રકુમારને જાતિરમરણ યાન, ઉત્પન્ન થયું. પૂર્વજન
યાદ આગ્યો. પૂર્વે મુનિપણું લઈ. સ્વચ્છ સાથે સ્નેહ સગ ઉત્પન્ન
થવાથી આસોયના ક્યાં વચર મુલ્ય પામી દેવોત્કર્ષા થયો હતો.
અને ત્યાંથી ચલી અહિં આદ્રકુમારપણે ઉત્પન્ન થયો હતું. માટે હવે
મંયમ ધર્મનો રીકાર કરવો હયિત છે. આ અભાવ દેય, સાધુ,
પુરોહિતો અભાવ, માટે આવીદેશમાં જવું. એવો વિચાર કરી તેઓ
આવીદેશમાં આગ્યા. સ્વયંમેવ દિક્ષા લીધી. અને તપ મંયમમાં આત્માને
લાવતા વિચરવા લાગ્યા.

વસંતપુર નામનું નગર છે. તેના ઉદ્યાનમાં આદ્રકુમાર એકદમ
આવી પહોંચ્યા છે. ધ્યાન દશામાં લીન છે. તે વખતે ત્યાંના એક
ધનાઢય શેઠની પુત્રી શીમતી દર્શનાયે આવી છે. મુનિનું મુખ દેખી
તે મોહિત થઈ છે. તેને કંઈજ ચેન પડતું નથી. પણ પળે તે મુનિને
મેળવવાના વિચારો કરતી મુનીની સામે એકો દસે જોતીજ ઉભી છે.
આદ્રકુમાર ધ્યાન, મૂઠા થતાં સામે જોયું તો એક નવયુવાન બાળા,
તેના ચિકારી નેત્રો, આ જોઈને મુની અમકયા અને પોતાને ઉપસર્ગ
આવશે એમ ધારી ત્યાંથી ચિકાર કરી ગયા.

આ બાળા કાણ, પૂર્વજવની આદ્રકુમારની સી 'મંધુમતી,
પૂર્વ સ્નેહને પુરો કરવા, ઉદયકર્મના બળે મેળાપ સરન્નો દશે. તેથી
અમેદ રીતે અહીં આવી ગયા. ૫જુ મુનિ તો ચાલ્યા ગયા, શીમ-
તીએ નિશ્ચય કર્યો કે પરશુરુ તો ખસ તે આદ્રકુમાર મુનિનેજ,

અને હવે આજીવિકાનું સાધન તો કરવું જોઈએ. આજીવિકા કરવા
કુમારે જણાવ્યું, ત્યારે તો હું બાંધી રાખું કેમકે પોતાને જે પાપ કર્યું
હઈ દોડ્યો. અને આદ્રકુમારને ફરતાં સુતરના આંકડા મળ્યાં. તે
વાતસલ્યથી આદ્રકુમારનું હૃદય જરાઈ આવ્યું, અને તેણે પોતાના
સંસારમાં રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. સુતરના આંકડા લઈને તેણે પોતા
ચલા. તેથી તેઓ બીજા બાર વર્ષ મૃત્યુચક્રમાં રહ્યા.

સમય પરિપૂર્ણ થયો. અપૂર્વ ત્યાં જ્યાં બંધાયેલાં હતાં
આદ્રકુમાર ચેત્યા અને સર્પ જેમ કીચકી નૂતને નીચે પડે તેવો
ભયથી ઉદ્ભવ પામ્યા. શ્રીમતીને સમજતી, રમ પાછા ચાલી ગઈ. તે
પુત્ર દિક્ષા લીધી. સંયમ માર્ગમાં સ્થિર થતાં. અનુકૂળ વાતચત્તો
કરવા માંડી, અને પહેલા કરતા અનેકમંથા લેવાથી, ગાંધારી, કેવલિ
ખંતથી વહેલા કમંક્ષય કરવા કામ કરવા માંડ્યું. શિશુને તેણે
યમાં આરપાર ઉતરી ગઈ. ગૌસાજો મળ્યો, આદ્રકુમારને
સાંખ્ય મતવાળા મળ્યા. એ બધાએ આદ્રકુમારને ચલાવવા
કર્યો. પણ આદ્રકુમારનું એક રવાકું માત્ર પણ રહેકું, તેણે પોતા
નહિ પણ એ બધાને જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતો સમજાવ્યાં. તેણે પોતા
વાયો બનાવ્યા. અદ્વૈત આકરી તપશ્ચર્યાઓ કરીને અત્યંત
દૈન્ય ગાન પામ્યા. અને મોક્ષમાં ગયા.

સાર—ઉદયકર્મની વર્ગણાઓ બલભલાને ઓળખી નથી. તેણે
આખરે મહાનુભાવો અને મુસંદકારી બને છે.
તરી શકે છે.

અને હવે આશ્ચર્યના સાધન તો કરવું જોઈએને ? કિશોર વપ
કુમારે જણાવ્યું, ત્યારે તો હું બાધી રાખું મ્હારા પીતાને । કુમાર સંત
લઈ લેાયો. અને આદિકુમારને ફરતાં સુતરના અટા માપાં. પુ
વાલસંધ્યા આદિકુમારનું હૈયું ભરાઈ આગ્યું, - અને વળી પાછા
સંસારમાં રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. સુતરના અટા મણી જોતાં તે બાર
યયા. તેથી તેઓ બીજા બાર વર્ષ ગૃહસ્થાવાસમાં રહ્યા.

સમય પરિપૂર્ણ થયો. અપૂર્વ ત્યામ દયા જગવાળી હતી.
આદિકુમાર એવા અને સર્પ જેમ કાંચગી મૂળને નાસે તેમ સંસાર
ભયથી હૃદયે પામ્યા. શીમતીને સમજાવી, રજા લઈ ચાલી નીકળ્યા.
પુનઃ દિશા લીધી. સંયમ માર્ગમાં સ્થીર થયાં. અદ્ભુત વપથર્થોએ
કરવા માંડી, અને પહેલા કરતા અનેકમણા જોસથી, ભાવથી, પ્રેમથી
ખંતથી વહેલા કર્મક્ષય કરવા કામ કરવા માંડ્યું. વૈરાગ્ય દયા હૃદ-
યમાં આરણ્ય ઉતરી ગઈ. મોટાજો મળ્યો, બોલ ધર્મી મળ્યા,
સાંખ્ય મતવાળા મળ્યા. એ બધાએ આદિકુમારને ચળાવવા પ્રયત્ન
કર્યે. પણ આદિકુમારનું એક રવાકું માત્ર પણ ફરક્યું નહીં, એટલુંજ
નહિ પણ એ બધાને જોઈ ધર્મના સિદ્ધિ સમજાવી. જોઈ મતાનુ
યાયી બનાવ્યા. અદ્ભુત આકરી તપથર્થોએ કરીને અંતે આદિકુમાર
કેવલ યાન પામ્યા. અને મોક્ષમાં ગયા.
સાર—કેવલકર્મની વર્ગબાજો ભલભલાને છોડતી નથી, છતાં
આખરે મહાનુભાવો અને સુસંસ્કારો આદમાઓજ
તરી શકે છે.

અને ક્વે આશ્વિનાનું સાધન તો કરવું જોઈએ ? કિંમતે ? કિંમતે ?
 કુમારે જણાવ્યું, ત્યારે તો હું બાંધી ગયું બહાર પોતાનો ! કુમારે કહ્યું
 સ્ત્રી કોણો. અને આદ્રકુમારને કરતાં સુતરના આંટા માર્યા. કુમારે
 વાતચત્થી આદ્રકુમારનું હૃદય ખરતી આપ્યું, અને તેણે તેના
 સંસારમાં રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. સુતરના આંટા માર્યા જોવાની તૈયારી
 થયા. તેથી તેઓ બીજા બાર વર્ષ મૃદર્યાવાસમાં રહ્યા.

સમય પરિપૂર્ણ થયો. અપૂર્વ ત્યાગ દ્વારા મનનાનો. આ
 આદ્રકુમાર એવા અને સર્વ જેમ કાંચળી નૂરાને તાલે તેમ તેણે
 જવથી ઉદ્દેશ પામ્યા. શ્રીમતીને સમજતી, રમ્ય સહ અર્થો તોડી પાડી
 પુત્ર દિશા લીધી. સંયમ માર્ગમાં સ્થીર થયાં. અદ્વૈતના આશ્વિનાનો
 કર્મ માર્ગી, અને પહેલા કરતા અનેકગણા જોડાઈ, જાતેથી, તેણે
 ખંડથી પહેલા કર્મસૂત્ર કરવા કામ કરવા માંડ્યું. વિદ્યાર્થ દ્વારા તે
 વર્ષા આરંભ થતી જાય. મૌનાજો મળ્યો, બૌદ્ધ ભક્તિ મળ્યો,
 સાંન્ય મતવાગા મળ્યા. જે બધાએ આદ્રકુમારને સમાવવા મળ્યો
 કર્મો પછી આદ્રકુમારનું એક રૂનાડું માત્ર પણ દરરોજ તરફ, તેણે
 નરિ પછી જે બધાને જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતો સમજાવી, જૈન મતવાગા
 મળ્યા. અદ્વૈત આકરી તપશ્વર્ગો કરીને અને આદ્રકુમાર
 કર્મના પાત્રો. અને મોક્ષમાં ગયા.

સાર—કેવલકર્મની વર્તણૂકો ભલભલાને ઓડતી નથી, અને
 આખરે મહાતુભાવો અને મુસંસ્કારો
 તરી શકે છે.

અને હવે આશ્ચર્યાનું કારણ તો કરું જોઈએને ? કિંતુ તારે વળતું
કુમારે જણાવ્યું ત્યારે તો હું ત્રાંધી ચણું મારા પિતાને ! કુમાર માર
જીવોડોયો. અને આઈકુમારને ફરતી મુતરના આંટા માર્યાં. પુત્ર
વલ્લભથી આઈકુમારનું હૃદય જલજલ આગ્યું, અને વળી પાછા
સંસારમાં રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. મુતરના આંટા ગણી જોતાં તે માર
યશ. તેથી તેઓ બીજા માર વડે સંસ્કારવાસમાં રહ્યા.

સમય પરિપૂર્ણ થયો. અપૂર્વ તપન દશા ભગવાની હતી.
આઈકુમાર ચેત્ય અને સર્વ જોમ કામચી મૂળને નાસે તેમ સંસાર
જલથી ઉઠેલ પામ્યા. કીમતીને સમજાવી, રમણ થઈ આવી નીકળ્યા.
પુત્ર દિશા લોધી. સંવત્ર ધર્મમાં સ્થિર થયાં. અદ્યતન તપશ્વર્થોએ
કરવા માંડી, અને પડેલા કરવા અનેકમણ જોડેથી, જલથી, પ્રેમથી
જલથી વડેલા ધર્મજ્ઞ કરવા કામ કરવા માંડ્યું. વૈષ્ણવ દશા ઉદ-
ભમાં આરપાર ઉતરી ગઈ. મોઘાલો મળ્યો, જોઈ ધર્મો મળ્યા,
સાંચ મનમગા મળ્યા. એ જાણે આઈકુમારને સગારવા પ્રવૃત્ત
કેવેલ પશુ આઈકુમારનું એક ફરકું માત્ર પશુ ફરકું નહીં, એટલુંજ
નહીં પશુ એ જાણને જોઈ ધર્મના સિદ્ધિ સમજાવી. જોઈ મનમગ
પશુ જલજલ અદ્યતન આકરી તપશ્વર્થોએ ફરીને અને આઈકુમાર
ફરતી રમણ પામ્યા અને મોઘમાં ગયા.

આર—ફરકુંકમની વર્તણૂકોએ જલજલને ડોકાવી નહીં, છતાં
આખરે મહાનુભાવો અને મુતરનારી આત્મજ્યોજ
તરી થકે છે.

શ્રીમતિના પીતાએ ઘણું સમજાવી. પણ તે એકની બે ન થઈ. મુનિને સંયમ માર્ગથી બ્રહ્મ કરી સંસાર માર્ગમાં લાવવા એ જેવી તેવી વાત છે ? અને તે કદાપિ બની શકે ખરું.' શ્રીમતિના પિતાએ કહ્યું.

‘આખી જીંદગી કુંવારા રહેવું પડે તો બહેતર, પણ પરણું તો તે મૂનિનેજ.’ શ્રીમતિએ જવાબ આપ્યો. પિતા તે લાડકવાળી પુત્રીની ઇચ્છાને તાળે થયો છે. દાનશાળા બંધાવી છે. શ્રીમતિએ દરેક દરેક મુનિને દાન દેવા માંડ્યા છે. બાર બાર વર્ષના વ્હાણા વાઈ ગયા છે. છતાં શ્રીમતી પોતાની હડ છોડતી નથી.

આર્દ્રકુમાર બાર વર્ષના પ્રવાસ પછી વસંતપુરમાં પ્રવેશ કરે છે. તે વિચારે છે કે આજ તે શહેર છે કે જ્યાં એક બાળા મહને ચલિત કરવા માગતી હતી. પણ હવે તો ઘણા વર્ષો વીતી ગયા છે એટલે તેવા વિચારો કર્યા શા કામના ? મુનિ શ્રીમતીની દાનશાળામાં પધાર્યા, શ્રીમતિએ દાન દીધું. મુનિને ઓળખ્યા અને કહ્યું. મહારાજ, મસ હવે મારી તપશ્ચર્યા પુરી થાય છે. આપના નામની માળા જપતી આ કન્યાને હવે કોઈ રીતે તરછોડી શકાય તેમ નથી. શ્રીમતીએ આપઘાતનો ભય બતાવ્યો. મુનિ ચલિત થયાં, સંસ્કાર બળે પૂર્વ રતેહીઓ આવી મળ્યાં. આકાશ વાણી થઈ, આર્દ્રકુમાર, ત્હારા માટે હજી જોગજીવન સરજાયું છે. ત્યાગ જીવનને હજી વાર છે.

બંનેના લગ્ન થયાં, બાર વર્ષનો સમય જોગવિજ્ઞાસમાં નીકળી ગયો. આર્દ્રકુમારને શ્રીમતિથી એક પુત્ર રત્ન સાંપડ્યું છે. એકવાર સુવિચાર માળામાં રટણ કરતાં આર્દ્રકુમારને પૂર્વ વૈરાગ્ય આવ્યો. અને ગૃહમુક્ત થવા તત્પર થયાં. શ્રીમતી ઉદાસ થઈ રેંડીઓ કાંતે છે તેવામાં તેનો પુત્ર આવ્યો. ઉદાસીનતાનું કારણ પૂછ્યું. શ્રીમતિએ જણાવ્યું કે ત્હારા પિતાની ધરબાર, મહને અને ત્હને છોડીને ચાલ્યા ગય છે.

અને હવે આશ્ચર્યાનું સાધન તો કરવું જોઈએને ? કિશોર વયના
કુમારે, જ્યાંથી ત્યારે તો રૂં બાધી રાખું મારા પીતાને । કુમાર સુતર
લઈ લેાયો. અને આદિકુમારને કરતાં સુતરના આદિ માયાં. પુત્ર
વાદસત્યથી આદિકુમારનું હેયું બરાબર આપ્યું, અને વળી પાછા
સંસારમાં રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. સુતરના આદિ અણી જોતાં તે બાર
થયા. તેથી તેઓ બીજા બાર વર્ષ ગૃહસ્થાશ્રમમાં રહ્યા.

સમય પરિપૂર્ણ થયો. અપૂર્વ ત્યાગ દશા જનવાળી હતી.
આદિકુમાર એવા અને સર્વ જોમ કાંચગી મૂળને નાસે તેમ સંસાર
ભવથી કદરોમ પામ્યા. શીમતીને સમજાવી, રજા લઈ ગાંધી નીકળ્યા.
પુત્ર દિશા લીધી. સંવત્ર ધાર્મિક રથીર થયાં. અદ્યતન તપશ્ચર્યાઓ
કરવા માંડી, અને પહેલા કરતા અનેકવધુ જોડાઈ, બાવળી, પ્રેમથી
ખંડથી વહેલા કર્મકાંડ કરવા શામ કરવા માંડ્યું. વૈરાગ્ય દશા હા-
વમાં આરંભ કરી ગઈ. જોડાઈને આદિકુમારને મળાવવા પ્રયત્ન
શામ મનાવ્યા મળ્યા. એ બધાંએ આદિકુમારને મળાવવા પ્રયત્ન
કર્યો પણ એ બધાંએ જોઈ રાખ્યું માત્ર પણ કરાવું નહીં. એટલુંજ
નહીં પણ એ બધાંએ જોઈ પર્વના સિદ્ધિ સમજાવી. જોઈ મળાવું
કરવા જતા હતા અને નેત્રમાં થતા
સાર—કેવલકર્મની વર્તમાનતા બહુજાણે છાંડી નહીં, છતાં
આખરે મર્યાદાઓ અને મુલકેશો આદમાઓ

શ્રીમતિના પિતાએ વહુ સમગ્રવી. પણ તેએકની બે ન થઈ. મુનિને મંચમ નામથી ઘટ કરી સંસાર માર્ગમાં લાવવા એ જેવી તેવી વાત છે ? અને તે કદાપિ બની શકે ખરું.' શ્રીમતિના પિતાએ કહ્યું.

‘આખા ઇન્દ્રની કુંવારા રહેવું પડે તો બહેતર, પણ પરચું દો તે મુનિદેવ.’ શ્રીમતિએ જવાબ આપ્યો. પિતા તે વાતનાથી પુરતી ઠગે તે તાજે યુથો છે. દાનશાળા બંધાવી છે. શ્રીમતિએ ઇંકે ઇંકે મુનિને દાન દેવા માગ્યા છે. બાર બાર વર્ષના વધણા વાઈ ગયા છે. હવે શ્રીમતી પેતાની ડડ ઓગતી નથી.

આરંદુમાર બાર વર્ષના પ્રવાસ પછી વસંતપુરમાં પ્રવેશ કરે છે. તે દિવસે છે કે આજ તે શહેર છે કે ત્યાં એક બાળા મળે એવો ઇચ્છા કરતા હતા. પણ હવે તો વહુ વર્ષો વીતી ગયા છે એટલે તેના વિચારે કર્ણ થા કામના ! મુનિ શ્રીમતીની દાનશાળામાં પધ્યાં શ્રીમતિએ દાન દીધું. મુનિને ઓળખ્યા અને કહ્યું. મહારાજ, નવ હવે મારી તરફનાં પુરી થાય છે. આપના નામના માળા જપતી આ કાળને હવે કેઈ રીતે તરફથી સમાપ્ત લેમ નથી. શ્રીમતીએ આશ્ચર્યથી દાન માગ્યો. મુનિ સહિત થયાં, સંસાર બધે પૂર્વ રોડીએ આજે મળ્યાં આશ્ચર્ય કરીને વર્ષ, આરંદુમાર, હવે માટે હજી તેનકલ સંસ્કાર છે. ત્યાં જીવતે હજી વાર છે.

તેના રાતે રાતે, બાર રાતો સમય નિવસિતમાં તેના મોઢા આરંદુમારે શ્રીમતિથી એક પુત્ર મળી લીધાનું છે. એમને મુનિનાર માળમાં રહ્યું કરતાં આરંદુમારને પૂર્વ રોડીએ આજે મળ્યાં આશ્ચર્ય કરીને વર્ષ. શ્રીમતી કોઈક કંઈ રોડીએ. તે છે તેના મોઢા હવે આજે કોઈકોનાનું મરણ પુણ્ય. શ્રીમતિએ આરંદુમારે તેના પિતાના મરણ, મળે અને તેને કોઈકે મળે તે

અને હવે આહ્વાનિકાનું સાધન તો કરવું જોઈએને ? કિશોર વયના કુમારે જણાવ્યું, ત્યારે તો હું બાંધી રાખું મ્હારા પીતાને । કુમાર મુતર લઈ દોડ્યો. અને આદ્રકુમારને ફરતાં મુતરના આંટા માર્યા. પુત્ર વાત્સલ્યથી આદ્રકુમારનું હૃદયું ભરાઈ આવ્યું, અને વળી પાછા સંસારમાં રહેવાનો નિશ્ચય કર્યો. મુતરના આંટા ગણી જોતાં તે બાર થયા. તેથી તેઓ બીજા બાર વર્ષ ગુઢયાવાસમાં રહ્યા.

સમય પરિપૂર્ણ થયો. અપૂર્વ ત્યાગ દશા જન્મવાની હતી. આદ્રકુમાર ચેત્તા અને સર્વ જોમ કાંચગી મૂળને નાસે તેમ સંસાર ભયથી ઉદ્દવેગ પામ્યા. શ્રીમતીને સમજતી, રજા લઈ ચાલી નીકળ્યા. પુનઃ દિક્ષા લીધી. સંયમ માર્ગમાં સ્થિર થયાં. અદ્વૈત તપશ્વર્ણો કરવા માંડી, અને વહેલા કરતા અનેકમણા જોસથી, ભાવથી, પ્રેમથી ખંતથી વહેલા કર્મકાંડ કરવા કામ કરવા માંડ્યું. વૈરાગ્ય દશા ઉદયમાં આરંભ ઉતરી ગઈ. ગૌણાઓ મળ્યો, બૌદ્ધ ધર્મી મળ્યા, સાંખ્ય મતવાળા મળ્યા. એ બધાએ આદ્રકુમારને ચગાવવા પ્રયત્ન કર્યો. પણ આદ્રકુમારનું એક રવાડું માત્ર પણ ફરક્યું નહીં, એટલુંજ નહિ પણ એ બધાને જોઈ ધર્મના સિદ્ધિતા સમગ્રવી. જોઈ મતાનું યાથી બનાવ્યા. અદ્વૈત આકરી તપશ્વર્ણો કરીને અંતે આદ્રકુમાર કેવલ જ્ઞાન પામ્યા. અને મોક્ષમાં ગયા.

સાર—કેવલકર્મની વર્ગણાઓ લલલલાને છોડતી નથી, છતાં આખરે મહાનુભાવો અને મુસંસ્કારી આત્માઓજ તરી શકે છે.

૩૫ મૃગાપુત્ર. (વૈરાગ્યવંત)

મૃગાપુત્ર નામનું નગર હતું. ત્યાં બળભદ્ર નામે રાજા હતો. તેની રાણીનું નામ મૃગાવતી. તેને એક પુત્ર થયો. નામ મૃગાપુત્ર. રાજ્યની રમૂદ સામગ્રીઓમાં મૃગાપુત્ર બાલ્યાવસ્થા વીતારી યુવાવસ્થાને પામ્યા. અનેક રાજકન્યાઓને પરણ્યા અને તેમની સાથે સુખ જોગવતા સમય પસાર કરવા લાગ્યા.

મધ્યાહ્નનો સમય છે, મૃગાપુત્ર જમી પરવારી પોતાના રાજ્ય મહેલની એક અટારીમાં બેસી નગરની ચર્ચા જોઈ રહ્યા છે, આવતા જતા મનુષ્યો તરફ નિહાળે છે. તેવામાં ત્યાં આગળથી પસાર થતાં એક મહાન આત્મ યોગી મુનિવર તેમના જોવામાં આવ્યા. મુનિની ચાલવાની શાંત ગતિ, તેમનો પહેરવેશ, તેમનું ચળકતું લલાટ જોઈ મૃગાપુત્ર મુનિના સામે અનિમેષ નેત્રે જોઈ જ રહ્યાં. પૂર્વ સંસ્કારના બળે મૃગાપુત્રને લાગ્યું કે પૂર્વે મેં આવું રૂપ ક્યાંક જોયું છે. મુનિ સ્વરૂપના હાવ ચિંતવતા ચિંતવતાં મૃગાપુત્રને જાતિ સ્મરણ થાતું થયું. પૂર્વજીવમાં પાળેલું ચારિત્ર યાદ આવ્યું. સંસાર ઉપર તત્કાળ અરૂચિ થઈ. જન્મ મરણના ફેરાથી મુક્ત થવાનો દ્રઢ સંકલ્પ કર્યો. તરતજ તેઓ માતૃપિતા પાસે આવ્યાં અને કહ્યું: હે માતા પિતા, મહને પૂર્વ જીવનું સ્મરણ થયું છે. તિર્યચયોનીમાં જન્મી મેં ઘણા ઘણા દુઃખો જોગવ્યા છે. અને ચારિત્ર પાળવાથી મનુષ્યજીવ પામ્યો છું;

એટલે મહાન પુણ્યના પરીણને ગ્રામ ધર્મેણો આ મનુષ્ય
 સંસારના રાત્ર, રંત્ર, મોહ માયામાં વેડી રેવા માનતો
 સંસાર ભયથી ત્રાસ પામ્યો છું. માટે મને દીક્ષા લેવા
 આપો. વળી અપારે જે સુખ હું બોમવું છું તે પણ ક્ષણિક
 સ્થીર છે. આ રાગદેશ, બાધાથી મહેઝાતો, અપૂરૂ ધન,
 કોઠારો, બાગ, બગીચાઓ, સોનું, રૂપ, દીરા, માણેક, અં
 ભાઈ બહેન, એમાંની એક પણ ચીજ સાથે આવવાની નથી
 સ્થીર પણ સાથે આવવાનું નથી, માત્ર હવે કરેલા પાપ અને
 પરભવે જીવના સાથી છે. વળી જેમ કોઈ ધરમાં આગ લાગ
 અને સોનું રૂપ દીરા માણેક કે જે કાંઈ સાર વસ્તુઓ કાઢી
 આવે છે, તેમ આ સંસારમાં પણ જન્મ, જરા, મૃત્યુનો
 સુળગી રહ્યો છે. અને હવે સમજ્યા પછી એક ક્ષણ પણ
 આસક્ત રહેવા ઇચ્છતો નથી. માટે હે માતાપીતા, મને સદા
 લેવાની રત્ન આપો.

‘માતાપિતા’ બોલ્યા:—હે પુત્ર, તું સુકોમળ છે, તેં દંણ
 જીવડો ભોયો નથી. ચાંદિત્ર પાળવું મણું દુબર છે, ચાંદિત્ર :
 વારતી ધાર જેવું છે, લોહાના ચણા આવચ બરોબર છે. એક
 જગનો સમુદ્ર જુગ વડે તરવો દુબર, તેમ સંસારપી સમુદ્ર
 ધણોજ કહીન છે. સંયમ મારેમાં આવતાં ઉપસર્ગો, પરિપ
 ભયાનક છે. ગરમ પાણી પીવું, જમીનપર સૂઈ રહેવું, તાપમાં
 ખરે-પરવું, ટાઢમાં પૂરતા વસ્ત્રો ન મહે, માથે કેલનો લોચ
 છકાય જીવતી દયા પાળવી, અપ બોલવું, રત્ન વગર એક
 સરખી પણ ન લેવાય, આ મૌવનકાળમાં ‘લક્ષ્મણ’ પાળવું
 પરિમક, માયા, મમતા મોહનો ત્યાગ કરવો, ક્રુધા, ત્યાગ, દાડ,

ડાંચ મચ્છર, સર્પ આદિના પરિસહો ત્હારાથી સહન નહિ થઈ શકે;
 મને દે પૂત, દિક્ષા લેવાનું મુલતવી રાખી આ વિપુલ ભોગ સાધનો
 મુજબ છે તો તેને સુખ પૂર્વક ભોગવો. અને વૃદ્ધાવસ્થા પામતાં
 મુસાવી સંવત્ર માર્ગને ગૃહણ કરજો. મૃગાપુત્રે જવાબ આપ્યો. હે
 માતૃપિતા, મંગેત્રી સર્વ સામગ્રીના ત્યાગ કરવો તેમાંજ ખરી વીરતા
 જાય છે. આજના રોજી છે. વળી મનુષ્યથી અનંતગણી રીદ્ધી દેવગતીમાં
 મળે છે અનેકવાર ભોગવી છે. તેનાથી પણ આ જીવ ધરાયો નહિ.
 તે જીવ કાંઈ નિર્દુ, ભોગ ઉપભોગથી શું ધરાવાનો હતો? જેના
 મનુષ્યના માનસમાંથી ખુટી ગયાં છે, જે પ્રદ છે, નિસ્પૃહ છે તેને
 મનુષ્યના કંઈ પણ મુરકેલ હોતું નથી; માત્ર આત્મખળની દિવ્ય જ્યોત
 નકરના બધા મુરકેલાંઆ, ઉપસર્ગોનો અંત આવી જાય છે. વળી
 તે માતા આ જીવે દુઃખ ક્યાં સહન નથી કર્યું, નારકી, તિર્યચ અને
 મનુષ્ય ગતિના અનંત દુઃખો જીવે અનંતવાર ભોગવ્યા છે. નર્કની
 ધગધગતા કુંભામાં અનંતવાર પડ્યો છું, વાળુકા નદીની અગ્નિ જેવી
 ધગધગતી રેતમ. મને અનંતવાર બાળ્યો છે, ઝાડ સાથે ઉંધે મસ્તકે
 બાળ્યો. રમવામાંઆમે મને કરવત વડે કાપ્યો છે. કાંટાવાળા શાકમ
 ત. આ સાથે બાળ્યો ઘણી વેદના મેં ભોગવી છે. શેરડીની માથે
 મને ઘાણીમા પાડ્યો છે, તરવાર, બાલા ફરસી વડે મારા રાષ્ટ્ર રાષ્ટ્ર
 જંગલ. દુકા ક્યાં છે. એ વખતે મારો આકંઠ, મ્હારો વિલાપ કોણ
 સાંજશે માતા? ગાડા સાથે જોતરાધને, ડળ સાથે ઘસડાધને, પાણીને
 બદલે ધગધગતા ત્રાંચા સીસાના રસ પીને, આહારને બદલે મ્હારા
 શરીરનું માંસ ખાધને, મેં અનંતી વેદના ભોગવી છે. એ અપાર
 દુઃખનું વર્ણન શું કરું માતા? મ્હારા આત્માનું તમે લહું ઇચ્છતા
 દે. મ્હને એવા દુઃખોમાંથી બચાવવા માગતા હો, તો હે માતૃપિતા,
 મ્હને આનંદપૂર્વક દિક્ષિત થવા દો.

મુખાપુત્રનો અપૂર્વ વૈરાગ્ય, તેના અંતરની સંસાર ભયની હરિવેગતા, તેના ચરિત્રની દિગ્ગત, એ વચ્ચેથી તેના માતા પિતા પુત્ર થયા અને દિશાની રંગ આપી.

મુખાપુત્ર દિલ્લિન થયા, સર્વ સુખ વૈભવોનો સાગ કર્યો અને આત્મ જ્ઞાનમાં પીયરવા લાગ્યા. ઉપ તપશ્ચર્યા, અર્ખંડ સંવન સાધના, વિશુદ્ધ દિગ્ગતો વડે છત્રનું થેલ સાધતાં સાધતાં, ક્ષપક શ્રેણિમાં પ્રવેશી મુખાપુત્ર કેવલ યજ કેવલ દયનને પામ્યા અને લોકાગ્રી સિદ્ધ થયાં.

મન છે ? મુખાપુત્ર સમા મદ્ય આગચાગી મદ્ય પુરાને ! તેમને આપણાં ત્રિકાજ વંદન દોલો !

૩૬ તામસી તાપસ

જંદુડીયા જરગેરમાં તામસેખી નામની નગરી હતી. તે નગરમાં ચૌરડુવ વામણી નામની મહાત્મદિવન માયાપતિ રહેતો હતો. એણે મહાત્મકાંતેત્તેનેએ તિવર કપો કે મેં પૂર્વજન્મમાં ધનવિ સુદ કહે છે. નગરમાં કી છે. તેના યુગ રંગ આપારે હે ભાવની રંગે હું છે હે હે મુદે જી જન્મમાં પજુ પરમજને મારે યુગ રંગ રંગે મેલમેલ.

તેણે જોયું તપસી મહાત્મનિ સાગ કપો. જોયોપુત્રને મેલવી મહાત્મ સુજા કાલે તિવર જન્મજો. જોયોપુત્રને મુદ-

અને મનુષ્ય, સર્વ આદિના પરિસરો ત્યારાથી સહન નહિ થઈ શકે;
 મને હે પુત્ર દિશા લેવનું મુલનથી રાખી આ વિપુલ ભોગ સાધનો
 માર્ય છે. તો તેને મળ્યું પૂર્વકે ભોગવો. અને વૃદ્ધાવસ્થા પામતા
 ખુદાથી સંવેદ્ય ભોગને ગ્રહણ કરજે. મૃગાપુત્રે જવાબ આપ્યો. હે
 માતાપિતા, મોટી સર્વ ન મધ્યને! ત્યાગ કરવો તેમાંજ ખરી વીરતા
 તમને જાણતા નોકો છે. વળી મનુષ્યથી અનંતગણી રીઠી દેવગતીમાં
 આ હવે અનૈકવચ્ચ ભોગનો છે. તે ત્યા પણુ આ જીવ ધરાયો નહિ
 તે આ જીવનકે નિર્દિષ્ટ ભોગ ઉપભોગથી તુ ધરાવાનો હતો? જેના
 અનૈકવચ્ચે, જાગૃદ્યમાં ખુબી ગયાં છે, જે દ્રઢ છે, તિરપૃહ્લિ છે તેને
 જગતમાં કંઈ પણ મુશ્કેલ હોતું નથી; માત્ર આત્મઅગતી દિવ્ય બોધે
 તરફના અર્થો મુશ્કેલો, ઉપસર્ગનો અંત આવી જાય છે. વળી
 તે માતા આ હવે દુઃખ ક્યાં સહન નથી કયું, તારકી, નિર્વચ અને
 મનુષ્ય ગણિત અગત દુઃખો હવે અનંતવાર ભોગવ્યા છે. તર્કની
 જગતના દુઃખોમાં અનંતવાર પડ્યો છું, વાણુકા નદીની અગ્નિ જેવી
 જગતની વેદના મને અગતીવાર આજ્યો છે, ઝાડ સાથે ઉવે મરકે
 તેના અનંતવારના મને કરવન વડે કાર્યો છે. કાંટાવાળા સાત્ત્મ
 તેના અર્થે અર્થે ધનુ વેદના મેં ભોગવી છે. શેરડીની મારકે
 મને જીવન પડ્યો છે. તરવર, બલા કરસી વડે મારો રક રક
 મેં વડે. હવે કયા છે. એ વખતે મારો આકંઠ, મહારો વિજાપ કે હ
 નહિ. માતા ! મારે સાથે જીતરાહને, હજ સાથે ધસડાહને, પડ્યો
 અર્થે જગતના તમા માસાના રસ પીને, આહારને અર્થે મદ્ય
 સર્વનું માંસ ખાઈને, મેં અનંતી વેદના ભોગવી છે. એ અપર
 દુઃખનું વર્ણન શું કરું માતા? મહારા આત્માનું તમે બધું જાણ
 હે મહત્ત્વ એવું દુઃખ મારી અચાવવા ભોગતા હો, તો હે માતાપિતા
 મહત્ત્વ અનંતપૂર્વકે દિશાન થવા છો.

મુખપુત્રને જાણ, તેના મંદની મંદર સ્વરૂપે
દૃશ્યતા, તેના મંદરની દિશા, એ મંદરની દેવતા માત્ર દિશા
પુત્ર થવા અને દિશાની રત્ન આપી.

મુખપુત્ર દિશા થવા, સર્વ ક્ષત્રી ગેમને. તેના લક્ષ્ય ક્ષેત્રે અને
આત્મ સાધનામાં ચિત્તરત્ન આપી, ઉપ તામસી, અર્થક મંદર
સાધના, વિશુદ્ધ દિશામાં રી શક્તિ અને આત્મ આપી, આત્મ
મેળામાં પ્રવેશ મુખપુત્ર દેવતા દેવતા દેવતા દેવતા અને મંદરને
સિદ્ધ થવા.

મુખપુત્ર ! મુખપુત્ર સમા મદ્ય આત્મજાતી મદ્ય પુત્રને ! તેમને
આપણી ચિત્તરત્ન વંદન દોળે ।

૩૬ તામસી તાપસ

જંદુલીપના ભરતક્ષેત્રમાં તામસીપતી નામની નગરી હતી. તે
નગરીમાં મૌર્યપુત્ર તામસી નામનો મદ્યારદિત્ત માધ્યમથી રહેતા
હતા. એકવાર મધ્યરાત્રીએ તેને એવો વિચાર થયો કે મેં પૂર્વજન્મમાં
ઘનાદિ ગુહ્ય કર્યું છે. તપશ્ચર્યા કરી છે. તેના શુભ ફળ આત્માર દે
બોધની રહો છું. તે દલે મદ્યાર આ જન્મમાં પશુ પરભવને માટે
શુભ ફળ કર્યું જોઈએ.

સૂર્યોદય થયે તામસી માધ્યમનિ રસથ થયે. ત્યેષ્ઠપુત્રને
બોધાવી આત્મ સાધના કરવાનો વિચાર જણાવ્યે. ત્યેષ્ઠપુત્રને ગૃહ-

જાનની જાળેજંઘણા દેવોડીઆને ખપ્પર પડી, તેણે તેમો ૩૫ ૧૪
પાગળ કરી, કોઈથી લાજ્યોગ જતી પાગ ઝાકમા કાઢી પાપ,
અને તામણોતાપસના કાળને રક્ષીથી પાગું. તેનાબર પુંચા અને તે
કાળને પસડીને તે નમસીની જ્યે દારી દેશે. નેવણ લાગ્યું:- ૨૩૪,
મનકાંઈવડ પ્રવળી દહને અને ખજાન નવપર્ષ કરીને તામણોતાપસ
કંઠાન દેવોડીઆ દેવ થયો છે, તેણી રીતે તેની નિંદા કરી. અને
૨૪૫૫૫૫૫૫ નર્મ, કંઠાનવા દેવોડીઆને જાગું કે અમારા દેવ તામણો-
તાપસના મુનોદની કુદકા કહું છે. તેણીનેમણે તે જન તામણોતાપસને
કરી. તેણી તે કોપથી લાજ્યોગ જતી, લગ્નદર્મ મહુરી ગમવી,
જાળેજંઘા ઉમે નીમે યોનરક જેવા લાગ્યે. તેના દિવ્ય પ્રમાવળી
તે રાજપદાની અમિતા અંતાર જેવો લાગ્યો લાગી. તેણી તાંના
દેવોડીઆ બીજી વરવરણ લાગ્યા. કંઠાન-દંતો કોપ જાળી તેમો
તેમની પાસે આપ્યા અને કામા માગી. પ્રજા જાનું કામ નહિ કરતાનું
કહ્યું. કંઠાનદેવે તેજુવેસ્થ પાળી બેન્ની થીવી. તે વખતની જાળેજંઘણા
દેવો કંઠાનદેવની આજ્ઞા પાતે છે.

આર—માત્ર જ્ઞાન રહિતની ઉંમ વપમ્યાઓથી પણ શ્રેયશ્ચિદ્ધિ
નથી. જ્ઞાન અને ક્રિયા એ બંને વસ્તુની ખરી
આવરણકલા છે.

જમાણીને પ્રભુ વચનમાં તથા શ્રદ્ધા અને ભક્તિથી જોડાઈ
 છે કે 'ચાલતા માટે તેને ચાલ્યો કહીને કિન્નરકાંડે' એ
 જ્યો કહીએ' તે ખોટું છે. કમરે જમાણી પ્રભુના ચરણો
 પાથરતા છતાં પાથરી નથી. આ વાક્ય તેમજ નીચેના વાક્યો
 સમજાવી. તે વાત કેટલાકને ફરી અને કેટલાકને નવા જાણવા માટે
 તેઓ ચાલ્યા ગયા. અને ફરી તેઓ જમાણીના ચરણો પાથરવા
 વિશ્વ પ્રરપણા કરવા લાગ્યો. ત્યાંથી તે પ્રભુ મહાપદ પાદ પાદ
 અને કલું કે મને કેવલ્ય જાન થયું છે, હું આજેના જીવનમાં
 આ સાંભળી ગૌતમ અલ્પમારે કલું, કે તે નુ કલ્યાણ કરવા માટે
 કે-લોક સાચત કે અસાચત. હવે શ્રદ્ધા કે ભક્તિ કરો

જમાણી જવાબ ન આપી શક્યો. પરંતુ તે પ્રભુના ચરણો
 મરથ શિષ્યો પણ આનો જવાબ આપી હોઈ છે. પ્રભુના ચરણો
 છે તેવું હું જોણતો નથી. એમ કહી પ્રભુએ તેમ જમાણીના ચરણો
 સમજાવ્યું. છતાં તેણે માન્યું નહીં અને પ્રભુએ કહ્યું. તારી જિંદગીમાં
 કરતો વિચરવા લાગ્યો. ધણા વર્ષ સાંતુ પાડેલા તે, કોઈની
 મિથ્યાત્વના ઉદ્વેગથી તે મરીને છતાં જંગલકેવલકેવલ-કિન્નરકાંડે

સાર—પ્રભુના વચનમાં શ્રદ્ધા, અને તેનું અવલોકન કરવા
 તરવાનો ઉત્તમ ઉપાય છે.

૩૮ ગોશાળો

૨૧. ગામના પાંચ નામના ગ્રામીણો સતપથમાં ગ્રામીણો નામનું એક ગામ હતું. તે ગામના પાંચ નામના ગ્રામીણો સાધારણ ચિત્તકામ કરે. દેશ પરદેશ જાય તેમજ ગામની આશુવિકા ચલાવે. એકવાર મંખલી ગામના પાંચ નામના ગ્રામીણો પર્યાટન કરવા નીકળ્યાં. સુભદ્રા ગર્ભવતી હતી, ગામના પાંચ નામના ગ્રામીણો તેમજ એક ગામમાં ગોપહસ નામના પાંચ નામના ગ્રામીણો જાયો, આઠાણે તેઓને પોતાની ગોશાળોમાં લઈ જઈ ગામની કેળવણી આપ્યો. સુભદ્રાએ અહીંયાં એક પુત્રનો જન્મ થયો. તે પુત્રના નામને ગોશાળો. આલ્યાવસ્થા વીતાવી ગોશાળો ગામને લઈ જાયો. ત્યારે તે હાથમાં એક ચિતરેલું પાટીયું લઈને ત્યાં આવી દેશ પરદેશ કરવા લાગ્યો.

૨૨. ગામના પાંચ નામના ગ્રામીણો પહેલું ચાતુર્માસ અસ્તિ ગ્રામમાં કરીને, ચાતુર્માસ રાગગૃહા નગરમાં એક વણકર સાળામાં રહ્યા હતા, તે વણકરના નામને ગોશાળો કરીને કરીને ત્યાં આવ્યો. અને પોતાના વણ સામન વગેરે નગર સાળાના એક વિભાગમાં મુકી ત્યાં નિવાસ કર્યો. પ્રભુએ માસ અમલજનુ પહેલું પારણું વિજય સેકને ત્યાં વહોરીને કર્યું. હાથના દાન દેવાથી રત્ન, ધન, પુષ્પ વગેરે પંચ દ્રવ્યની વિજય-સેકને ત્યાં દિવ્ય ક્રિષ્ટ થઈ. ગામમાં ખજર પડવાથી સૌ કોઈ વિજય-સેકને ધન્યવાદ દેવા લાગ્યા.

ગાંધીજી પછી આ વાત જાણી. તેણે વિચાર્યું કે જો હું પ્રભુને
 ચિંત્વ થઉં તો મને જલ્દી જાણ થાય. તેથી તે મદ્યવીર પાસે
 આવ્યો અને કહ્યું. હે પ્રભુ, હું તમારો ચિંત્વ થવા માગું છું, પ્રભુએ
 આદર ન આપ્યો. કેટલાક વખત બાદ ફરીથી તેણે પ્રભુને એજ વાત
 કરી. પ્રભુએ હા કહી. ગાંધીજી તેમનો ચિંત્વ બન્યો. ગાંધીજી સાધુ
 છતાં દરેક વાતમાં અવગોળ હતો. પ્રભુની પ્રથમ સાંઘ ત્યાં થતી
 તેનાથી સહન ન થાય, છતાં પોતાને અનુભવ લેતો છે તેથી પ્રભુ
 સાથે વિચરતો. એકવાર પ્રભુ તથા ગાંધીજી કૂર્મનામ તરફ જતા
 હતા. રસ્તામાં એક ખેતરમાં એક ટલતું ઝાડ હતું. તે ગાંધીજી
 જોયું અને પ્રભુને પૂછ્યું. હે પ્રભુ, આ ટલતું ઝાડ ઉપર કે
 નહિ, અને તેના આ સાત પુષ્પના શ્વેત મરીને ક્યાં જશે ! પ્રભુએ
 કહ્યું. આ ટલતું ઝાડ ઉપર અને તેના શ્વેત મરીને તેની રણીમાં
 સાત તથા પાંચ ઉપજશે. આ વાત ગાંધીજીને રમી નહીં તેથી તરતજ
 તે ઝાડ તેણે મૂળમાંથી ઉખેડી નાખ્યું. અને ભગવાનની વાત ખોટી
 ઠરાવવા પ્રયત્ન કર્યો. ત્યાંથી પ્રભુ વહેરે વિહાર કરી ગયાં. વધારે રૂબેરૂ.
 સમય હતો. કેટલાક દિવસો બાદ શુદ્ધિ થવાથી તે ફરી દીધેલું ઝાડ ફરીથી
 ત્યાંજ ઉભું અને તેના શ્વેત પાંચ તેમાંજ ઉત્પન્ન થયાં બીજા વખત
 ત્યારે ગાંધીજી એ ઝાડ જુએ છે ત્યારે પ્રભુ એજ ઝાડ હોવાનો
 જવાબ આપે છે. ત્યારે ગાંધીજી કહે પડી જાય છે.

કૂર્મનામની બદાર વેશ્યાવન નામનો એક તપસ્વી હકીકત
 તપકરી, સૂર્યસાગે આત્માપના લઈ રહ્યો છે, તેના માથામાંથી જુઓ
 નીચે ખરે છે, તપસ્વી શ્વેતમાને ખાતર તે જુઓ. ઉપાડી ફરી
 પોતાના માથામાં નાખે છે. પ્રભુમદ્યવીર તથા ગાંધીજી આ રસ્તે

ઉપાશ્રવમાં અંધારૂં દોવાથી ગુરુ કમંડલોએ એક ચાંમલા સાથે અપાયાવા, માયું પુટી પ્રયું, ખૂન લોહી નીકળ્યું; છતાં તેમને ક્રોધ તો પ્રચંડજ હતો. સખ્ત વાતવાને ક્રોધે ગુરુએ ત્યાંજ દેદ મુક્યો. ત્યાંથી જ્યોતિર્ધી દેવતા થયે. ત્યાંથી ચરી ચંડકૌશી નામે તાપસ થયો, તે પણ ધરો ક્રોધી હતો. એકવાર બાજમાં રાજકુંવરને પુલ સુંટતો દેખી, તાપસ ક્રોધે બરાથો, અને ક્ષયમાં ફરસી થઈને મારવા દોડ્યો. રસ્તામાં પત્ત લપસી ગયો. તેથી તે એક અંધ પુત્રમાં પડ્યો. ફરસી પોતાનેજ વાગી. અને આત્મ પ્યાનથી મરણ પામીને ચંડકૌશિક સર્પ થયે. ક્રોધ તો મ્હાતો નથી, જે ક્રોધને દેખે તેને બાળીને જરમ કરે છે. તેજે ધણા તાપસોને બાળ્યા અને ફરતા એકેક ગાંડ મુધી તેની ધાક બેસી મર્ષ કાઢપણુ માણસ ત્યાં આગળ જઈ ચકનું નથા.

એકવાર શ્રી મહાવીર પ્રભુ ફરતા ફરતા વર્ધમાન ગામ પાસે આવ્યા. ત્યાંથી જવાને માટે જે રસ્તાઓ હતા. એક વક્રમાર્ગ, બીજો સરળ માર્ગ. લોહોએ પ્રભુને કહ્યું કે આ સરળ માર્ગે જશો નહિ ત્યાં તો એક વિપ્લવર ઝેરી સર્પ રહે છે. તે લોહોને જરમ કરી દે છે. પ્રભુને તો કંઈ કર ન હતો. તેથી તેઓ સરળ માર્ગે ચાલ્યા. અને જ્યાં ચંડકૌશિક સર્પનો રાહડો હતો, ત્યાં આવી પહોંચ્યા. સર્પને માણસની ગંધ આવતા, ક્રોધથી એર વર્પાવતો, પુંશદ્ય મારતો બદર નીકળ્યો. પ્રભુ મહાવીરને પ્યાનરથ જોતાંજ તેમને જોરથી ડાખ માર્યો, તત્કાળ પ્રભુના અંગુઠામાંથી લોહીના બદલે દૂધનો પ્રવાહ છૂટી નીકળ્યો. તે સામે દષ્ટિ કરતાંજ ચંડકૌશિક ચમક્યો, અદા, આ સું, ઘાલ લોહીને બદલે સફેદ દૂધ ! આ ક્રોધ પ્રજાવશાળી પ્રકાર છે, ચંડકૌશિક મુગ્ધ બની ગયો. અને પ્રભુના શરીરમાંથી નિકળતો

પદાર્થ પીવા લાગ્યો. તે તેને દુધ-સાકર જેવો સ્વાદિષ્ટ લાગ્યો, પ્રભુએ કહ્યું. 'હે ચંડકૌશિક બુઝ, બુઝ, ક્રોધના પ્રતાપે ત્હારું ચોખ્ખું ચારિત્ર બ્રાણીને બરમ કયું; છતાં તું હજી કેમ ક્રોધ મૂકતો નથી ? આ શબ્દો સાંભળતાં ચંડકૌશિક વિચારમાં પડ્યો. આત્મચિંતન કરતાં તેને જાતિસ્મરણ, માન થયું. પોતાની જૂલોનો પશ્ચાતાપ કરવા લાગ્યો. અને પોતાના કરેલા પાપમાંથી છૂટવા માટે ચંડકૌશિકે પ્રભુ પાસે અણુશણુ વૃત્ત લીધું; પ્રભુ વિહાર કરી ગયા. પછી તે ચંડકૌશિકે સાધુજીવન ગાળવા માડ્યું. તેણે પોતાનું મ્હોં દરમાં રાખ્યું અને ઉંઘે મસ્તકે રાફડામાં અને બહાર શરીર એવી રીતે તપશ્ચર્યા કરી. ત્રાસ ઓછો | બરવાડ વગેરે તે રસ્તે ચઢને જવા લાગ્યા. અને તે નાગદેવ દૂધ સાકર પુષ્પ વગેરે નાખવા લાગ્યા. મીઠાસને લીધે ત્યાં ઘણી એકઠી થઈ. સર્પને વળગી પડી. લોહી, ચામડી વગેરે તે સર્પનું શરીર ચારણી જેવું બનાવી દીધું. છતાં તે સર્પ વિષમય સ્વભાવને તદનજ બૂલી ગયો, તેણે અપૂર્વ ક્ષમા ધારણ શુભધ્યાનમાં પ્રવર્તતાં કાળ કરીને તે આઠમા દેવલોકે ગયો.

મહાપુરૂષોનો સ્પર્શ પણ શું શું નથી કરતો, તે આ માત્ર પરથી જણાશે.

૪૦ અર્જુનભાળી.

' દેશિક મદારાબની રામચૂલી નમરીમાં એક અદિરત માળી
 રહેતો હતો. તેનું નામ અર્જુનભાળી. તેને એક મુંદર બગીચો હતો.
 તેમાં ચોતરપાણી નામના વડનું મંદિર હતું. તેનાં વડની મૂર્તિ હતી. તે
 મૂર્તિના હાથમાં હળાર મણુના વજનચણું એક લોખંડું પ્રદનન હતું.
 અર્જુનભાળી હાનવજુધીજ વડતો બકત હતો. રોજ તેની સેવાસક્તિ
 કરતો હતો. તેને છ મિત્રો હતા. જેઓને કાઢતો પણ કર ન હતો, તેઓ
 દુરાચારી અને રવેચ્છાપૂર્વક કરનારા હતા. એક વખત રામચૂલિ નમરમાં
 પ્રભોદ મહોત્સવ હતો. તેથી અર્જુનભાળી પોતાની બધુમતી નામની
 એ સાથે બગીચામાં ગયો. પેલા છ મિત્રો પણ પાછળથી તેજ
 બગીચામાં આવ્યા. બધુમતીને દેખીને વિવશચક્રા ગતી તેની સાથે ભેગ
 ભોમવવાનો આ હમે જણાએ નિશ્ચય કર્યો. અને મંદિરની પાછળ
 છુપાઈ રહ્યા. અર્જુનભાળી બગીચામાંથી કુલો ચુંડીને વડને આપવા
 મંદિર પાસે આવ્યો અને પુષ્પો ચઢાવી વડની સેવા કરવા લાગ્યો.
 તરતજ પેલા છ મિત્રો બહાર નીકળી આવ્યા અને એક મજબૂત
 રસીથી અર્જુનભાળીના હાથપર ત્રેરે જાંબ્યા. અર્જુનભાળીની એ
 બધુમતી પાસે આવીને તે છ જણાઓ બગાડકાર કરીને ભોમ ભોમ
 વવા લાગ્યા. આ દ્રશ્ય અર્જુનભાળીથી જોવાયું નહિ. તેને પલોજ
 કોષ ચડ્યો. પણ લાચાર, તરતજ તેણે ચિત્તભુંદ કે હું આ વડની
 સાચા મનથી મણા વખતથી પૂજન કરું છું. છતાં આ વડ નથી પણ

અર્જુનમાળીએ નજીક આવીને સુદર્શનને મારવા મુદ્દનળ ઉપાડ્યું. પણ પવિત્ર મંત્રોચ્ચારના પ્રભાવે તેનું મુદ્દનળ અધરજ સ્થિર રહ્યું. પરિણામે તેણે ન ચાલ્યો. તરત યજ્ઞ અર્જુનમાળીના શરીરમાંથી પસાર થઈ ગયો અને મંદીરમાં મૂર્તિ રૂપે સ્થિર બેસી ગયો.

વડાના જવાથી અર્જુનમાળી નિર્જળ થઈ ગયો. છ મહિનાની નુબ તરસથી પીડાતો એકદમ તે ધરણીપર ઢળી પડ્યો. ઉપસાનનું નિવારણ થયું ત્યારે સુદર્શન સંચારો પાળ્યો. અર્જુનમાળી સમજ્યો કે આ મહાન પુરુષ છે. તેથી તેના પગમાં પડી નમસ્કાર કર્યો, અને ક્ષમા માગ્યો કે તે પૂછ્યું. સુદર્શને પ્રભુ મહાવીરના દર્શન કરવા જરૂરી વાત કરી, ધર્મબોધ આપ્યો. અર્જુનમાળી પણ તેની સાથે મર્યાદા રાખી શક્યો.

નતે જવા પ્રભુ પાસે ગયા. વંદન કર્યું. પ્રભુએ ધર્મદેશના આજ્ઞા અર્જુનમાળી વૈરાગ્ય પામ્યો અને દીક્ષા લીધી. અર્જુનમાળીએ વિનાશ કે વધના જીવોની હત્યા કરી છે માટે તેનું પ્રાયશ્ચિત મહાન તપસ્યો કર્યા સિવાય વિરુદ્ધ થઈ શકાશે નહીં. તેથી પ્રભુના આદેશ મુજબ તેણે છઠ્ઠી છઠ્ઠી તપશ્ચર્યા કરવા માંડી. અને તેનું પાલન કરતા તેમ રાજગૃહી નગરીના મધ્યમાં થઈ ગૌચરી અર્થે રોકાયા.

ગૌચરીના સંગે તેને જોઈને કોઈક અન્યાં. કોઈ કહે કે એણે જાન સિવાયે માન્ય છે. કોઈ કહે માતાને મારી છે, કોઈ કહે પુત્રને મારી છે, કોઈ કહે માથાને, કોઈ કહે પુત્રને, તો કોઈ કહે...

અર્જુનમાળીએ નજીક આવીને સુદર્શનને મારવા મુદ્દત્તજ ઉપાડ્યું, પણ પવિત્ર મંત્રોચ્ચારના પ્રભાવે તેનું મુદ્દત્તજ અધરજ રિથર રહ્યું. વસંતો ઉપાસ ન ચાલ્યો, તરત વક્ષ અર્જુનમાળીના શરીરમાંથી પસાર થઈ ગયો અને મંદીરમાં મૂર્તિ રૂપે સ્થીર બેસી ગયો.

વક્ષના જવાથી અર્જુનમાળી નિર્જળ થઈ ગયો. હ મદિનાની ભુખ તરસથી પીડાતો એકદમ તે ધરણીપર દળી પડ્યો. ઉપસર્ગનું નિવારણ થયું જાણી સુદર્શને સંચારો પાળ્યો. અર્જુનમાળી સમજ્યો કે આ મદાન પુરૂષ છે. તેથી તેના પગમાં પડી નમસ્કાર કર્યો, અને ક્યાં જાઓ છો તે પૂછ્યું. સુદર્શને પ્રજા મહારીરના દર્શન કરવા જવાની વાત કરી, ધર્મબોધ આપ્યો. અર્જુનમાળી પણ તેની સાથે જવા તૈયાર થયો.

જાને જણા પ્રજા પાસે ગયા વંદન કર્યું. પ્રજાએ ધર્મદેશના આપી. અર્જુનમાળી વૈરાગ્ય પાડ્યો અને દીક્ષા લીધી. અર્જુનમાળીએ વિચાર્યું કે મણા જીવોની દત્તા કરી છે માટે તેનું પ્રાપ્તિત મદાન તપશ્વર્યા ક્યાં સિવાય વિદ્યુદ્ધ મધ્ય સમયે નહીં. તેથી પ્રજાના આદેશ મુજબ તેણે હાં હાંની તપશ્વર્યા કરવા માંડી. અને તેનું પારણું કરવા તેજ રાજગૃહી નગરીના મધ્યમાં મધ્ય ગોચરી અર્થે નીકળ્યા.

નગરીના લોકો તેને જોઈને ક્રોધિષ્ટ બન્યાં. કોણ કહે કે એણે મારા પિતાને માર્યા છે. કોણ કહે માતાને મારી છે, કોઈ કહે જ્ઞેનને તો કોઈ કહે જાણને, કોઈ કહે કે પુત્રને, તો કોણ કહે કે સોને, એમ સંભારી સંભારીને કહેતા જાય. અને જે દેખે તે અર્જુન-

એકવાર જુદાસ નામના એક બૌદ્ધમોઝી ગૃહસ્થે, સુભદ્રાને સુધીલ અને રવરપવાન બાળીને તેનું માથું કહ્યું. પિતાએ પરધર્મમાં તેને આપવા ના પાડો. તેથી જુદાસ આવક થયો. જનતાસે સુભદ્રાનું તેની સાથે લગ્ન કર્યું. સુભદ્રા સંસારે આવી. તેની નજીક સાસુ વમેરે બૌદ્ધધર્મી, અને સુભદ્રા જૈન ધર્મી. તેથી બંનેનો મેળ મળ્યો નહિ. પરિણામે સાસુ નજીક રોજ કંઠાસે કરવા લાગી. અને સુભદ્રાને સતાવવા લાગી. તેમજ સાસુ ખોટા વાંક કાઢી સુભદ્રાને કપોષ અપાવવાના પ્રયત્ન કરવા લાગી. છતાં જુદાસને તેના પતિવ્રતપણાની ખાતરી હતી. તેથી તે સુભદ્રાને કંઈ કહેતો નહિ. સાસુ નજીકનું જોર વધેજ નહતું. સુભદ્રા બધું સમભાવે સહન કરતી. છતાં સાસુ વમેરેના વિશેષ કંઠાસથી સુભદ્રા નિસ નિયમ ચાલવી કર્મનો જ દોષ કઢાડતી દિવસે પસાર કરવા લાગી.

એકવાર કોઈ જૈન સાસુ સુભદ્રાને ઘેર વહોરવા પધાર્યા. સુભદ્રા એ તેમને પ્રેમપૂર્વક વંદન કર્યું. તેવામાં ચંડોળીયો થયો. ખૂબ પવનના વાવાથી મુનિની આંખમાં એક તજખણું પડ્યું અને મુનીને પીડા થવા લાગી. આ મુનિ જનકસ્થિત રથવીર મહાત્મા હતા, એટલે ચરીરના મંદકારથી વિમુખ હતા. સુભદ્રાને દયા આવી. તેથી સુભદ્રાએ પોતાની જમના ટેરવાથી પેશું તજખણું ઉપાડી લીધું; પણ સુભદ્રાનું કપાળ મુનિના કપાળ સાથે આડી મળ્યું. તેથી સુભદ્રાએ કરેલા કંકુના ચાંદાની હાથ મુનિના કપાળમાં પડી. મુનિ ત્યાંથી નિજા લગ્નને બદલ નીકળ્યા.

નિકળતાજ સુભદ્રાની સાસુ નજીક મુનિના કપાળમાં ચાંદો જોયો. તેઓ તે સુભદ્રાના હિંદો શોધનીજ હતી. અને સુભદ્રાના પ્રમાદનો

આજીજી કરી અને મહા મુઘીજતે રત્ન મેળવી. સુમત્રા કુવા આગળ આવી પહોંચી.

સુમત્રાના પ્રયાસથી આરણી પાણીથી બરાબરને બહાર આવી. મામ લોકો આશ્ચર્ય પામ્યા. તરત જ તેણે રાજગૃહી નમરીના ત્રણ દરવાજાને પાણી છાંટ્યું. દરવાજા એકદમ ઉઘડી ગયા અને ચોથો દરવાજો રહેવા દીધો. અને કહ્યું કે હજી કોઈ સતી પતિવ્રતા હોવાનો દાવો કરતી હોય તો તેમના માટે આ દરવાજો રાખ્યો છે; તો પોતાની ઉમેદ પાર પાડે, છતાં કોઈ તૈયાર થયું નહિ.

સુમત્રાને સૌ કોઈ ધન્યવાદ આપવા લાગ્યા, તેના સાસુ નથુંદના મ્હોં ફાળા ચયા અને જાધા તેમને પિછારવા લાગ્યા. ઉવટે રાજાએ પણ તે સતીને ધણું માનપાન પહેરામણી આપ્યાં. અને વાજતે માજતે તેને ઘેર પહોંચાડી.

સાર—(૧) પતિવ્રતાપણું એ જ સ્ત્રીઓનો મુખ્ય ધર્મ છે. (૨) પરધર્મમાં કન્યા આપવાથી બહુ જ નુકસાન થાય છે. (૩) સાસુ વહુના સંતાપ જગતમાંથી ઓછા થવાની જરૂર છે, તેને માટે ધાર્મિક કેળવણી અને સદાચારોનું શિક્ષણ સ્ત્રીઓમાં ફેલાવવું બહુ જ જરૂરી છે.

(લેખક.)

૪૨ ચંદન બાળા.

ચંપાનગરીના દધિવાહન રાજાને ધારણી નામની રાણીથી એક પુત્રી થઇ હતી. તેનું નામ વસુમતિ. વસુમતિ પણ સુભદ્રાની માફક બણી અને ધાર્મિક નૈતિક કેળવણી લઇને સુશીલ બની. અને સહિયરો સાથે આનંદમાં વખત વીતાવવા લાગી.

એકવાર કૌશાંબી નગરીના રાજા શતાનિકે લશ્કર લઇ ચંપાનગરીને ઘેરો ઘાલ્યો. દધિવાહન પોતાના લશ્કરથી ખૂબ લડ્યો. પણ કાળ્યો નહિ પોતાનું લશ્કર મરાયું તેથી બચવાની આશાએ દધિવાહન રાજા નગર છોડીને નાસી ગયો. લશ્કર ગામમાં પેહું અને હુટ ચલાવવા માંડી. ધારણી રાણી અને વસુમતિ મહેલમાં કલ્પાંત કરે છે. તેવામાં તે લશ્કરમાંનો એક ઘોડેસ્વાર તે મહેલમાં પેહો. અને બંનેને પકડીને બાંધ્યા. તે ઘોડેસ્વારે ધારણીને કહ્યું, ચાલ મારી સાથે, હું તને મારી સ્ત્રી બનાવવાનો છું. આ સાંભળતાં રાણીને ધ્રાસકો પડ્યો. અને ત્યાંજ હાલ કરીને મરી ગઇ. વસુમતી ગજરાઇ ગઇ. ઘોડેસ્વારે વિચાર્યું કે તેની માની માફક આને પણ હું કહીશ. તો તે પણ મરી જશે. તેથી તેણે બહુજ મીઠાસાથી વસુમતિને આશ્વાસન આપ્યું. અને કૌશાંબી નગરીમાં લઇ ગયો. ત્યાં ઘોડેસ્વારે વિચાર કર્યો કે આ કન્યા બહુજ ખુબસુરત છે, માટે જો તેને હું લેવું તો મારું ફરિદ્દાળ અને હું એક આરામ ભોગવું. નોકરી કરતાં તો હું નહીં

ગૃહ, પશુ, કંઈ વળ્યું નહીં. તેથી તે વસુમતિને વેચ્યાં કૌશાંબીનગરીની બજારમાં આવ્યો અને લીલામ બોલવા લાગ્યો. (ત્યાં પશુ, પક્ષીઓ, ધન, માલ, ઉપરાંત મનુષ્યોનું) પણ તે વખતે લીલામ ચતું, એવામાં એક વેચ્યાએ આવી વસુમતિને ખુબ મુંઝવે દેખીને મ્હોટી ખીટ મૂકી. અને તે લઈ જવાની તૈયારીમાં હતી, તેવામાં ત્યાં ધનાવદ્ નામનો એક ધનાઢ્ય શેઠ આવ્યો. વસુમતિની આકૃતિ જોતાંજ તેને લાગ્યું કે આ એક સુશીલ અને સાધ્વી સ્ત્રી જેવી લાગે છે; અને જરૂર તે ખાનદાન કુટુંબની હોવી જોઈએ. જો તેને વેચ્યા લઈ જશે તો મહા અનય થશે. તેમ ધારી તેણે મ્હોટી રકમ આપીને વસુમતિને ખરીદી લીધી.

વસુમતિને તેનું નામ દામ ગામ પૃથક્કાં તેની આંખોમાં આંધુ બરાઈ આવ્યાં. અને તે બોલી ચકી નહિ, શેઠ તેને ગભરાયેલી જાણીને વધુ પુછ્યા વગર પોતાને ઘેર લઈ ગયો અને પોતાની સ્ત્રી મૂળાને સોંપી, અને તેને ત્રેમપુર્વક પ્રતી તરીકે રાખવા સૂચના કરી.

મૂળા તો છર્પાનું મૂળ હતી. તેણે ધાકું કે હું વદ્ધ થઈ છું, તેથી શેઠ આ કન્યાને પાછલા મારેજ લાવ્યા હશે. અને પછી મ્હારો મોઢાં લાવજ પૂછ્યો નહિ.

અહિં વસુમતીનું નામ ન મળવાથી તેનું નામ 'ચંદનબાળા' પાડ્યું. પણ મૂળા તો તેને ચંદના દીકરીને બોલાવતી. મૂળાની અદેખાઈ તો દીન પ્રતિ દીન વધતી જ ચાલી અને તેને બદ્ધ કુખ દેવા લાગી.

એકવાર શેઠ ચાક્યા પાક્યા બદારથી આવેજા, ચંદનબાળાએ

ગાંધીજીએ કોઈક દિવસે જોઈને પાણી આવ્યું. ઉતાવળને લીધે ચંદન
પાણીને માથાંને ચોમેરો પટ્ટી ગયો, તીચે પડીને બગડશે એમ
કહેતા હતા તે જાણીતા પટ્ટી લાંબો. ચંદનખાખાએ તે માથામાં બરા-
બર બે આંગળ પેલા નખાના જોવામાં આવ્યું. તેને ખાતી
ચંદનના પાણીને ચંદનખાખાને મેંદિત થયા છે. તેથી ચંદનાનો ઘાટ
પડે છે એ જાણીતા છે, એમ વિચારવા લાગી.

દેવ દત્ત નામના પાંચમું બહાર ગામ ગયા. મૂળાને લાગ
કાંચે. તેને પાંચ દિવસને ખાતીનો ચંદનખાખાના બધા વાળ કઢાવી
માથે મુંડે કરાવે, અને પગમાં ખેડીયા પાંદરાવી. એક ઓરડામાં પુરી
જુવન મારું મારું, અને એ રહેતાં ત્રણ લગાવી મૂળા પિયરમાં પહોંચી
ગયા. ચંદનખાખા કમતો પગાપાપ કરતી નવકાર મંત્રનું સ્મરણ
કરવા લાગી તેણે અંતે નવ રહે કર્યા.

ત્રણ દિવસ પડી એક દેર આવ્યા. કોઈ મળેજ નહિ. શેઠે તપાસ
ધાની કરી, પાણુ પાંતર ન લાગે. આખરે એક વૃદ્ધ ડોશીમાએ કહ્યું
કે ચંદનાને ઓરડામાં પડીને જ્યાં પીયર જતી રહી છે. આ
જાતિયા જોઈને જોઈ કોથ વડ્યો. તરતજ ઓરડાના દ્વાર ખોલ્યા. તો
ચંદનખાખા ખેડી છે અને પ્રત્યુત્તર સ્મરણ કરે છે માથે મુંડો જોઈ
તથા તેની આ દશા જોઈ જોઈને હેયું કુખથી બરાઈ આવ્યું.

શેઠે ચંદનખાખાને કહ્યું, ખંડેન, ધીરજ રાખ. હું બધી વ્યવસ્થા
કરું છું. તુ ત્રણ દિવસની જુમી હાંસ, માટે રસોડામાં કંઈ છે
તો તને આવું. જોઈ તપાસ કરી. પછી ખાવાનું કંઈ મળ્યું નહોતું
તથા ત્રણ દિવસના ખાંડેના ખાંડના હતા. તે સમયે તેણે ચંદનખાખા

આપ્યા. અને એક સુપડું આપ્યું. જે વડે બાકળા સાફ કરીને ખાવાનું જણાવ્યું અને તે દરમિયાન પોતે હુદારને બેઠીએ તોડવા માટે બોલાવી લાવવાનું કહીને ચેક મૂક્યા.

અહિં ચંદનબાળા એક પગ ઉપરાંત અને એક પગ ઉપરાંત બહાર રાખીને, સુપડા વતી બાકળા સાફ કરી ખાવાનો વિચાર કરે છે. પણ જમતા પહેલા સાધુ મુનિને તે જુમતી ન હતી. તેણે વિચાર્યું કે જો કોઈ સાધુ મુનિરાજ બિણ્ણા અર્થે અહિં આવે તો હું આ બાકળા તેમને વહોરાવી મ્હારો જન્મ સાર્થક કરું.

એવામાં એક અભિગૃહ ધારી મહાત્મા ત્યાંથી નીકળ્યા. ચંદન બાળા પ્રત્યે જોયું. ચંદનબાળા આનંદ પામી. પરંતુ તે વખતે ચંદનબાળાની અંખમાં આંસુ ન હતી, તેથી તે મહાત્મા ત્યાંથી ચાલી ગયા. આ જોઈને ચંદનબાળા પચાતાપ કરવા લાગી અને બોલી: અહો, ધિછાર છે મારા જીવનને, આ રંગ સામે કોઈપણ જોતું નથી. એમ કરતાં તેણી રૂદન કરવા લાગી તત્કાલ તે મહાત્મા પાછા ફર્યા. અને સુમત્રા પાસે આવે પહોંચ્યા સુમત્રાએ પોતાના જીવનનું અહોભાવ્ય માનીને તે મહાત્માને આ બાકળા વહોરાવી દીધા.

આ મહાત્મા કોણ. સર્વેથી પ્રેમ મહાવીર, તેમણે ઉપરના સુપડાં બોલેના મહાન અભિગૃહ ધારે હોય. પાંચ માસ અને પચીસ દિવસે આ અભિગૃહ પ્રભુનો પુરો ચરો. સુપાત્ર ધનના પ્રભાવથી એકદમ પચાપચ કરતી ચંદન બાળાની બેઠીએ ઘૂમી ગઈ. મત્સ્યે મુંદર વાગ આવે ત્યાં અને દેવગણોએ ત્યાં ધનની શ્રુતિ કરી. વાલ સામર્થ્ય પ્રસરી ગઈ. પચાવડ થઈ હુદારને બોલાવેને

હરી ભોગવવા માંગે છે? અમંધન દૂળના સર્પો મરી જતાં પણ વમેણું વિષ પાકું લેતા નથી.

તો મદાન રત્નાચિંતામણી સમાન મળેલા આ સાધુ માર્ગથી બ્રહ્મ બની તમારા સાધ્યો હંકારેલો હું. તેની સાથે હું તમે ભોગ ભોગવવા માંગે છે? સ્વપ્નેષ. પણ તેમ બનનાર નથી. વળી હું સાધ્વી છું. એટલે તમારી તે ઈચ્છા ત્રિકાળે પણ તૃપ્ત થવાની નથી. એક તિથિય સપ્ત જેવા પ્રાણીઓ સમજે, અને તમે દિક્ષિત છતાં ભોગની ઈચ્છા ધરાવો છે. સમજો, રહનેમિ ! સમજો, તમારો આત્મ ધર્મ વિચારો. હું ઉમસેન રાજાની પુત્રી છું. તમે સમુદ્રકુમારના પુત્ર છો? મહેરબાની કરી આપણા બંનેનાં દૂળ તરફ એકવાર નજર કરો. વળી સંવંધી બનીને જ્યાં ત્યાં ફરતાં ધણી સૌંદર્યાવાન સ્ત્રીઓ જોશો, અને તેમાં મનહુબ્ધ કરશો તો અનંત સંસારમાં જામણું કરતાં છતાં પણ તમારો પાર નહિ આવે. ઉત્તમ મનુષ્યજાત, ઉચ્ચકુળમાં જન્મ, શાસ્ત્ર શ્રવણ, સદ્ગુરનો સમાગમ જૈનધર્મે અને સંવંધ, છવને અનંતકાળે પણ મળવા દુર્લભ છે જાઓ, જાઓ, રહનેમિ, જાઓ, અને તમારા બ્રહ્મ વિચારો છોડી, વિશુદ્ધ થવા તો નેમિશ્વર ભગવાન પાસે જાઓ, અને પાપની આતોચના લઈ સંવંધ માર્ગને સુધારો.

આ સાંભળી રહનેમિ હંકારાર થઈ ગયા. રાજમતિના બોધક વચ્ચેના રહનેમિના હૃદયમાં આરપાર ઉતરી ગયા. તેમણે તરતજ રાજે. મતિની ક્ષમા માગી. અને પોતાને ખરાબ વાસનાથી ઠેકાણે લાવવા માટે તેની પ્રથંસા કરી. રહનેમી પ્રજા પાસે જઈ આતોચના લઈ શુદ્ધ થયા, અને સંવંધમાર્ગમાં અદ્વિત રીતે આગળ વધી કૈવલ્ય યાનને પામ્યા.

આપને આવડું પડ્યું. હજા મુનિવરો દેવકીનું કથન સમજી ગયા અને કહ્યું. હે દેરાનુપ્રિયા. આ નગરીમાં જામને આદારપાણી ન મળે એનું કંઈ નથી. વળી અમે તો આ પહેલીજ વાર અહિં આવ્યા છીએ, જમારા પહેલા આવેલા સાધુઓ અમે નહીં પણ બીજાજ. તે સાંભળી આમય પ્રાપ્તિ દેવકીજી બોલ્યા. મદારાજ ત્યારે આપ બધા એકજ સરીખા લૂગો છો તો જાપ કોણ છો તે કૃપા કરી કહેશો. સાધુઓ બોલ્યા. અમે બહોલપુર નગરના રહેવાસી, નામ ગ્રામાપતિ અને સુલસા દેવીના જ પુત્રો, એકજ ઉદરથી ઉત્પન્ન થયા છીએ, અને દીક્ષા લઈને છકકઠના પારણા કરીએ છીએ. આજે પારણાનો દિવસ દેવાથી અમે જ સાધુઓની ભુદી ભુદી તથા ભેટી કરીને મિશ્રણ નિઃશ્વ્યા છીએ. એટલું કહ્યા બાદ તેઓ ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા.

દેવકીજી વિચારમાં પડ્યાં કે અતિમુક્તાક્રમાર સાધુએ શ્વેત કહેલું કે તમે નજીકપેર સરીખા સુસ્વરૂપમાન આઠ પુત્રોને જન્મ આપશો અને તેરા પુત્રો આ બરતણેવમાં કોઈ માતા જન્મશે નહિ. તો શું તે મદાત્માનું વચન મિથ્યા થયું ! કેમકે મને લાગે છે કે મદારા કૃષ્ણ વાસુદેવ જેવા પુત્રો જન્મનાર બીજી માતા ભણુ બરતણેવમાં છે. મારે હું શી નેમનાય ભગવાને પૂજી સુકાનું સંપાદન કરું.

તરતજ દેવકીજી રથમાં બેસી પ્રથમ પાસે આવ્યાં અને વંદન કર્યું. તરતજ પ્રથમે કહ્યું. હે દેવકીજી, ત્વમતે મદિહ થયો હતો કે અતિમુક્તાક્રમારનું વચન મિથ્યા થયું ! દેવકીએ કહ્યું. મારું પાત છે ભગવાન !

ભગવાને કહ્યું:—બહોલપુર નગરમાં ગમ્મ નામે ગ્રામાપતિ અને સુલસા નામે તેની સ્ત્રી. સુલસાને રહસ્યપ્રજ્ઞમાં એક નિમિત્તિયાએ

કૃષ્ણે કહ્યું. શીકર નહિ. દેવ ગયો. શ્રીકૃષ્ણે માતા પાસે આવી આશ્વા-
સન આપ્યું. દેવકીજીને ગર્ભ રહ્યો, નવ મહિને પુત્રનો પ્રસવ થયો.
દેવકીજીના આનંદનો પાર રહ્યો નહિ. પુત્ર રૂપરૂપનો અવતાર, નામ
પામ્યું. મજસુકુમાર. કુમાર દિવસે ન વધે એટલો રાત્રે વધે, અને
રાત્રે ન વધે એટલો દિવસે વધે, દેવકીજીએ બાળરનેહના મીઠા દોઢ
પૃથ કર્યા. બાસ્વાવરયા. વીતાવી કુમારે મૌનવાવરયામાં પ્રવેશ કર્યો.

હારિશ નમરીમાં સોમિલ નામે શાક્ષણ હતો, તેને એક પુત્રી,
નામ સોમા, સોમા તો રૂપનો બંકાર. શ્રીકૃષ્ણે એકલા તેને ભેટ.
મજસુકુમાર સાથે લગ્ન કરવા ઇચ્છ્યું. સોમાને લગ્ન રાજમહેલમાં
રચાવી. અને લગ્ન કરવાનો નિશ્ચય કર્યો. તેવામાં અરિષ્ટનેનિ ભમ-
વાન પધાર્યા. શ્રીકૃષ્ણ તથા મજસુકુમાર વંદન કરવા ગયા. પ્રભુએ
ધર્મભોષ આપ્યો. મજસુકુમાર વૈરાગ્ય પામ્યા. ઘેર આવી દિગ્ગામી
રત્ન માગી. માતા તથા શ્રીકૃષ્ણે દીકરા નહિ તેના બધું સમજાવ્યા.
પણ જેનું હૃદય વૈરાગ્યરસથી તરંગાળ બની ગયું હોય તેને છું. દેવકીજીએ સોમા સાથે લગ્ન કરવાનું કહ્યું. પણ જેના હૃદયમાં
વિકારમાત્રને રથાન ન હોય તેને છું. આખરે રત્ન મગી. અને
મજસુકુમારે માતા, પિતા, બાઈ, સગાં, ઓ, રાજવૈસવ, એ તમા-
મને ત્યાંમ કરી પ્રભુ પાસે દિશા લીધી. પેલાના કર્મને જાણીથી
આળી, બરમ કરી, જન્મ, જરા માનુષ્ય બનકર દુખોથી જેમને
બચાવું છે તે છું છું નથી કરતા. મજસુકુમાર પ્રભુની આજ્ઞા તથા
તેમ રાત્રીએ રમલાનમાં ગયા, અને પારખી કિમ્બુક પ્રતિમા પારખ
કરીને કાચેત્તસને પ્થાનમાં રથાર સજને રદ્યા અને ઉત્તમ જ્ઞાન
જ્ઞાવવા લાગ્યાં.

મજસુકુમારની દીગ્ગામી ધન પેલા સંમિત માર્ગને જાણી,

મુગ્ધ સોનેરી કિરણો જમતપર પ્રસારી દીધાં. શ્રીકૃષ્ણ મહારાજ
 ચતુરંગી સેના સાથે પ્રભુને વંદન કરવા નીકળ્યાં; રસ્તામાં એક વૃદ્ધ
 માણસને ભેળો. જે એક ચણતો મહાનર્મા એક પછી એક છોટા
 ભઈ જતો. અને યાત્રી તે નિરાશાના ઉદ્ધારો કાઢતો. આ વયોટક
 પ્રેમાને ભેષ શ્રીકૃષ્ણને દયા આવી. તેથી હાથીના હોઠા ઉપરથી
 ટપરી શ્રીકૃષ્ણે એક છોટા ઉપાડીને મહાનર્મા મૂકી. તરતજ આખી
 સેનાએ એક છોટા ઉપાડી મહાનર્મા મૂકી. અને ડાસાનું કામ પૂરું
 કર્યું. તેણે શ્રીકૃષ્ણનો ઉપકાર માન્યો. ત્યાંથી શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુ પાસે
 પહોંચ્યા અને વંદન કર્યું. ત્યાં પોતાના બાક મજસુકમાગે શ્રીકૃષ્ણે
 ભેષ નહિ તેથી ક્યાં છે તે જાણવા પ્રભુને પૂછ્યું. પ્રભુએ કહ્યું. હે
 કૃષ્ણ, મજસુકમાગે પોતાનું કામ સિદ્ધ કર્યું! શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું: જેવી રીતે
 ભગવાન! પ્રભુએ કહ્યું:—મજસુકમાગે બારમી સાંધુ પ્રતિમા ગૃહજી
 કરવાની ઈચ્છા કરી. મહારી રત્ન બધા રમણાનર્મા ચલા. ત્યાં એક
 પુત્રે તેમને સહાય કરી. પરિણામે તેમનું કામ સિદ્ધ થયું. જેવી રીતે
 પેલા વૃદ્ધ છોટા ઉપાડી તમે તેનું કામ પૂરું કર્યું તેવી રીતે.

શ્રીકૃષ્ણનાં ભેષો હાલ રહ્યા, તેમને કોઈ માન્યો. ભગવાને કોઈ
 ન કરવા સમજાવ્યું. શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું. ભગવાન ત્યારે હું તે પુરાને કામ
 આજખી કરું? પ્રભુએ કહ્યું. તમને તે પુરા રસ્તામાં મળ્યો, અને
 તમને કેળીને તે જાણીત પામી મૂર્છાવગ જતી ત્યાંજ મંજુ પાનગી.
 શ્રીકૃષ્ણ પ્રભુને નમસ્કાર કરી ત્યાંથી ઉઠી સ્વત્થાનકે જરા માલ્યા.
 સંતોષિતને પંજુ વિચાર રહે કે શ્રીકૃષ્ણ, ભગવાનને જાત પછીને જાને
 ભગવાન સમજી કહીશ તેમને કહેશે તેવી તે જાણીત જતી દેરથી
 નીકળી ગયો. ત્યાં રસ્તામાંજ શ્રીકૃષ્ણનો ભેષો રહેલો. સંતોષિત મજસુ
 રાણો અને રત્ન પાંચ એકામ ત્યાં ગઈને રહે જઈનેજા ૫૮૫૯

અને મરણને સરણ થશે. શ્રીકૃષ્ણને ખમર પડી તેની પાસે ગયા.
તેના જન સર્ગના દુકોટકડા કરી નાખ્યા અને ચંડાળો પાસે
તે દેકારા દીધા અને તે જગ્યાએ પાણીનું સિંચન કરાવી શ્રીકૃષ્ણ
અવન્ય નહે ગયા.

જે ગમરુદ્ધમર નિર્વણ પામી મોક્ષગતિમાં બીરાજ્યાં. ધન્ય
જે ગમરુદ્ધમરે સમા મહા લેખા સાગર સાધુને । તેમને આપણાં
નિર્વાણ સિંચાણ કર્યું.

૪૫ પદ્માવતી

કૃષ્ણના પાદ પુરુષ રાગ, હેમને પદ્માવતી નામે રા
જ્યેના નેનાયે પદ પુરુષ. શ્રીકૃષ્ણ તથા પદ્માવતી વંદન કા
ચેના પદ્માવતી પદ્માવતી આ પદો પદ્માવતી વૈરાગ્ય પામી ઘેર આવ્યાં.
પદ્માવતી પદ્માવતી પદ્માવતી—હું જમવાન આ દેવનોક સમો
પદ્માવતી પદ્માવતી પદ્માવતી—હું જમવાન આ દેવનોક સમો

પદ્માવતી પદ્માવતી—
યોગે તે સુખમાં રહેના વિચારવા જાગ્યા કે ધન્ય છે મારી, મવાલી
પદ્માવતી પદ્માવતી આ પદો પદ્માવતી પદ્માવતી—હું જમવાન આ દેવનોક સમો
પદ્માવતી પદ્માવતી પદ્માવતી—હું જમવાન આ દેવનોક સમો

જે સર્વે પદ્માવતી પદ્માવતી પદ્માવતી—હું જમવાન આ દેવનોક સમો
પદ્માવતી પદ્માવતી પદ્માવતી—હું જમવાન આ દેવનોક સમો
પદ્માવતી પદ્માવતી પદ્માવતી—હું જમવાન આ દેવનોક સમો

તેનો મનોભાવ તરતજ કહી દીધો અને કહ્યું કે વાસુદેવ દીક્ષા લેતા નથી, લીધી નથી અને લેશે પણ નહિ. કૃષ્ણે કહ્યું : ત્યારે હે પ્રભો ! હું અદિત્યા મૃત્યુ પામીને ક્યાં જઈશ ? પ્રભુએ કહ્યું :—હે કૃષ્ણ, દારિકા નગરી જગતી હતો. ત્યારે તું માતપીતા અને ભાઇની સાથે નીકળી જઈશ. રસ્તામાં માતપિતા મરણ પામશે. ત્યાંથી તું અને જગદેવ પાંડવ મયુરા બણી જતાં કાર્મગીવનના વૃક્ષની નીચે પૂરી સીદાપર જરાકુમારના બાણથી વીધાઇને તું મરણ પામીશ. અને મરીને ત્રીજી નરકમાં જઈશ. આ સાંભળી શીકૃષ્ણ ત્રાસ પામ્યા અને ચિંતા કરવા લાગ્યા. પ્રભુએ કહ્યું, ચિંતા ન કર કૃષ્ણ, ત્યાંથી તું નીકળીને જંજીરોપના ભરતદેવમાં પાંડુદેવમાં ચતુર્દાર નગરમાં આમમ નામે અરિહંત-તિર્થંકર ધઈશ અને મોક્ષમાં જઈશ. આ સાંભળી કૃષ્ણને ધણે દર્શાવ્યો. આનો મર્યાદા સાધનપર લાયક પડાવી દર્શનપ્ર સંપ્રદાયાર ક્યાં અને સિંહલદ્વિષ્ટો. ત્યાંથી પ્રભુને વંદન કરી શીકૃષ્ણ ઘેર આવ્યા.

શીકૃષ્ણે રાજ્યમાં આવો દરેક પોતાઓ કે અગ્નિકુમાર દેવના પ્રોપથી દારિકા નગરી જગતે ભરમ થયાની છે, મારે જેને દીક્ષા લેવી હોય તે તેપર લઈ જવ અને તેમના કુટુંબના નિર્વાહની સપગ્ન બવસ્થા હું કરીશ.

પદાવલીને વેરાજ્ય હતો હતો તેથી દિક્ષા લેવા મારે તે તેપર લઈ અને શીકૃષ્ણની આજ્ઞા માની શીકૃષ્ણ વાગડે પામતૂમ પૂરું પદાવલીને દિક્ષા-મદેસલક ક્યો અને નેમનુય પ્રભુ પાસે દિશિત જતાથી. પદાવલી દિક્ષા લઈને જગત તર, તર કિયા કરવા લાગ્યા. અંતમાં એક અદિત્યનો સંકારો કરી. પદાવલી નિર્વાજપદને પ્રાપ્ત થયા.

પામી સૌપમં દેવસોહમં દેવતાપણે ઉપજ્યા અને ત્યાંથી ચલી મહા વિરોધ ક્ષેત્રમાં કેવલચાન પામી મોક્ષ જશે.

સાર—અગણિત શિદ્ધિશિદ્ધિ, મુખ સામગ્રી, પામવા છતાં બચ્ચણવો સંસારની મોહ દશામાં લીન ન થતા આત્માનું હિત સાધી બચે છે. તેજ આ જગતનું આદ્યથો છે.

૪૭ બહુપુત્રી હેતી

વાહારથી નચરી. બાદા નામે સાર્યવાદ તેને સુમદા નામે ઓ હતી. તે પછી જ મુકોમળ અને સૌંદર્યાન હતી. તેને ત્યાં શિદ્ધિ-શિદ્ધિ પણ પછી હતી. પરંતુ સુમદાને ઓછે પુત્ર કે પુત્રી ન હતી તેથી તે રોજ જાનંભ્યાન ખરવો હતી. તે સમયે સુમદા નામના કાષ્ઠીજી તેને ત્યાં પધાર્યા. સુમદા હાં પામી. સાંધીજીને બાવપુત્ર જાંણા કરી નિર્દોષ આદારપણી વહેરાવ્યાં ત્યારબાદ સુમદાએ કાષ્ઠીજીને પૂછ્યું કે સતીજી, મારે પૂરના પાપના ઉપાયે ઓછે પુત્ર પુત્રી નથી. મારે બાપની પાસે વિદ્યામંત્ર દોષ તે હપા કરી આપો, જેથી મને પુત્ર કે પુત્રીનો પ્રસવ થાય. ત્યારે કાષ્ઠીજીએ જવાબ આપ્યો. હે બાદા, અમે નિર્દોષીની છીએ. અમારે આપી પણ સંત-બરી પણ કંઈ નહિ. તે પછી તેનો ઉપાય તે શ્રી રીને બતાવી સંકાપ, તમે કહો તે તમને સર્વજ પ્રભુત્વ પદ્મ મંત્રગાત્રીયે, સુમદા-એ કુંજા બતાવી, તેથી કાષ્ઠીજીને તેને પદ્મ મંત્રગાત્રીયે, તે પદ્મ પામી અને બારણ પારી કાવિશા બની.

પણે કાજ વાંતી ચરે, જ્યાં નુબંને કર્ક પ્રકર ચરે નહિ એકાદ પદ્મ બચરણ બચરણ સુમદાને શિદ્ધિ મેળવે. બાદ ચરે પતિની આજ્ઞા સાચી. પતિને અનુમતિ પ્રથમ આપી નહીં, પરંતુ સુમદાએ હા પાડી તેને સમજાવી ન લોકચરે જેવો શિદ્ધિ અનુ-મતિ આપી, સુમદા કવચ આપીજી અને શિદ્ધિ બની અને મંત્રમર્મા

વિચરવા લાગી. દિક્ષિત થવા છતાં નાનાં બાળકો પ્રત્યેનો તેનો રાગ જરાએ ઓછો ન થયો. તે બાળકોમાં મૂર્છિત બની. અને નમરજનો ન્યાં ન્યાં બાળકો દેખે, ત્યાં ત્યાં તે રમાડવા લાગી. ઉપાશ્રમમાં બાળકોને દેખે તો તેને સ્નેહપૂર્વક રમાડે, કેટલાકના હાથપગ રંગે કેટલાકના હોઠ રંગે, કેટલાકની આંખોમાં કાળજી આંજે, કેટલાકને પોતાની ગોદમાં લઇ સુવાડે, કેટલાકને ખવડાવે, દૂધ પીવડાવે. આવી રીતે પુત્ર પુત્રીઓમાં આસક્ત બનીને આનંદ મેળવવા લાગી. આ વાતની સુવ્રતા આર્યાજીને ખબર પડવાથી તેને તેમ ન કરવા કહ્યું અને સાધ-માર્ગનો પરિચય કરાવ્યો. અને પ્રાયશ્ચિત લેવા કહ્યું, છતાં તેણે માન્યું નહિ. અને પુનઃ તે પ્રમાણે કરવા લાગી. તેથી અન્ય સાધ્વીજીએ સુભદ્રા આર્યાજીનો સત્કાર કર્યો નહિ. સુભદ્રા સ્વચ્છંદી બનીને તેમનાથી જુદી પડી, અને એક અલગ ઉપાશ્રમમાં એકાંત રહેવા લાગી. પરિણામે તે શીથીલાચારી બની ગઇ. આવી રીતે ધણી વર્ષ સંયમ પાળીને, પંદર દિવસનો સંયારો કરી સુભદ્રા કાળધર્મ પામી અને સુધર્મ દેવલોકમાં 'બહુપુત્રિ' નામે વિમાનમાં દેવીપદ્મે ઉત્પન્ન થઈ.

ભગવાન મહાવીર કહે છે કે તે બહુપુત્રીદેવી ત્યાંથી ચલીને જંજી-દ્વીપના જરતક્ષેત્રમાં એક બ્રાહ્મણને ઘેર, સોમા નામથી પુત્રીપદ્મે અવતરશે. આ સોમાને રાષ્ટ્રકુંડ નામના એક બ્રાહ્મણ સાથે પરણાવવામાં આવશે. અને તેની સાથે સોમા ધણી પ્રકારનાં સુખ ભોગવતી રહેશે, તેની સાથે વિષયસુખ ભોગવતાં ૧૬ વર્ષમાં તે ૩૨ બાળકોને જન્મ આપશે. આ બધા બાળકોની સારસંભાળ રાખતા તે પૂરેપૂરી કંટાળશે, અને પોતાના જીવતર પર તેને ધિક્કાર છૂટશે. અને વંધ્યા બીને તે ધન્યવાદ આપશે. એવામાં સુવ્રતા નામના કોઈ સાધ્વીજી પધારશે.

બહુપુત્રિની ધર્મ સંજ્ઞા વૈરાગ્ય પામશે. અને દિશા મેરો. સખત, તપ, જપ, ખ્યાન ધરી ધબ્બા વર્ગ સંયમ પાળી એક માસનો સંયારો કરશે અને કાળ કરીને સંકેદ દેવતા સામાનિક દેવપણે ઉત્પન્ન થશે. તાંથી મદાવિદેહમાં જન્મ લઈ, સંયમ લઈને મોક્ષમાં જશે.

સાર—સંસાર તજવા છતાં, તેની માયામાં રક્ત રહેવાથી બહુપુત્રી દેવી અતિપ્રસવ અને બાળરણુશયી કંટાળી મહાદુઃખને પામી અને અંતે વૈષ્યા બીને ધન્યવાદ આપ્યો, માટે સંસારમાયામાં આસક્ત ન મતવું એજ આ વાતની સાર છે.

૪૮ શ્રી દેવી

સુગન્ધ તગમમાં સુદર્શન નામે મહાઋષિવંત ગાથાપતિ રહેતો
 તેને તેને વિષય નામે જ્ઞા દત્તા. તેનાથી તેને એક પુત્રી થઈ હતી. તેનું
 નામ જુતા. જુતા જન્મ્યાન જુદ જોવી, કુમારપણામાં પણ જુદ જોવી
 તે સન્નિવેશન પણ તેનું જેવું. તેથી કાષ્ઠપણુ પુણ્ય તેને પરણ્યો નહિ.
 કુદરતથી વિચાર્યું નાતે જાએ દિક્ષા લીધી અને પુષ્પચુક્તા નામે
 સંપ્રાપ્તતા દિક્ષા. અને સમય જતાં જુતા શિયિત્રાચારી બનવા લાગી.
 દા.થપગ મનાઈ તેનું પગેર પારંવાર ઘોવા લાગી, અને એ રીતે
 શર્મગતી ગુપ્તતા રખાવા લાગી. પુષ્પચુક્તા સાધરીજીએ તેને સાધુતો
 ધનં જનમગતીને તેમ ન કરવા ચૂચવ્યું. અને પ્રાયશ્ચિત લેવાનું કહ્યું
 જા નાએ ન મણકાવું નહિ, અને તેમનાથી જુદી પડીને એક
 જુદા કિનારપણાં સ્વચ્છંદપણે વિચરવા લાગી. ત્યાં છક અકમ આદી
 ગતિય. જનતા કરતાં પણા વર્ગ સંવમ પાળી, કાળકરીને તે સૌધર્મ
 દેવતે દન. દેવપણે. કિપન ધર્મ, ત્યાંથી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જન્મ
 લઈ. દિક્ષિત ગતીને સિદ્ધગતીને પામશે,

સાર—પ્રભુ આજ્ઞાનું વિરાધન કરતા જીવને લવબ્રમણ રહે
 છે ન. તે જા ઉપરથી સમજાશે.

૪૯ નિષઠકુમાર

સુવર્ણમય દારિકા નગરીમાં બગદેવ નામે રાજાને દેવતી નામે રાણી હતા. એકદા તે રાણી સુખદૈવમાં સતા થઈ સિંહનું સ્વપ્ન દેખી જાગૃત થઈ સ્વપ્ન પાઠોને બોલાવો તે સ્વપ્નનું રંગ પૂછ્યું, સ્વપ્ન પાઠોએ મદાનપુત્રનો જન્મ થશે તેવું સૂચવ્યું. રાણી હર્ષ પામ્યા. અનુક્રમે દેવતી રાણીએ એક મદાન તેજસ્વી પુત્રનો જન્મ આપ્યો. ત્યાર પાછું નિષઠકુમાર કુમાર અનેક પ્રકારના સુખસાધનોથી ઘડિ પામતાં, બાલ્યાવસ્થા પસાર કરી યુવાવસ્થાને પામ્યાં. ત્યારે તેમને એકજ દિવસમાં પચાસ રાજકન્યાઓ સાથે પ્રાણી મૃદબુ કરાવ્યું. સુર રાજમહેલમાં નિષઠકુમાર આ સૌંદર્યવાન ઓઓ સાથે પંચદશિયોનું સુખ લોભવતા હામ્યા.

એકદા પ્રસન્નપ્રેરિત અરિષ્ટનેત્રિ હથથા દારિકા નગરીના ગંદાગાંઠી સ્થાનમાં પધાર્યા. પરિવહ વંદન કરતા થઈ. કુળ ચામુડે પરિચર સ્થિત પ્રભુને વાંદવ મથા લોકોનાં ધામેટોડાં નિષઠકુમારે મરખાપાંથી જતા જોયાં. માનસે દારા તેણે ભવ્ય કે ધર્મ અરિષ્ટનેત્રિ પ્રભુના હૃદયે સપડી ચાલવનેહી ભવ્ય છે. તરતજ નિષઠકુમાર ડાલા. સુર વસાહતો પહેરી તે પશુ પ્રભુને વંદન કરવા મથા.

પ્રભુને પદ્મજીવ આપ્યો. પૂર્વના સંસ્કારી અપદ્મનેત્રિ એકજ વખતના પદ્મને પદ્મી કંઈક આપ્યો જાયો ભવ્ય છે, તેમ નિર્ધન

નિયમ એવો હતો કે જેન ધર્મીનેજ કન્યા આપવી. તેથી રાજા શ્રેષ્ઠિક નિરાશ થયા હતા. (અઘાપિ શ્રેષ્ઠિક રાજા જોઈ ધર્મી હતા) અભયકુમાર શ્રેષ્ઠિકને વંદન કરવા આવ્યા અને પિતાનું નિરાશ વલ જોઈ કારણ પૂછતાં શ્રેષ્ઠિકે એલ્લાજીને પરણવાની ઇચ્છા બતાવી. અભયકુમારે પોતાની નિપુણતાથી એલ્લાજી રાણીને મેળવી આપી. રાજા શ્રેષ્ઠિક એલ્લાજીને પરણ્યા અને તેની સાથે સુખ ભોગવવા લાગ્યા.

કાળાન્તરે એલ્લાજી રાણીને ગર્ભ રહ્યો. બાદ ત્રણ મહિને એલ્લાજી રાણીને રાજા શ્રેષ્ઠિકના કાળજીનું માંસ ખાવાનો હોલદ થયો. આ વાત રાણીથી રાજાને કેમ કહી ચકાવી તેથી નિરંતર તે રાણી મુકાયા લાગી, એકવાર તેને ચીંતામગ્ન જોઈને શ્રેષ્ઠિકે પૂછ્યું, ત્યારે તેણે સઘળી હકીકત જાહેર કરી. રાજાની પણ ચીંતા વધી, અભય કુમારને બોલાવ્યો, અભયકુમારે આજ્ઞાસન આપી હોલદ પૂરું કરી આપવાનું વચન આપ્યું.

અભયકુમારે કસાપખાનામાંથી એક પશુના ઉદર રચાતું માંસ મંગાવ્યું. રાજા શ્રેષ્ઠિકને એક પલંગ પર સુવાડી, મંગાવેલું માંસ તેના હૃદયપર કપડામાં લીટીને બાંધ્યું, અને રાજા શ્રેષ્ઠિકનું મોં દેખાવ તેવી રીતે તેના પર એક ચાદર ઓઢાડી દીધી. એલ્લાજી રાણી ને બોલાવીને તે પલંગની પાસેજ એક આસન પર તેને બેસાડી. શ્રેષ્ઠિક રાજાએ મુઠ્ઠા પામ્યા હોય તેવો દેખાવ કરે કર્યો. અભય કુમાર પેલું માંસ છરી વતી કાપ્યા જતા હતા. અને તેને એક પાસણમાં મુકતા હતા. માંસ સંપૂર્ણ કપાઈ રજા બાદ અભયકુમારે તે એલ્લાજીને આપ્યું. એલ્લાજી રાણીએ તે માંસ ખાધું અને હોલદ પૂરો કર્યો. એલ્લાજી પ્રસન્નતાપૂર્વક ગર્ભનું રક્ષણ કરવા લાગી.

એક વખત એલ્લાજીએ વિચાર કર્યો કે આ બાળકે ગર્ભમાંથીજ

તેણે મન નાશ કરીને આગળ જતાં આ પુત્ર શું જીવન નહિ
 કરે તેનો આશંકા કરીને અત્યારે જ નાસ કરવો શ્રેયસ્કર છે, એમ
 વાત કહીને તેણે કદાચ નરા માટે ઔષધ ખાવા લાગી, પરંતુ
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૬ અંગુલને નવ માસે પુત્રને જન્મ થયો.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને દૂગનાશક ધારીને ઉકરડામાં
 ઉકારીને તેણે ૧૨ અંગુલને આગડની આંગળી કરડી ખાધી.
 આજે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.

તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને એવી દાસી પાછી ફરતી હતી
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 દાસીને જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.

તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી, તેથી તેણે
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.

તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી, તેથી તેણે
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.
 તેણે જાણ્યું કે તેણે ૧૨ અંગુલને ૬ અંગુલ કરવા લાગી.

પ્રસન્ન સાધીને કુણિકે શ્રેણિક મહારાજને કેદખાનામાં પૂરી
 દીધા, અને પોતે રાજ્યચાલી પર બેસી ગયો. અને નવરમાં પોતાની
 સખત ધાક બેસાડી દીધી. ઈર્ષપણ માણસ શ્રેણિક રાજાને મગચ
 જઈ શકે નહીં, તેમજ શ્રેણિક રાજાને ખાચપીચા આપવાનું પણ
 કુણિકે મંજૂ કરાવ્યું, આ સાંભળવાથી ચેતલજી રાજાના કુખને
 પાર રહ્યો નહિ, તે જુગ જ્યારે ખ્યાન કરવા લાગી. પણ શું ઉપાય ।
 જ્યાં તેની દિશનવાન બનીને કુણિક પાસે જઈને શ્રેણિકને મગચ
 જવાની રજા માંગી. કુણિક ત્યાં રહી શક્યો નહિ. તેથી ચેતલજી
 રાજાની રાજ શ્રેણિકને મગચા જાપ. અને ઢાળી રીતે ખાવાનું બધ
 જઈને તેમને આપે

આ ક્રમને કેટલાક દીરજ પીટી મધા. કુણિકને એક પુત્ર
 હતો. તેણે પર કુણિકને પત્નીજ પ્રીતિ હતી. તે જાગરને રમાડતો
 હતો, પાસે સામજી રાજાને મોકલ્યો હતો તેને જોઈને કુણિક બે.શોડ
 હે માતા, મારા મોકલ્યો ક્રાંતિ જનનમાં કેઈને પુત્ર પર હતો । રાજા
 ચેતલજીને જવાન આપ્યો. કુણિક, પુત્ર પ્રેમ તો મહારાજ નંનિકનો ।
 બાળને જોઈને પ્રેમ તો રૂપી અને હાજીજી. કુણિકે કરત
 પૂછ્યું. રાજા ચેતલજીને કુણિકનો છતાંપણ કહ્યો અને કહ્યું કે
 શ્રેણિકનાજ પગને કે છત્રે રહ્યો છે. નહિ તો કપરોતોયે રાજામ
 પડે.શી મથો દે.ત પડે મળ પળ એજ આજીવિ કમળ મહારાજ
 શ્રેણિકની હતી પણ કે જે મહુ કર્યો પુત્ર મથો બે.શોડ મળ.ત.ત.ને
 ખાતર પાડને કેવળ કુણિક પણ એ રાજા ન જાય. બધ સાંભળ
 કુણિક કણકાં વાંચ મથો અને કેવળ કેવળ ક્રાંતિ કુણ
 આજી નાક પચા.ત.ક કરત કમળ નરજી તે મે.શ.કુ. રાજાને
 રહ્યો શ્રેણિકને કેવળપણ રહ્ય કરત અને કેવળ પુત્રને

ના ચાર ગોદુક હતાં. તેમને શીવાનંદા નામની સુગંધી અને
સુગંધી હતી. તેઓ મનુષ્ય સંબંધીના સુખ જોવાતા હતા.

તે સમયે પ્રભુ મહાવીર તે નગરમાં પધાર્યા. પરિવ્રજ વંદન કરવા
મં. આશુંદ પણ વંદન કરવા ગયા. પ્રભુએ સાધુ ધર્મ અને શાસ્ત્ર
ધર્મ એ બે પ્રકારના ધર્મનું ઉત્તમ રહસ્ય સમજાવ્યું. પ્રભુની અત્યંત
વડી સાંમગી આશુંદ પ્રતિબોધ પામ્યા. પ્રભુને એ કાચ જેવી જાણ
મળ્યા કે પ્રભો, આપનો ઉપદેશ મને રૂચ્યો છે. હું આજસુધી અત્યંત
શ્રદ્ધાથી શોધમાં હતો. પરંતુ મને ક્યાંય શાંતિ મળતી ન હતી.
મારો પામે રાજા, યુવરાજ, શેઠ સાર્થવાક સર્વ કોઈ દિશા ત્રે પે,
પરંતુ હું શિવા લેવા અસમર્થ છું. માટે હું શ્રાવકના આરટ્ટ અંગીકાર
લેવા કચું છું. પ્રભુએ સંમતિ આપી અને આશુંદ શ્રાવકે આરટ્ટ
લેવા કર્યા. ધણેજ ઓછો પરિવ્રજ પ્રહર્યર્થ, સત્ય, ક્રમા, અધારી,
નિર્મોહન નિષેધ, ક્યવતી મર્યાદા, સામાયક, પૌષધ, અંતિમ સંવેદન
અને નિવેશ પ્રભુ પાસેથી લીધા અને પ્રભુને વંદન કરી જેર મુક્ય,
અને કીકત પોતાની બી શીવાનંદાને કરી. શીવાનંદાએ પણ તે
જે જાન આરટ્ટ અંગીકાર કર્યા.

અને જણા નિવેશનું સુન્દર રીતે પાત્રન કરી રહ્યાં છે, અને
તેમનાં વંદન વરસો શ્રાવકપણાના પસાર થયાં છે. તે પાત્ર
આવકને ૧૧ પ્રતિમા ગૃહલુ કરવાની ઇચ્છા થઈ. તેથી તેમને
જે કાચે બોલાવ્યો, અને પોતાની ઇચ્છા જાહેર કરીને શ્રાવક
આવકને તેને સુપ્રત કર્યો. આશુંદ શ્રાવક ૧૧ પ્રતિમા ગૃહલુ
કરવાની તપશ્ચર્યા કરતાં સાધુ છવન ગાળવા લાગ્યા. તેમને
જે કાચે તેમનું શરીર ક્ષીણ થવા માંડ્યું. તે વખતે આશુંદ શ્રાવકે

એવા ચાર યોગુદ્ધ દર્શા. તેમને ચીવાનંદા નામની સુશીલ અને સ્વરૂપવાન સ્ત્રી હતી. તેઓ મનુષ્ય સંબંધીના મુખ્ય ભોગવતા હતા.

તે સમયે પ્રજા મહાવીર તેનગરમાં પધાર્યા. પરિવ્રજ વંદન કરવા મંડ. આશ્વંદ પણ વંદન કરવા મયા. પ્રજાએ સાધુ ધર્મ અને શ્રાવક ધર્મ એ બે પ્રકારના ધર્મનું ઉત્તમ રહસ્ય સમજાવ્યું. પ્રજાની અદ્ભુત વાણી સાંભળી આશ્વંદ પ્રતિબોધ પામ્યા. પ્રજાને બે કાલ્ય જોડી કહેવા લાગ્યા: હે પ્રજો, આપનો ઉપદેશ મને રચ્યો છે. હું આજસુધી આત્મ શાંતિની શોધમાં હતો. પરંતુ મને ક્યાંય શાંતિ મળતી ન હતી, આપની પાસે રાજ, સુવરાજ, શેઠ સાર્થવાહ સર્વ કોષ્ટ દિક્ષા લે છે, પણ હું દિક્ષા લેવા અસમર્થ છું. માટે હું આવકના બારવૃત અંગીકાર કરવા છઠ્ઠું છું. પ્રજાએ સંમતિ આપી અને આશ્વંદ આવકે બારવૃત ધારણ કર્યા. ધણોજ ઓછો પરિવ્રજ બ્રહ્મચર્ય, સત્ય, દયા, અયોરી, પંદરકર્મોદન નિષેધ, દ્રવ્યની મર્યાદા, સામાયક, પૌષક, અંતિમ સંશ્લેષના આદિ નિયમો પ્રજા પાસેથી લીધા અને પ્રજાને વંદન કરી ઘેર મયા, સર્વ દુક્રીકત પોતાની સ્ત્રી ચીવાનંદાને કરી. ચીવાનંદાએ પણ પ્રજા પાસે જઈ બારવૃત અંગીકાર કર્યા.

બંને જગ્યા નિયમોનું સુંદર રીતે પાલન કરી રહ્યાં છે, અને એમ કરતાં પદર વરસો આવકપણાના પસાર થયાં છે. તે વખતે આશ્વંદ આવકને ૧૧ પ્રતિમા શુદ્ધ કરવાની ઇચ્છા થઈ. તેથી તેમણે જ્યેષ્ઠ પુત્રને બોલાવ્યો, અને પોતાની ઇચ્છા જાહેર કરીને બરનો સંબંધ કાર્યબાર તેને સુપ્રત કર્યો. આશ્વંદ આવક ૧૧ પ્રતિમા શુદ્ધ કરી, મહાન તપશ્વર્મા કરતાં સાધુ જીવન ચાલવા લાગ્યા. તપના પરિણામે તેમનું શરીર સીંચુ થવા માડ્યું. તે વખતે આશ્વંદ આવકે

જા સૌથી દેવ લોકમાં દેવપણે ઉત્પન્ન થયાં, ત્યાંથી મનુષ્યો
દેવમાં જન્મ લેઈ, ચારિત્ર પાળીને તેજ બ્રહ્માં મોક્ષ મેળવી.

મારું—સંસાર તજવાને અશક્તા, છતાં આદર્શ શ્રાવણથી
ગૃહલુ કરીને ઉત્તમ અને નિર્દોષ જીવન જીવી
શકાય છે, તે આ વાર્તા સાચી પૂર છે.

પર કામદેવ શ્રાવકે.

એમાં નગરી, કામદેવ નામે ગાયાપતિ, બ્રહ્મા નામે તેમણે બ્રહ્મા,
દિગ્દિગ્દિનો પાર નહિ, છ કોડ સોનેયા જમીનમાં, છ કોડ અગ્નિ
માં, છ કોડ ધર વખરીમાં, અને છ ગોદુલ, કામદેવ અદર્શ
સંતા ઉપભોગમાં આનંદથી દીવસો પસાર કરતા હતા. એક વાર
તેમ મહાવીર પધાર્યા, કામદેવ, આણંદ શ્રાવકની જેમ પ્રભુને ત
મંત્ર થયા, પ્રભુના અપુર્વ ઉપદેશથી પ્રતિભોષ પામ્યા, અને
જ્યારણ અંગીકાર કર્યા. નિયમોનું બરાબર પાલન કરતાં દેવ
તેમ વીસા આઠ ધરનો સઘળો કારભાર જ્યેષ્ઠ પુત્રને સોંપી
કર્મ કર્ષને માટે નિવૃત્ત થયા. એક વાર અર્ધ રાત્રીએ
કામદેવ પૌત્રવૃત્ત કરીને આત્મધ્યાન ધરતાં કાચોતસર્પમાં કેસ
તેમનાં તેમને ધ્યાનથી ચળાવવા માટે એક મિથ્યાત્વ શ્રદ્ધિ દે
તે નિશ્ચયનું રૂપ ધારણ કરીને તેમની પાસે આવ્યો અને
કે કામદેવ, ત્વારા લીધેલા વૃત્ત તું છોડી દે, નહિતર આ
પત્ન કરીશ તો દુકંડે દુકંડા કરી નાંખું છું. આ સાંભળી
જતાં તેમણે કોઈ પામ્યા વિના ધ્યાનમાં સ્થિર રહ્યા.

૧ મા ધો.૫માં દેવ દેવચંદ્ર દેવચંદ્રે કનકદર્શ, નગી મદનિંદ
 દેવચંદ્રે મનમ કનક, અર્જુન પદ્મને દેવ ચરમાં મેલત ની.

આરે—કાંધાર નજરને અચર્ય, છાત્ર અદર્શો 'પાવક'ણું
 શ્રદ્ધા કરીને ઉત્તમ અને નિર્દોષ છુપત છુપી
 પ્રાણ છે, તે આ પાઠી પ્રાણી પૂરે છે.

પર કામદેવ શ્રાવક.

ચુંચ નગી, કામદેવ નામે ગાથાપતિ, જલ નામે તેમની બી,
 સિદ્ધિ વિદિનો પાર નહિ, ૭ કોડ સોનેષ જમીનમાં, ૭ કોડ બા-
 ખરમાં, ૭ કોડ પર જમીનમાં, અને ૭ બોધ, કામદેવ પ્રાણ તે
 મર્ત્ય ઉપજોમમાં આનંદથી દીવસો પથાર કરના કનક એક વાર
 પ્રભુ મદાવીર પદામાં, કામદેવ, આખું આપકની જેમ પ્રભુને વંદન
 કરવા મયા, પ્રભુના અપુર્વ ઉપદેશથી પ્રતિભોધ પામ્યા, અને આવ-
 કનક પારવન અંબીકાર કર્યા. નિયમોનું જરાજર પાલન કરતાં ફેરલાક
 ધર્મો યોગ્યા બાદ કરતો સપ્તમે કારભાર ભયેક પુત્રને સોંપી કામદેવ
 ધર્મ કાર્યને માટે નિવૃત્ત થયા. એક વાર અર્ધ રાત્રીએ કામદેવ
 શ્રાવક પોતપ્રત્યક્ષ કરીને આત્મચાન કરતાં કામોદસર્ગમાં ક્રિયા કરના,
 તેવામાં તેમને આનંદથી અગાવચા માટે એક મિથ્યાત્વ દ્રષ્ટિ દેવ કાપ-
 કર પિદામનું રૂપ ધારણ કરીને તેમની પાસે આવ્યો અને બોલ્યો,
 હે કામદેવ, તારા લોચિલા વૃત્ત તું છોડી દે, નહિતર આ તરવારથી
 તારા ચરીરનાં ઢુકડે ઢુકડા કરી નાંખું છું. આ સાંભળી કામદેવ
 જરા પણ હોમ પામ્યા વિના આનંદમાં સ્થિર રહ્યા. ફરીથી તે

૫૩ સુલક્ષ્મી પીતા.

વીરાલક્ષ્મી નગરી, સુલક્ષ્મી પીતા નામે સમગ્ર દેશ, સમગ્ર
 નેત્રી, તિદ્ધિ સિદ્ધિમા આધારે આનંદના પદો પુરે પડે પડે
 પાયા, સુલક્ષ્મી પાતા વંદન કરવા મેળા, નવે સમગ્ર દેશને તે
 સૌમ્ય પાત્રી બારવટ ધારી આવડે થયાં. નવેક દુનિ તપ માન્ય પડે
 પૈત્ર શાળામાં આવીને તે ધર્મ દેવાન કરવા કરવાનું પડે
 હ પ્રમદ થયો, અને લખંડર રૂપ બાળકો કેમકેનાં પડે
 પીતાને પણ વૃત્ત લાંબ કરવાનું કર્યું, પણ તે બાળકો પડે
 તેથી દેવે તેના બેચ પુત્રને તેની સામે લાક્ષ્મી નામે સમગ્ર દેશ
 તેના ત્રણ દુકડા કરી, તેના માંસને એક દેવદાસને સમગ્ર દેશ
 તેના કોલીના છાંટા સુલક્ષ્મી પીતાના કોલીના એક દેવદાસ
 તેને ધણી વેદના થય, છતાં પણ પીતાના કોલીના એક દેવદાસ
 થયા નહિ. પછી તે દેવે. તેના બીજા પુત્રને સમગ્ર દેશ
 માંડે કર્યું. છતાં સુલક્ષ્મી પીતા કોલીના એક દેવદાસ
 દેવે તેના ત્રીજા પુત્રને લાવી તેની પણ વેદના સમગ્ર દેશ
 કોલી સુલક્ષ્મી પીતાના શરીર પર છાંટું, તે પણ કોલીના
 ત્રણ પણ કોલી પામ્યા નહિ. તેથી તે દેવે રહેલું કોલીના
 અને સુલક્ષ્મી પીતાને તેની માતાને મારી લાવ્યો, તે
 સુલક્ષ્મી પીતા માતાનું નામ સાંભળીને કોલીના
 કોલી કે આ દેવ અનાર્થ છે, અને તેથી રહેલું

૫૩ ચુલ્લકી પીતા.

વાલ્મીકી નથી, ત્યાંથી પોતા નામે લાધાજી, રામા
 નમે જી, પ્રિદિ તિદિધ્યા આપોંદે જુલપા જમજુદ પ્રજા મદાસર
 પદાર્થ, મુજબજી પાતા જોન કરણ ચલ, અને પ્રજાના ઉપદેશથી
 પૈશવ્ય પામે ભારતના પારી કરક કરક નેપેટ પુત્રને કામગર સોંપીને
 પૌત્રવદાનમાં આપીને તે પુત્ર પાતા કરક કામગર અર્ધ રાત્રી બાદ એક
 દેવ પ્રગટ થયો, અને કામગર રૂપ જાતની કામગરની મારક મુજબજી
 પીતાને પણ જન કાંચ કરવાનું કહ્યું. પણ તે જરાપણ કમ્યા નહિ.
 તેથી દેવે તેના નેપેટ પુત્રને તેની સામે આપીને મારી નાખ્યો, અને
 તેના પણ દુહા કરી, તેના માથેને એક પદ્મપત્તી કાઢમાં ગળીને,
 તેના બોલીના હાંસ મુજબજી પીતાના શરીર પર હાંડવા પરિણમે
 તેને પછી વેળા થઈ, હતાં પણ પોતાના જગથી તે જરા પણ
 કમ્યા નહિ. પછી તે દેવે તેના જીવન પુત્રને આપી નેપેટ પુત્રની
 મારક કહ્યું. હતાં મુજબજી પીતા કોઈ માત્ર પણ કમ્યા નહિ. પછી
 દેવે તેના જીવન પુત્રને આપો તેની પણ તેવોજ સ્થિતિ કરી તેનું
 બોલી મુજબજી પીતાના શરીર પર હાંડયું, તે પણ મુજબજી પીતા
 જરા પણ કોમ પામ્યો નહિ. તેથી તે દેવ વધારે કોપાવમાન થયો,
 અને મુજબજી પીતાને તેની માતાને મારી નાખવાનો કામ બતાવ્યો.
 મુજબજી પીતા માતાનું નામ સંજગીને કોમ પામ્યા અને વિચાર
 કરી કે આ દેવ અન્યાય છે, અને જેવી રીતે આ પણ પુત્રને

મર્યાદા નહોતી તેથી રાત્રીને સ્નાતી દેવગુરુસમાન બહાલી માતાને પણ
 મન નહોતું એ સમયે જ્યારે સુદક્ષી પીતા તે દેવને પકડવા ઉઠ્યો;
 ત્યજીને દેવ અત્યંત ભયથી નદસી ગયો, અને સુદક્ષી પીતાના
 પાશને બાંધીને પાશ અણધારે તેથી નેણે મોટા શબ્દો વડે કોલાહલ
 ને અત્યંત મનથી તેમને મારતો હતો. દોડી આવ્યાં અને લયંકર કોલાહ
 લને રોકવા તેમને કહ્યું, સુદક્ષી પીતાએ સર્વ વાત નિવેદન કરી.
 મારા દેવે તે કાળે કહ્યું ત્યારે ત્યારે પુત્રને ધેરથી લઇ જઇને માર્યો
 ત્યારે તેમને કહ્યું કે તમે તેમને વેપસગ આપ્યો છે અથવા કોઇ માયાવી
 દેવ તેમને પાશમાં બંધ આમ કયું લાગે છે. માટે હે પુત્ર, ત્યારે
 જાતે આ વાત કહેયો છો; માટે તેનું પ્રાયશ્ચિત લઇને શુદ્ધ
 આત્મે સુદક્ષી પીતાએ મારવા વચન માનીને પ્રાયશ્ચિત લીધું.
 પાશ તેમને પાશ પ્રતિભાં ધરવા કરી, કાળાન્તરે સંથારો કરી, ૨૦
 વસ્તુ કાળકાળે પાશ સુદક્ષી પીતા કાળકરીને સૌધર્મ દેવલોકમાં
 ગયા અને ત્યાં ભગવિદેહ લેવમાં જન્મી, સર્વ દુઃખનો અંત કરી
 મેઢાસતે તે પામશે.

૫૪ સુરાદેવ

વારુણની નગરી, સુરાદેવ ગાથાપતિ, તેને ધન્ના નામની સ્ત્રી.
 ગિરિસિદ્ધિમાં કમદેવ સમાનજ. એકવાર પ્રભુ મહાવીર તે નગરીમાં
 પધવ. સુરાદેવ પ્રભુને વાદવા ગયા, પ્રભુની અમોઘ વાણીથી પ્રતિ-
 ખેદ પામ્યા અને આવકના આરવ્રત અંગીકાર કર્યો. તેમની સ્ત્રી પણ
 આવાકા જતા અને જરૂર વ્રત નિયમનું પાલન કરવા લાગ્યા. કેટલાક
 વર્ષો સંત્યાજી સુરાદેવ, ગૃહનો સઘળો કારભાર પોતાના જ્યેષ્ઠ પુત્રને
 માપી પોષવશાગમાં ધર્મધ્યાન કરવા લાગ્યા. સુરાદેવ એક વખત

કરવા લાગ્યા. મધ્ય રાત્રે તેમને ધર્મથી ચળાવવા ભયંકર રૂપ
કરીને એક દેવ આવ્યો, અને સુરાદેવની માફક તેના પુત્રોને
સમીપ લાવી મારી નાંખ્યા, અને તેનું માંસ તળીને કકડા
લોહી તેના શરીર પર છાંટ્યું. છતાં સુસ્વણીશતક જરાપણુ ક
નહિ. આખરે દેવે તેનું તમામ ધન હરણુ કરીને આલંબિકા ન
ની ચોતરફ ફેંકી દેવાનો ભય બતાવ્યો. તેથી સુસ્વણીશતક દે
પામ્યા અને દેવને પકડવા દોડ્યા. દેવ નાસી ગયો. કોલાહલ સંજ
તેમની સ્ત્રી મહુલા દોડી આવી અને કોલાહલનું કારણ પૂછ
સુસ્વણીશતકે વાત જણાવી. તેની સ્ત્રી એ દેવતાનો ઉપસર્ગ છે, એ
કહેવાથી સુસ્વણીશતકે પ્રાપચિત કયું. સુસ્વણીશતકે ત્યારબાદ
પ્રતિમા ધારણુ કરી. અંતિમસમયે સંથારો કર્યો અને એક માસ
સંથારો ભોગવી કાળકરીને પહેલા દેવલોકમાં ગયા, અને ત્યાંથી ચ
સુસ્વણીશતક મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં મોક્ષ જશે.

૫૬ કુંડ કોલક

કુંપીલપુરનગર, કુંડકોલિક ગાથાપતિ, પૂષા નામે સ્ત્રી, રિ
સિદ્ધિ પણુ ધણીજ. પ્રભુ મહાવીરનો ઉપદેશ સાંભળી તે પ
આણુંદ કામદેવની માફક આવક થયા અને પવિત્ર જીવન માળ
લાગ્યા. એકવાર મધ્યાહ્નકાળે પોતાની નામાંકિત મુદ્રિકા (વીંટી
ઉતારીને, પ્રભુ મહાવીર પાસેથી લીધેલાં વૃતનું શાંતયિતે સ્મરણ
હતા. તેવામાં એક દેવ તેમની પાસે આવ્યો અને કહ્યું:
ગોશાળાનો ધર્મ સાચો છે, અને મહાવીરનો ધર્મ ખોટો.
ગોશાળો કહે છે કે જે યજ્ઞનું હોય તેજ યાય
છે કે ઉઘમ કરવાથી થાય છે. તો ગોશાળાનું.

કોર પામેથી હાથેનું ૧૧ ડોરી દે, અને ન.દક વાંચી જપ કરી
 પારે જાણાને હોયે છે! ત્યારે કુંડોચિત્તી કહું. પર્મ તો પ્રજ્ઞ
 ધરતોજા જાણ તે: દે દેર નું અણજા જો રે નું જે દેલી
 કિંદિ પામે! તે જાના પ્રજ્ઞે રે તે ઉત્તમ ન કરો દોત તો તને
 નું કયમે ન મદત, ખારે પ્રજ્ઞેજા પ્રાપ્તો પર્મ માવ સત્ય છે,
 ૧ પર્મની કું રજામાવ જગ્ગા ન કરે! તેની તમારે જાણો
 ૧થી. ઉત્તર પ્રમાણે સમજો દેર સત્ય કહી ચલે અને કુંદ
 સોની જ્ઞતાના દેને વખાણ કર્યા. દેર ત્યાંથી સ્વરથાજો મધો.

ત્યારવાદ પુત્રને ગ્રહકાર્મમાર સોપી કુંડોચિત્ત સંસાર કાર્મમાંથી
 રત થયા. ૧૧ પ્રતિમા વદત કરીને, એક માસનો મંથારો બોજી
 ગ કરીને તે સોપર્મ દેવલોકમાં દેવપણે ઉત્પન્ન થયા અને ત્યાંથી
 કારિદેવમાં જન્મ લઈ મેલ પામશે.

ધન્ય હો કુંડોચિત્તી અમમદાને !

૫૭ સદાસ પુત્ર.

પોલાસપુર નગરમાં ગોચાગાના મતનો ઉપાસક સદાસ પુત્ર
 નામે એક કુંભાર રહતો. તેને એક કોડ સોનાઝોર
 જમીનમાં, એક કોડ વ્યાપારમાં અને એક કોડ ધર વખરામાં એ
 રીતે ત્રણ કોડ સોનાઝોરો હતા. દર દિવસ ગાયોનું એક ગોકુળ
 તેને ત્યાં હતું. તે મહા અદિવંત હતો. તેને કુંભારના ધંધાની
 પાંચસો દુકાનો હતી. અસિમિત્ર નામની સુધાસ અને સુસ્વરપવાન
 બી હતી. આ સર્વ સુખમય સામગ્રીમાં સદાસ પુત્ર સમય વ્યતીત
 કરતો હતો. એક સમયે સદાસ પુત્ર પોતાની અસીક વાડીમાં આવી-
 ગોચાગાના કહેલા ધર્મની ચિંતવણ કરતો હતો, તે સમયે એક દેવ

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.]

જિ.એ. નવરત્નવટ ધર્મ પ્ધાનમાં વીનાવતા હોવાથી રેવતીને આ મળતું
 નહીં, તેમજ અધરત. પડે તેને શોકયોનું પણ પુરેપુરું સાધ હતું.
 તેથી તે મહાશય સર્વે સુખ ભોગવી શકતી ન હતી. જીજી
 નામે એક દેવિ. જેના રેવતીની અદેખાઈ વધતી હતી, તેથી
 તે જાણીને જીજીને મારી નાખવાનો, અને તે દરેકની અંકે
 નેક ને, નેક ને, અને તે દરેક રેવતીને ત્વાધીન કરી લેવાનો સંકલ્પ
 કરે. તેથી જીજીને મારી નાખવાનો સંકલ્પ આ રેવતીએ તેની ખાતે
 રેવતીને મારી નાખવાનો સંકલ્પ કરે. મારી નાખી, અને સર્વ
 દેવતાને મારી નાખવાનો સંકલ્પ કરે તે મહાશય સાથે સુખ ભો-
 ગવા.

રેવતી મહાશય મારી નાખી અને તેને ખૂબ પૈસો મળવાથી તે જીજી
 મારી નાખવાનો સંકલ્પ કરે. તે જાણીને દારૂ, માંસ ધણિણી
 પણ ખાવાનો સંકલ્પ કરે. એક વર રાગ ત્રેણિકે રાજગૃહિ નગરીમાં
 રહેતો. તેને જાણીને તે મારી રાજ્યમાં કાલે પંચેદ્રિ હોવાની
 વિશ્વ. રાજ્ય નેકે જાણી મામખડી રેવતીને ઘણું લાગી આવ્યું.
 પેતાન માત્ર ખાવું વ્યસન, તે વગર આજેજ નહિ. એટલે તેણે
 પેતાની મેદા નેકે કુત્રા માયા રાજ્ય ખજાને માથેને કપાવવા માંડી
 અને તેણે નેકે જીજી કરવા લાગી.

પેતાન માત્ર નેકે રાજકે મુદ કારનાર પેતાના પુત્રને લેઈ
 વિગત જતા રેવતી રાજ્ય ધર્મ પ્ધાન કરવા લાગ્યા. રેવતી જેક
 વખત મરિત જા કરતે, વિવાહજા જાકે પૈસવચાગામાં નેક
 તક પાતે આવા. અને પેતાની સાથે જેને જીજીનું મહાશયને
 આમચક કરું મહાશય ધર્મ કરવામાં લેકે કરવા તેણે રેવતીને
 કંઈ પણ કંઈ આપ્યું નહિ, રેવતી તે જાકે વિગત જાકે

વાર મહાસતકને ભોગ ભોગવવાનું કહેવા લાગી. જતાં મહાસતક કંઈ ૧૭ બોલ્યા નહિ. અંતે નિગ્રથ થઈને રેવતી ત્યાંથી ચાલી મઠ. સમય જતાં મહાસતકે ૧૧ પ્રતિમા ધારણ કરી, તપ કરતાં. તેમનું શરીર કુર્જળ થયું. મહાસતકે સંધાગે ક્યો, આત્માના શુભ ધ્યાનમાં પ્રવર્તતાં મહાસતકને અરધિ યાન ઉત્પન્ન થયું.

હરી પાછી રેવતી, મદિરામાં ચક્રયુગ બનીને મહાસતક પાસે આવી, અને પોતાની સાથે ભોગ ભોગવવાનું મહાસતકને હતું. મહાસતકે જવાબ ન આપ્યો. તેથી વારંવાર તે કહેવા લાગી. આથી મહાસતકને ક્રોધ ચક્રયો, અને રેવતીને કહ્યું, હે મહાસતક રેવતી, આજથી તું સાતમે દિવસે રોમ અસ્ત થઈને મરણ પામીશ, અને પહેલી નરકમાં ચોરાણી હજાર વર્ષની સ્થિતિએ ઉપજીશ. આ સાંભળી રેવતી દીન બની મઠ, અને ભવનીત બની કંઈપણ કરવા લાગી. પરીણામે તે રોમ અસ્ત બની. સાત રાત્રી ચતાં તે મરણ પામી. અને પહેલી નરકે મઠ.

તે સમયે પ્રજા મહાવીર પધાર્યા. મહાસતકે રેવતી પ્રાપ્તિવાપરેણ અધટિત હજો દાવકને બોલવા કંઈ નહિ. તે વાત મહાસતકને કરવા અને તેનું પ્રાપ્તિત લેવાવવા માટે થી ગૌતમને મહાસતક પાસે મોકલ્યા. ગૌતમને દેખી મહાસતકે વંદન કર્યું. થી ગૌતમે અધટિત હજોનું મહાસતકને પ્રાપ્તિત કરાવ્યું. મહાસતકે પ્રાપ્તિત લઈ વિરુદ્ધ થયાં. ધર્મનું યથાચોગ્ય આરાધન કરી. એક માસનો સંધારો ભોગથી મહાસતક કાળ કરીને પહેલા દેવલોકમાં ગયાં. ત્યાંથી મહા વિરેહ હેતુમાં જન્મ પામી મોક્ષ મળીને પ્રાપ્ત કરશે.

૫૯ નંદીની પીતા

શ્રીવસ્તિનગરી, નંદીની પિતા નામે મહાન્નદિવંત ગાથાપતિ, અગ્નિની નામે સુશીલ અને સુસ્વરૂપવાન સ્ત્રી. એકદા પ્રભુ મહાવીર પધાર્યા. નંદીની પીતા વંદન કરવા ગયા, અને પ્રભુના ઉપદેશથી ધર્મગેાધ પામી આગ્રત્રન ધારી શ્રાવક થયા. ૧૫ વર્ષ શ્રાવકપણામાં ઘેર રહ્યા પછી પ્રતિમા અંગીકાર કરી, વિચરવાની ઇચ્છા થઇ. તેથી ઘરનો સઘળો કાર્યભાર જ્યેષ્ઠ પુત્રને સોંપી સંસાર કાર્યમાંથી તદ્દનજ નિવૃત્ત થઇ ગયાં, અને પાંચ ણામાં જ ૧૧ પ્રતિમા ધારણ કરીને આત્માના અપૂર્વ ભાવમાં વિચરવા લાગ્યા. છેલ્લી પ્રતિમા પૂરી થતાં, તપથી શરીર ક્ષીણ બનવાથી નંદીની પિતાએ અંતિમ મંથારો સહ કર્યો. એક માસનો મંથારો ભોગવી જ્ઞાનદર્શન ચારિત્રની આરાધનામાં તદ્દાક્ષીન બની નંદીની પીતા મૃત્યુ પામ્યા. અને પહેલા દેવલોકમાં દેવપણે ઉત્પન્ન થયાં. ત્યાંથી મહાવિદેક ક્ષેત્રમાં જન્મ પામી, ચારિત્ર લઇને તેજ ભવમાં મોક્ષગતિને પામશે.

૬૦ શાલીહી પીતા

શ્રીવસ્તિ નગરી, શાલીહી પીતા નામે મહાન્નદિવંત ગાથાપતિ. કશ્યપની નામે સુશીલ અને સુસ્વરૂપવાન સ્ત્રી. એકદા પ્રભુ મહાવીર તે નગરીમાં પધાર્યા. શાલીહી પિતા હનુકર્મી હતો. એટલે પ્રભુને વંદન કરવા ગયા. પ્રભુએ વ્યખ્યાન આપ્યું. સાધુનો અને શ્રાવકનો એમ બે પ્રકારનાં ધર્મો પ્રભુએ સંભળાવ્યા. શાલીહી પીતાએ વિચાર્યું કે મહારાથી સાધુ ધર્મ ગૃહણ કરી ચકાવ તેમ નથી. પણ શ્રાવક

ધર્મ તો હું જરૂર અંગીકાર કરું. એમ ધારી પ્રભુ પાસે શ્રાવકના
 ખાર વૃત્ત ધારણ કર્યા અને ધર્મ ધ્યાનમાં, વૃત્તનિમમમાં અડગપણે
 રહેવા લાગ્યા. દેહલાક વર્ષો વીત્યાગાઠ તેમને કપાધિમુક્ત થવાની
 કૃપા થઈ. તેથી ધરનો સઘળો કારભાર પોતાના જ્યેષ્ઠ પુત્રને સોંપ્યો,
 અને પૌત્રધરાગામાં જઈ ધર્મધ્યાન કરવા લાગ્યા.

છેવટે તેમણે શ્રાવકની અંગીકાર પ્રતિમા ધારણ કરી, સાધુ
 જીવન ગાળવું શરૂ કર્યું, તપશ્વર્પાથી સરીર ક્ષીણ થતા સંયારો કર્યો.
 એક માસનો સંયારો ભોમરી અને આત્માની ઉચ્ચતમ દયાને
 ભાવતાં શાશ્વીદીપીના કાળધર્મને પામ્યા. અને મરીને રહ્યા દેવજોકમાં
 ગયા. ત્યાંથી થવી મહાવિદેહમાં અવતરી તેજ ભવમાં મોક્ષ જશે.

સાર—ધન્ય છે, સાધુ જીવન ગાળનાર આવાં પવિત્ર
 મહાત્માઓને ! જેઓ અનેક પરિપક્વ પડતા છતાં, પોતાની
 લીધેલી ટેકમાં મેરૂની જેમ નિશ્ચળ રહી શકે છે. અને
 મનુષ્ય જીવનનું સાર્થક કરે છે. પ્રભો ! આવાં શ્રાવકો
 જગત પર ઉત્પન્ન થાઓ ! જૈન ધર્મની જય યોષણા
 બજાવો, અને સત્ય, દયા, પરોપકાર ક્ષમા આદિ મહાન્
 ગુણો નિરૂપી શકાય તેવાં બને.

૬૧ મેતાર્ય મુનિ

કુનાયાના સખત તાપમાં મેતાર્ય નામના એક જૈન મુનિ
 ગોંઝડ. અથે ગોંઝડ નગરીમાં નીકળ્યાં છે. મુનિવર મહાન તપસ્વી
 અને સદન શીલતાના અવતાર છે. એક માસના ઉપવાસ છતાં
 તેમના તેજા ગભીરતા અને આત્મશ્રદ્ધા જોવાને તેવાજ સુદૃઢ છે.
 કિલ્લાયે કન્ટા કન્ટા આ મેતાર્ય મુનિવર એક સોનીના ઘર પાસે
 યતન ગત હતા. સોનીના ડ્રિફ્ટ આ સાધુ ઉપર પડી. સોનીએ ઉભા
 થઈ તેમને રાંધેલું કરીને વહેરાવવાનું આમંત્રણ કર્યું. મુનિ આહાર માટે
 ન તાપ ધનના ગયા સોની કાષ્ટ ગ્રાહકને માટે સોનાની
 ગરમગા તેવાનું કન્ટા હતું. અને તે માટે તે સોનાના જવજા
 કાપવાનું હતું. મુનિને વહેરાવવા માટે કામ એમને એમ પડતું
 મુકાને મેતાર્ય સમાધાન ગયું અને મુનિને પ્રેમ પૂર્વક આહાર પાણી
 વહેરાવ્યું. જે વખત સોની આ મુનિને વહેરાવતો હતો, તે વખતે
 તે કોઈક વાતનું પક્ષ મેતાર્યના ઘરમાં આવ્યું અને પેલા સોનાના
 કાપવેલ જવજા ચર્ગી ગયું. અને ઉડીને સામેના એક ઝાડની ડાળી
 પર પડ્યું. ગયે આ દ્રશ્ય મેતાર્ય મુનિના જોવામાં આવ્યું. મેતાર્ય
 માન આહાર કરીને બહાર નીકળ્યાં.

હવે પેલા સોની મુનિને વહેરાવીને કામ હાથમાં લેવા ગયે
 કે ન તપસ્વી પેલા જવજા તેના જોવામાં આવ્યા નહિ. સોનીને
 તો કંઈક જરૂર આ મુનિએ જવજા લીધા હશે. તેથી તે મુનિ
 પાછો ફર્યો; મુનિ બહુ દૂર નહોતા ગયા તેથી સોની તરતજ મુનિને
 પકડી લાવ્યો. અને મુનિને કહેવા લાગ્યો:—હે મુનિ, મારાં જવજા
 ચર્ગી ને લઈ ગયે છે તે પાછા લાવો, મુનિ મૌન રહ્યા, ફરીવાર

સોનીએ કહ્યું, જ્યાં મુનિ જેના નરિ મેઠાં મુનિને જાનું કે તો
 હું કહીશ કે આ કાક પર ખોટું પડ્યું તારા જગજા મરી નવું છે,
 તો જરૂર આ સોની આ જુલાઈ પહોંતે મારી નાખશે. સોનીએ
 ચોટવાર મુનિ પાસે જગજા માખા. જ્યાં મુનિ જ્યાં રમ્યા તેથી
 સોની વધારે કોપવશાન થયો. મુનિને ખૂબ માર માર્યો. અને ચમ-
 માળી ઘેરીથી મુનિના હાથ પર વધારે મજબુત રીતે બાંધ્યા. અને
 મુનિને તે જગજા આપવાનું કહ્યું, પણ જ્યાં મુનિ મુનીયરને તો
 પરિસદ સદન કરવાનો હતો. અને પોતાના છત્ર સમાન જ પીઠા
 ટાંચેને પણ રજવાં હતાં, તેથી તે સવાળું ઘાંનિથી સદન કરવા સામ્યાં.
 પછી સોનીએ મુનિને સખા તાપથી મજબૂત રીતેમાં બેસાડ્યા,
 અને માર મારવા લાગ્યો. મજબૂત તાપથી આ તપસવી મુનિનું ઘેરી
 ફીજ થવા લાગ્યું, અને આમથી ઉતરવા ખાગી. માથામાં પણ ખાકા
 પડવા માંડ્યા. પરિણામે મેઘાઈ મુનીની બોપરી ફાડી અને તક
 છત્રને અવાજ થયો. સોનીએ જાણ્યું કે હવે મુનિ મ્હારા જાણ્યાં
 પાછા આપશે, પણ મુનિવર તો જેમ જેમ પરિસદ પડતો જાય તેમ
 તેમ સમઠાવે સદન કરે, જરા પણ રોગ સોની ઉપર ન લાવે અને
 આત્માની અપૂર્વ બાવનાનું રમણુ કરે, આત્માની ઉચ્ચ દેવાને
 બારનાં ત્યાજ થી મેઘાઈ મુનિવરને કેવળ જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું અને
 આત્મા દેવથી છુટો પડીને નિર્ગુણ પદને પામ્યો.

તેનામાં એક બાજુ માથે લાકડાનો બારો લેઈને જતી હતી.
 અનિશે બાર લાગ્યાથી તેણે બારો સોનીના ઘર આગળ જોરથી
 પછાડ્યો. બારો નીચે પડવાથી જોરથી અવાજ થયો. પેટું જાડપર
 બેઠેલું કોય પડી બી-યું. તેનું મોઢું એકદમ પડોળું થઈ ગયું. અને
 પેલા ચરી મેઘા જગજા તેના મોઢામાંથી જકાર નીકળી ગયાં. અને
 નીચે પડ્યાં.

નામે દેવ થયાં નિયાળા મુગ્ધ અગ્નિ કુમાર દેવે દંડક દેશ બાળી
ચક્રો અને ત્યારથી દંડકારણ્ય હાલ કહેવાય છે.

૬૩ અનાથી મુનિ અને રાજા શ્રેણિક

રાજગૃહિ નમ્રોના મહાત્મા શ્રેણિક એકવાર અથક્રિયા રમવા
માટે નીકળ્યા હતા, ઘોડાને જેલાવતાં જેલાવતા તે દૂર અગ્રેાર વનમાં
નીકળી પડ્યા. વિત્રાંતિ લેવા માટે એક ઝંડીની ભુથ પાસે તે બેઠા.
તેમાં તેમણે એક ઝાડની નીચે સમાધિમાં બેઠેલા એક મહાત્માને
બોલા. મુનિનું તેજ, અને લગ્નાટનો ભવ્યતા જોઈને શ્રેણિકને લાગ્યું
કે આ એક મહાન પુરુષ જણાય છે. તેથી શ્રેણિક રાજા પોતાની
જગ્યાએથી ઉભા થઈ તે મુનિની પાસે ગયા. અને મુનિને બાવપૂર્વક
વંદન કરી કહેવા લાગ્યા. અહો મુનિવર, આપનું રૂપ પ્રશંસાને પાત્ર
છે, આપ સુકોમળ જણાઓ હો, આપની તરણ ઉંમર છે; આટલી
વ્હાની ઉંમરમાં આપ સધળાનો ત્યાગ કરીને, આવો વેગ પહેરી
હો માટે કહીન તપ કરો હો? શું આપ નિર્ધન હતા? શું આપને
કામ જોગના સાધનોનો અભાવ હતો, કે જ્યાં આપને આ નાની
ઉંમરમાં ત્યાગી થઈ તપ કરવાનું મુશ્કેલું.

શ્રેણિકનું કથન સાંભળી આ મુનિ, કે જેમનું નામ અનાથી
મુનિ હતું, તેમણે જવાબ આપ્યો, હા સંગત દું અનાથ હતો. તેથી
મારે આ તપસ્યાર્થ કરી પડે છે.

આ સાંભળી શ્રેણિક બોલ્યો, હો મહાત્મા, જો તમે અનાથ હો
તો હું તમારો નાથ થઈ દું મમક દેશનો અધિપતિ રાજા પું, મદારે

... મને હેલો, અનુપમ સુખ સામગ્રીઓ, સુંદર
... નુનિરાજ, આપ ત્યાં પધારો અને
... અનાથી મુનિ બોલ્યા, મહારાજ,
... તે પછી મહારા નાથ કર્યાથી થશે
... અને બોલ્યા, મહારાજ, તમે
... આટલી બધી રિદ્ધિસિદ્ધિ, નોકર
... મારા તાબામાં હોવા છતાં શું આપ
... અનાથા મુનિએ કહ્યું, સાંભળો
... તેનાં આપને હું વાત કરું. એમ કહી
... મહારાજ સાંભળો.

... ત્યાં ધનસંચય નામે મારા પિતા
... રિદ્ધિ સિદ્ધિ નોકર આકરને
... મનુષ્ય મંત્રથીનું સર્વ સુખ ભોગવતા
... મારી આંખો ખૂબ દુખવા આવી. મને
... ધર્મે ધર્મે તે રોગની અસર મારા આખા
... શરીરમાં વ્યાપી ગઈ. દાદાએ શરીરમાં વરસવા લાગ્યો. ખાવા પીવામાં
... પાણી ખૂબ વેદના થવાથી હું નદન શરીરે અશક્ત થઈ ગયો. મારા
... માતાપિતાને બહુજ દુઃખ લગવા માંડ્યું અને ઘણા વૈદોને પુષ્કળ
... પૈસા આપીને મારી આંખોની દવા કરાવી. છતાં મહાઈ તે દુઃખ લેઈ.
... માત્ર પછી એ ધૃત થયું, મહારી આસપાસ ઘણા માણસો જેસીને
... આંસુ પડતા, પણ તેઓમાંના કોઈ મહાઈ દુઃખ લઈ લેવા સમર્થ
... ન હતા મારા માતાપિતા જેમને મારા પર ઘણો જ પ્રેમ હતો.
... તેઓ પણ મહારા દુઃખના ભાગીદાર ન થઈ શક્યા, મારી સુંદર સ્ત્રીઓ
... જેઓ યોધાર આંસુએ રડતી અને મહારી સતત સેવા બજાવતી,

[illegible]

५-४ ७, ५-२३ ६ [१]। १५-०९ ७-१५ ८-१५ ९-१५ १०-१५

માતાએ તેને કારણપના એક મિત્ર શાસ્ત્રી ઇંદ્રદત્તને ત્યાં આવસ્તી નગરીમાં જવાનું કહ્યું. માતાની મહાકથિત કંઠે રત્ન લક્ષ કપીલ આવસ્તી નગરી તરફ રવાને થયો અને ઇંદ્રદત્તને મળ્યો. ઇંદ્રદત્તે તેને ઓળખીને વિદ્યાભ્યાસ કરાવવો શરૂ કર્યો. ઇંદ્રદત્તે તેને એક વિધવા બાળને ત્યાં જમવાની સગવડ કરી આપી. આ વિધવા યુવાન હતી. કપિલ પશુ યુવાન હતો. વખત જતાં બંનેને પ્રેમ બંધાયો, કપિલ વિદ્યાભ્યાસ છોડી આ વિધવાના પ્રેમ-ઉપભોગમાં દિવસો વિતાવવા લાગ્યો. વિધવાની સ્થિતિ પશુ સારી ન હતી અને અહિં પશુ કપિલને માથે નિર્વાહ ચલાવવાનું આવ્યું. કપિલની ચિંતા પૈસા મેળવવા માટે વધતી ગઈ. એકવાર વિધવાએ તેને કહ્યું કે આ ગામના રાજા દાનેશ્વરી છે; અને વહેલી સવારમાં કોઈ રાજદરબારમાં જઈને રાજાને પ્રથમ આશીર્વાદ આપે, તેને રાજા બે માસા સોનું આપે છે. માટે તમે ત્યાં જાવ. આ સાંભળી કપિલ રાજા સવારમાં વહેલો ઉઠીને રાજા પાસે જાય; પરંતુ તેના પહેલાં કોઈએ આવીને રાજાને આશીર્વાદ આપ્યો જ હોય, તેથી નિગ્રાહ થઈ કપિલ પાછો ફરે. આમ આઠ દિવસ વીતી ગયા. એકવાર તેણે વિચાર કર્યો કે આજ તો બરાબર ચિંતા રાખીને ઉઠું, અને રાજાને પહેલો આશીર્વાદ આપું. એમ ધારી તે સમી સાંજમાં સૂઈ ગયો. અર્ધ રાત્રી હતી; ચંદ્ર બરાબર ખીંચ્યો હતો, તે વખતે ચિંતામાં ને ચિંતામાં કપિલ ઉઠ્યો; અને આશીર્વાદ આપવા માટે રાજમહેલ તરફ દોડ્યો. તેવામાં પહેરે-પીરોએ તેને દોડતો જોયો; ચોર ધારીને પકડ્યો અને સચર થતાં રાજા પાસે ફેડી તરીકે તેને દાખર કર્યો. કપિલને તો એક કરતા બે, અને બે કરતાં વધુ ઉપાધિ થઈ. ધન લેવા જતા બિચારા પકડાયો. તે બાંહેધ કરવા લાગ્યો. બપોરે રાજા પાસે તેને ઉઠો.

૬૫ ભરત અને બાહુબળ.

ભરત અને બાહુબળ એ રૂપભદ્રેવ ભગવાનના પુત્રો હતા. ભગવાન પોતાનું રાજ્ય આ બે પુત્રોને સોંપી, દિક્ષા લઈ નીકળ્યા હતા. ભરત અને બાહુબળના બળની આખા જગતમાં નહિ. રાજ્યાસને આવ્યા પછી ભરત રાજ્યએ મોટી મોટી કરી. મોટા મોટા રાજ્યો જીત્યા. અને છ ખંડ જીતીને ત્રિ થયાં. બાહુબળ પણ ધણા જામરા. એકવાર ભરત વચાર થયો કે છ ખંડ રાજ્યોને હું જીત્યો. પણ મારા મનું બળ વધારે છે માટે તેમને જીતું તોજ હું ખરો કહી બાહુબળને પોતાની સાથે લડવાનું આમંત્રણ બળ પણ ભરતથી ગાંજ્યા જાય તેમ ન હતા. તે ભરત ન હતા. તે બંને યુદ્ધ કરવા તૈયાર થયા. યુદ્ધમાં તે સંહાર થાય, તે કરતાં બંનેએ સામસામે લડવું ધારીને બંને બાઘઓ લડવા માટે રણમેદાનમાં ઉતરી

તે પોતાનું ચક્ર સણસણાવું કરતું બાહુબળ પર છોડ્યું; પણ ઉદરથી ઉત્પન્ન થયેલા બાઘ પર તે ચક્ર કંઈપણ અસર કરી શકે નહીં, તેવો નિયમ હોવાથી ભરતનું તે ચક્ર બાહુબળના શરીરની આસપાસ ફરીતે પાછું ભરત પાસે આવી ગયું. આથી બાહુબળને ધણા ક્રોધ ચડ્યો. તેથી ભરતને મારવા માટે પોતાની વજ્ર સમાન મુઠી ઉપાડી. ત્યાંજ બાહુબળને લાગ્યું કે માત્ર રાજ્ય સોબને ખાતર

સો પહેરી

પોતાનું રૂપ

મુજબ સા કરે છે. ગુણની

છે. તેવામાં તેમની નજર

સોની પહેરવી બૂલી ગયા. તથા

આમળી જેવી ખરાબ લાગે છે? ત્યારે

માત લાગુ છું. અલંકારો ન હોય

તેવા તો દે. એમ ધારી તેમણે મુગટ, કુંડળ,

પછી એક અલંકારો ઉતારી નાખ્યા. અને શરીર

સામે જોઈ વિચારવા લાગ્યા. આ શરીર, આ રૂપ, કેટલો ફેર. ત્યારે

શું બાહ્ય વસ્તુમાંજ હું લોભાયો, બહારના સુખમાંજ હું મોહ્યો,

ત્યારે ખરું સુખ કયું, આત્માનું સુખ કયું, વિચાર કરતાં જણાયું કે

જ્ઞાન દર્શન અને ચરિત્ર એજ આત્માનું ખરું સુખ છે, આ લક્ષ્મી, આ

રાજવૈભવ, બધીયે ઉપાધિ માત્ર છે, તેનો ત્યાગ થા મારે ન કરવો,

અને ખૂં અણુવ મુખ કેમ ન મેળવતું. એમ વિચારતાં ચેતસલામાં
અરવછ ચાપું અને ત્યાંજ આરીસા ઝૂલતી રેવતીન પાગા.

મન્ય છે, અરત અને બાહુજગ સમા અરીર મદાપુરોને
સાર—માન એ છવને કેટલી અશ્વિતકર છે. તેમજ આ
શરીર પણ નાશવંત છે. માટે મુત્ત પુરુષોએ કોઈ
માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ એ છ ચતુઓને છતવા
પ્રયત્ન કરવો.

૬૬ ચકવર્તી સનંતકુમાર.

હસ્તીનાપુર નગર હતું. ત્યાં અશ્વત્થેન નામે રાજા રાજ્ય કરતો
હતો. તેમને સહદેવી નામે સુસ્વપનાન રાણી હતી. એક રાત્રીએ આ
રાણીએ ઓઢ સ્વપ્ન જોયાં. તરત રાણી જાગૃત થઈ અને દીકરા
સ્વપ્નનું રહસ્ય કરવા લાગી પ્રમાત યત્નાં રાણીએ રાજા પાસે જઈને
સ્વપ્નની વાત કરી. રાજાએ સ્વપ્ન પાઠકોને બોલાવી સ્વપ્નનું રહ
પૂછ્યું. સ્વપ્ન પાઠકોએ કહ્યું કે ઓઢ પ્રકારના સ્વપ્નો તિર્યકરની
માતાને કે ચકવર્તીની માતાનેજ આવે. તેથી તમારે ત્યાં એક
ભાગ્યલાગી પુત્ર અવતરશે. કહી તે તિર્યકર થશે. અગર ચકવર્તિ થશે
રાજાએ સ્વપ્ન પાઠકોને પુષ્કળ દ્રવ્ય આપી વિદાય કર્યાં.

અનુક્રમે નવમાસ પુર્ણ થયે સહદેવી રાણીએ એક તેજસ્વી,
દેહિયમાન પુત્રનો જન્મ આપ્યો. રાજાએ કુમારનો જન્મોત્સવ ધન-
ધુમપૂર્વક ઉજવ્યો. રાજાને શિદ્ધિસિદ્ધિને પાર ન હતો તેજોમરીજ ગુરુવાને
ખૂબ દાન દીધું. અને કુમારનું નામ 'સનંતકુમાર' પાડ્યું.

સનંતકુમાર આનંદપૂર્વક વૃદ્ધિ પામ્યા. અને માતૃપીતાના મૃત્યુ
આદિ તે રાજ્યાસન પર આવ્યા. આવતાંજ તેમણે અનેક દેશોપર
લગભગ સદ્ કરી. મોટા મોટા રાજ્યોને હરાવી તેમણે છ ખંડ ધર-
તીમાં આવરક પોતાની આજીવરતાવા. કેમકે ચક્રવર્તિને ચક્રરાજ,
હવગત આદિ નવગતો. તથા દેવો વગેરે સહાય હોય છે. આવી
રીતે ચક્રવર્તિ થઈ તે રાજગાદી સૂણ પૂર્વક બોગવવા લાગ્ય.

સનંતકુમારનું શારીરિક રૂપ અદ્ભુત હતું. તેમના રૂપની જોડી
સારાગે જગતમા પાણ ન મળે. એકવાર સુધર્મ દેવલોકમાં સભા
હતી, તેમાં દ્રુમદાનાગજ સનંતકુમારના રૂપની ઘણીજ પ્રશંસા કરી.
તેમાંના એક દેવને અતિશયોક્તિ લાગવાથી જાતેજ સનંતકુમારનું રૂપ
જોવાનો નિશ્ચય કરી એક બ્રાહ્મણનું રૂપ ધરીને સનંતકુમારને જોવા
આવ્યા. આ વખતે સનંતકુમાર સ્નાન કરતા હતા, અને ન્હાવાના
કેટલાક પદાર્થો આપડવાથી તેમનું શરીર જોષએ તેવું સુંદર ન હતું.
છતાં તેવું શરીર દેખાને પણ આ દેવના આશ્ચર્યનો પાર રહ્યો નહિ,
સનંતકુમારે આ બ્રાહ્મણને જોષને પૂછ્યું, મહારાજ, કેમ પધારવું
થયું છે. આ દેવરૂપે આવેલા બ્રાહ્મણે કહ્યું, મહારાજ, મેં સાંભળ્યું
હતું કે આપનું રૂપ બહુ તેજસ્વી અને સુંદર છે, તેથી જોવા માટે
અત્રે આવ્યો છું, અને ખરેખર મેં સાંભળ્યું હતું તેથી આજું નહિ
પણ વિશેષ દેદિપ્યમાન આપનું રૂપ અને કાંતિ છે, આ સાંભળી
સનંતકુમારને અભિમાન આવ્યું અને બોલ્યા:-મહારાજ, અત્યારે તો
હું સ્નાન કરું છું અને શરીરે લેપ કરેલો છે, પરન્તુ હું વસ્ત્રાણુપયોગ
સજી જ્યારે રાજસભામા આવું ત્યારે આપ માર રૂપ જોવાં પધારજો.
બ્રાહ્મણે કહ્યું. ભલે, મહારાજ, હું આવીશ.

સનંતકુમાર સ્નાન કરી, સુંદર વસ્ત્રાણુપયોગ પહેરી - રાજસભામાં

કરે. તેમ કપી અસાધ્ય રોગને મટાડી શકવા
 માટે આ રોગ તો હું પણ મટાડી
 તેમજ પોતાની આંગળી ઘૂંકવાળી કરી
 મેં સુનંત કુમારનો રોગ કાંત ધઈ
 મેં સુનંત કુમારને વંદન કરીને સ્વસ્થાનકે
 તપશ્વર્યા કરીને નિર્વાણ પહોં

કરે. તેમ કપી અસાધ્ય રોગને મટાડી શકવા
 માટે આ રોગ તો હું પણ મટાડી
 તેમજ પોતાની આંગળી ઘૂંકવાળી કરી
 મેં સુનંત કુમારનો રોગ કાંત ધઈ
 મેં સુનંત કુમારને વંદન કરીને સ્વસ્થાનકે
 તપશ્વર્યા કરીને નિર્વાણ પહોં

૬૭ પ્રદેશી રાજ

કરે. તેમ કપી અસાધ્ય રોગને મટાડી શકવા
 માટે આ રોગ તો હું પણ મટાડી
 તેમજ પોતાની આંગળી ઘૂંકવાળી કરી
 મેં સુનંત કુમારનો રોગ કાંત ધઈ
 મેં સુનંત કુમારને વંદન કરીને સ્વસ્થાનકે
 તપશ્વર્યા કરીને નિર્વાણ પહોં

સાથે સાથે મેંજેબ હોતો એકવાર પરદેશી રાજાને ચિત્ર સારથી
સાથે મદદ મૂકવાનું નજરાતું જણાવતો રાજાને બેટ આપવા સાફ
મોકલાયું. ચિત્ર સારથી પ્રવાન હેટસાક માણસો લખને અમરથમાં
મેંજેબે આગેસિ નમરીમાં ગયો, રાજા પાસે જઈને નજરાતું બેટ
મુકું. જનક રાજા પહેલાં રીને. પામ્યો. અને ચિત્ર પ્રધાનનો
આજ્ઞા સમજાવી કરીને તેને યોગ્ય વખત રહેતા માટે એક મુંઝર મહેલ
બાંધ્યો, જેમાં ચિત્ર સારથી આનંદ પૂરું રહેતા લાગ્યો.

એકવાર રાજાનાથ ભગવાનનાં ચિત્ર ચર ચાન અને ચોર
રૂંડનાં અમુકાર થી હેલો સ્થાપી મ.ચિત્ર નમરીનાં કાટક ઉઘાટમાં
પર્યાયે યોગ્ય રીતે રાજા થી હેલો સ્થાપીને વંદન કરવા જવા
જવાબ આપી રાજા ચિત્ર સારથીનાં જોડમાં આજુ માણસોને પૂછનાં
જવાબે થી થી હેલો સ્થાપી નામના વિદ્યાન મકાનમાં પાછાં છે.
ચિત્ર સારથી સ્થાન કરી, રાજાનાં કોઈ પેરી તે કાટક ઉઘાટમાં મળ્યા.
થી હેલો રાજાને વંદન કરું. હેલો સ્થાપીને દેવતા આવી, ચિત્ર
કારથી ચિત્રનાં પામ્યો, અને હેલો રાજાને વંદન કરી કરું. મળ્યા.
તવાઈ હેલો આપા પુત્ર હેલો આવાર જુદા છે. અને તમામ
ધર્મો કારે રાજા અને હેલો ઉત્તમ રવા છે. આરે હું માંડ રાજા
હાલે જવાં પાંડુ આજ્ઞા આરે જા નંદકાર કર્યો. હેલો સ્થાપીને
સેને માટે જા કરવા અને ચિત્ર સારથી વંદન કરવા કરું.
અને પછી રાજાનાં વંદન.

રાજા વંદન કરવા માટે ચિત્ર સારથી ચોરનાં નમરીનાં
જવા વંદન કર્યો. આરે જા પાંડુ મેંજેબે કાર્યે નાં જા કરવા
કરું. રાજા હેલો રાજાને વંદન કરવા માટે, રાજાને હેલો
રાજાને હેલો મળે હું ચોરનાં નમરીનાં આરે જા નંદકાર કર્યો.

સાથે સારો સંબંધ હતો' એકવાર પરદેશી રાજાએ ચિત્ત સારથી સાથે મદા મૂલ્યવાન નજરાણું જીતયા રાજાને બેઠે આપતા સાંઈ મોકલાયું. ચિત્ત સારથી પ્રધાન કેટલાક માણસો લઈને અંધરમાં બેસીને આવસિત નગરીમાં ગયો, રાજા પાસે જઈને નજરાણું બેઠે મૂક્યું. જીતયા રાજા ધણેજ સંતોષ પામ્યો. અને ચિત્ત પ્રધાનનો સાર સન્માન કરીને તેને થોડાક વખત રહેવા માટે એક સુંદર મહેલ આપ્યો, જેમાં ચિત્ત સારથી આનંદ પૂર્વક રહેવા લાગ્યો.

એકવાર પાર્શ્વનાથ જમવાનનાં શિષ્ય ચાર યાન અને ચૌદ પૂર્વના જાણનાર શ્રી કેથી સ્વામી આવસિત નગરીનાં કેટલક ઉદ્યાનમાં પધાર્યા. લોકોના ટોળે ટોળાં શ્રી કેથી સ્વામીને વંદન કરવા જવા લાગ્યા, આ દ્રશ્ય ચિત્ત સારથીના જોવામાં આવ્યું. માણસોને પૂછતાં જણાવ્યું કે શ્રી કેથી સ્વામી નામના વિદ્વાન મદાત્મા પધાર્યા છે. ચિત્ત સારથી સ્નાન કરી, વસ્ત્રાલંકારો પહેરી તે કેટલક ઉદ્યાનમાં ગયા. શ્રી કેથી સ્વામીને વંદન કર્યું. કેથી સ્વામીએ દેશના આપી, ચિત્ત સારથી પ્રતિજ્ઞા પામ્યો, અને કેથી સ્વામીને વંદન કરી કર્યું, પ્રજા, વમારો ઉપદેશ ખરેખર સુઝતા જીવેને આધાર જૂત છે, મ્હને તમારા ધર્મ પ્રત્યે માન અને શ્રદ્ધિ ઉત્પન્ન થયાં છે. માટે હું સાધુ થઈ રહ્યો નથી. પરંતુ આવકાળ જાર જૂત અંગીકાર કરાવો, કેથી સ્વામીએ તેને જાર જૂત કરાવ્યા અને ચિત્ત સારથી તેમનો ઉપાસક થયો. અને પછી સ્વસ્થાનકે ગયો.

દેશક વખત વીત્યા બાદ ચિત્ત સારથી સ્વેતાંજિકા નગરીમાં જવા તયાર થયો. જ.પ રમ પર બેસીને માણસો સાથે પ્રવાસ કરવા માંડ્યું. પ્રથમ તે કેથી સ્વામીને વંદન કરવા આવ્યો, તેમને વંદન કરીને કર્યું પ્રજા હું સ્વેતાંજિકા નગરીમાં જઈ હું આપ ત્યાં મૂકા

કરી પધારણો કેરી સ્વામી આ સાંજગી મૌન સ્થાં, ચિતે કરીયી
આમંત્રણ કર્યું. છતાં મૌન સ્થાં, બ્યારે ત્રીજી વખત કહ્યું,
બ્યારે કેરી સ્વામી બોલ્યા:—હે ચિત સારથી, બચકર વન હોય.
જેમાં, વધ. વડે, સિંદ રહેતા હોય અને જીવોનો સંહાર કરતા હોય
ત્યાં પશુ પક્ષીઓ આવે ખરાં! ચિત—ન આવે, પ્રભુ.
કેરી—તો પછી તમારી નગરીનો રાજા અધર્મી છે, તો હું ત્યાં
કેરી રીતે આવું!

ચિત—પ્રભુ, આપને પ્રેક્ષી રાજા સાથે શું નિશ્ચિત છે, ત્યાં
ધાળુ સાર્યાવાડ, કોટ, સાહુકાર રહે છે તે બધા આપને વંદન કરવા
આત્મી અને આદર પાળી વહેંચાવશે.

ત્યારે કેરી નામના કદયુ કે સમય જોઈને તે તરફ વિહાર
કરેશ. ત્યાંથી ચિત સારની વૈતાનિક નગરીમાં ગયો. પછી તે
નગરીના નગા નામના ઉચ્ચ નર્મ અગ્રે અને ચિત સારથીએ તે
ઉચ્ચ નર્મ માગતે કદયુ કે અર્ધલા કેરી નામના સ્વામી પધારે તો
તે વંદન કરી તેમનો આદર જાહેર કર્યો. પાટ, પાટલા, મકાનનું
આમંત્રણ કર્યું, પછી વડે ખબર આપ્યો. આટલી સૂચના આપીને
ચિત સારથી રાજદરવારમાં આવ્યો, આવરિતના રાજા તરફથી
મહેનુ નગર નું પ્રેક્ષી રાજાને ચરણે નુકરું. રાજા પ્રસન્ન થયો.
કેરીએ સમય મેળવ્યા બાદ શ્રી કેરી સ્વામી પ્રામાણ્યમાં
ચિતને કરતાં વન વૈતાનિક નગરીના મુખ ઉત્તરમાં પધાર્યા, વન-
પાટકે વેળે તે વંદન કર્યું. પાટ, પાટલા વગેરે ચીજોનો મહેનુ
કરી આપ્યો અને ત્યાંથી નીકળી તરતજ કેરી સ્વામી પધાર્યો તો
ચિત સારથીને ખબર આવી. ચિત સારથીનું ઉદય પોતાના ધર્મ-
નિર્વહ. અરમનના અનંદથી પ્રસિદ્ધ થયું. આમજ પધારી કેરી

કહા દેમણે કેસી સ્વામીને ભાવ પૂર્વક વંદન કર્યું: પણ વસ્ત્રાલંકારો પેરી અપરધમાં બેસી વાંદજી ગયો. અને કેસી સ્વામીને ભાવ પૂર્વક નમસ્કાર કરીને કહ્યું:-પ્રજી, અમારા રાજ્ય અધર્મી છે. તો તેમને આપ ધર્મબોધ આપો તો પ્રજો સ્થાપ થશે. ત્યારે કેસી સ્વામી બોલ્યા:-હે ચિત્ત, જીવ ચાર પ્રકારે કેવળી પ્રરપિત ધર્મ સાંભળી શકતો નથી. (૧) આરામ અથવા ઉદ્યાનમાં રહીને સાધુ મહારાજ પાસે જઈને વંદણા નમસ્કાર ન કરે. (૨) ઉપાસકમાં જન્મને વંદન ન કરે, (૩) ગોચરી અર્થે આવેલ સાધુ મુનિની સેવા ભક્તિ ન કરે તેમને ભાવનાથી અન્નપાણી ન વહેરાવે. (૪) જ્યાં મુનિ મહારાજને ફોંખે ત્યાં તેમને વંદન ન કરે અને પોતાનું મોં છુપાવે. વળી ચાર પ્રકારે જીવ ધર્મને સાંભળી શકે છે.

(૧) આરામ અથવા ઉદ્યાનમાં રહેતા યકાં વંદન કરે. (૨) ઉપાસકમાં વંદણા, સેવા ભક્તિ કરે, (૩) ગોચરી વખતે સાધુમુનિની સેવા કરે. ભાત પાણી વહેરાવે. (૪) જ્યાં જ્યાં સાધુ મુનિને ફોંખે લાં ત્યાં પ્રેમ પૂર્વક વંદન કરે, હે ચિત્ત. તદ્વાસ પ્રદેશી રાજ્ય આરામમાં પડ્યા રહે છે. સાધુ મુનિનો સત્કાર કરતા નથી, તો હું તેમને કઈ રીતે ધર્મ બોધ આપું? ત્યારે ચિત્ત સારથીએ કહ્યું. પ્રજી, મારે તેમની સાથે યોગા જોવાને માટે કરવા નીકળવું છે, તો તે રીતે હું તેમને આપની પાસે લાવીશ તો આપ ધર્મ બોધ આપજો. એટલું ફક્ત ચિત્ત વંદન કરીને સ્વસ્થાનકે ગયો.

પ્રમાત યથું. ચિત્ત સારથીએ પ્રદેશી રાજ્યને કહ્યું કે કંબોજ દેશથી ને ચાર યોગા આળ્યા છે, તે યોગાઓ આલસમાં ફેરા છે તે જોવા સાર પધારો. આપણે બંને જન્મ્યો. પ્રદેશી રાજ્ય તે સાંભળી તેવાર ધમો. રાજ્ય અને ચિત્ત એક રથમાં બેસી તે યોગાઓ તે

ન્યેનું નામ જાણીને સાતી નીકળ્યાં. ઘોડાઓ પાણીદાર હતા તેથી લગભગ સારા સારા પાણી પાટ દોડવા લાગ્યા અને ઘોડાકે વખતમાં તે દોડવામાં નહોતો ગયાં, રાજાને જૂખ, તરસ અને થાક લાગવા લાગ્યો. ન્યેનું પગની ફરવા ચિત્તને કહ્યું. ચિત્તસારથીયે રથને પગની ફરવો, અને ન્યા મૃગવન નામનું ઉદ્યાન હતું. અને જંગલમાં કેશી સ્વામી ઉતરેલા, ત્યાં રથને લાવ્યા. ઘોડાઓ ભાં છૂટા પડ્યા અને ખંતે જણા એક વૃક્ષની નીચે વિસામો લેવા બેઠા. આંદોળા કેતા નામો બુલંદ અવાજથી લોકોને ધર્મોપદેશ આપી રહ્યા હતા. અવગર સાંભળી પરદેશી રાજા મનમાં વિચારવા લાગ્યો કે આ જડ જંગલો લાગે છે. અને તેને સાંભળનારા લોકો પણ જડ છે. કે જંગલો માત્ર જડની જ ઉપાસના કરે છે. વળી આ બાપણુ કરનારા માણસે મારા બાગની કેટલી બધી જમીન રોકી છે. પણ આ માણસ દેખાવમાં ઘણોજ કાંતિ વાળો જણાય છે, એમ ધારી તે માણસને ઓગામવા માટે રાજાએ ચિત્ત પ્રધાનને પૂછ્યું. ચિત્તે કહ્યું કે મહારાજા. આ તો એક મહાન પુરુષ છે, વળી તે અવધિ જાની છે અને જીવ શરીરને જીદા માને છે. આ સાંભળી રાજાને તેની પાસે જવાનો બાવ થયો. ચિત્ત અને પરદેશી શ્રી કેશી સ્વામી પાસે ગયાં પરદેશી રાજાએ સામે ઉભા રહીને કેશી સ્વામીને પૂછ્યું.

‘શું તમે અવધિ જાની છો? અને શરીર અને જીવ જીદા માનો છો?’

૩૨—હે પ્રદેશી રાજા, કોઈ વેપારી દાણની ચોરી કરે તેની માફક તું વિનય બક્તિ કર્યા વગર પ્રશ્ન પૂછે છે તે ઉચિત નથી. હું રાજા, મને દેખી તને એવો વિચાર થયો હતો કે આ

માણસ છે. અને સાંભળનાર પણ જડ છે. તેમજ આ મારો બગીચો રાહને બેઠો છે ?

પ્રેક્ષી—હા, સત્ય છે, આપની પાસે એવું કયું યાન છે કે જેથી આપે મારા મનનો બાવ જાણ્યો !

દેવી—હમારા જેવા સાધુને પાંચ યાન હોય છે. પણ મને ચાર યાન છે. તેથી તમારા મનનો બાવ મેં જાણ્યો. પાંચમું કેવળ યાન શ્રી અરિહંત ભગવાનને હોય.

પ્રેક્ષી—ભગવાન, કું સું અર્થે બેઠો છું ?

દેવી—હા, આ તમારી બિચાર જૂમિ છે. તેથી તમે જાણો.

પ્રેક્ષી—તમારી પાસે એવું પ્રમાણ છે કે જેથી જીવ અને યરીર જુદા મનો હોય ?

દેવી—હા, મારી પાસે પ્રમાણ છે.

પ્રેક્ષી—મારા ઘણા દતા. તે મારા પર જાદુજ પ્રીતિ રાખતા. તે પણાજ અધર્મ અને માંસાદારી દતા, તે તમારા કહેવા પ્રમાણે તે નારહીમાં હશે. તે મને આવીને તે એમ કેમ નથી કહેતા કે તું અધર્મ કરીશ નહિ નહિતો નારહીમાં જાય, ને તે આવીને મને કહે, તે કું જીવ યરીર જુદા માનું.

દેવી—હે યજ્ઞ, તમારી સહીશનતા નામની રાખીકોઈ બીજા પ્રમાણ કાંઈ કામજોગ લેવે તે તું સું કરે ?

પ્રેક્ષી—કું તે પ્રશ્નના દય પત્ર ઘણે તેને યાત્રી પર સ્થાયી રહે,

દેવી—ને તે પ્રશ્ન નને કહે કે મને યાત્રીક વખત છુટકો રાખો, કું મારા કયા સંપત્તીનેને કહી આવું કે અતિથિયાર કોઈ કરશે નહિ નહિતો મારા જેવી ફાંદા થશે. તે હે યજ્ઞ. તું તેને કાંઈક વખત મારે પણા છોડે કરે ખરો ?

નદી તેથી સરીઠાન્તાએ રાજાને ચારી નાખવાનો વિચાર કર્યો. એક
 જણ પ્રદેશી રાજા આનંદમાં - હતા. તે વખતે રાણીએ બાતબાતની
 સ્વાદિષ્ટ રસોઇ બનાવી. તેમાં ઝેર ભેળવ્યું અને રાજાને તે રસોઇ
 જમાડી. ઝેરથી રાજાને સરીઠામાં ખૂબ વેદના ઉત્પન્ન થઇ. રાજા
 બંધી ગયો કે આ કૃત્ય મારી રાણીએ કર્યું છે. છતાં એક રામમાં
 પણ તેણે રાણીનું કુદૃષ્ટ ચિંતવ્યું નહિ. ઝેરના પ્રસરવાથી ખૂબ વેદના
 પામી આત્મ ચિંતન કરતા, સર્વ વર્તની ક્ષમાપના સહ સમાધિ
 પૂર્વક પ્રદેશી રાજા મૃત્યુ પામ્યા અને સૌ ધર્મ દેવતાકમાં સ્થાપિત
 થામે મહા કશ્ચિદાન દેવ થયાં. ધન્ય છે પ્રદેશી રાજાને, નાસ્તિક છતાં
 દેશસ્વામી જેવા મહા પુરુષના સમાગમથી આત્મ કશ્ચાણ પામ્યા.

૬૮ પ્રભુ મહાવીર

મુમુક્ષુ દેવના ક્ષત્રિવક્રુંડ નગરમાં સિદ્ધાર્થ રાજાની રાણી
 પ્રિયદર્શિનીની કુક્ષિએ બી મહાવીર પ્રભુ આજથી લગભગ બી
 હાજર ૧૫૦૦ પ્રદેશી જન્મ્યા હતા. મહાવીર પ્રભુનો જન્મ યજ્ઞમાં
 રાજ્યમાં અમદિત ધન ધન્યની શ્રદ્ધિ થઇ. તેથી તેમનું નામ
 વર્ધમાનકુમાર પાડવામાં આવ્યું. પ્રભુ મહાવીરના જન્મે જાતકોએ જન્મવા
 નાના વખતમાં બરણપુત્ર અસ્તિત્વના જન્મમાં પોતે વાણેજ્ય, તથા વિધેય
 શસ્ત્ર, તેનું અભિમાન કર્યું હતું, તેથી (વિષ્ણુ એક ત્રિમુક કૃત) રામ-
 દત્ત બાલકને ત્યાં તેની દેવતાના પ્રતિષ્ઠાના રત્નમાં ઉત્પન્ન થયા
 હતા. પરંતુ વિધેયે કદાપિ ત્રિમુક કૃતમાં જન્મ પામે નહિ, તેથી
 દરિયુકનેથી જે કદા મહાવીરના જન્મ દેવતાના રત્નમાંથી
 સ્પર્શ થયું અને તે જન્મ વિદ્યા દેવતાના રત્નમાં નાવેલ અને

જાન ગર્ભ ઉત્પાદવામાં પાડયું.
જન્મ પછી ન હતો. કારણ
જે કાળી હતા અને દેવાનંદએ
જે. જાનો માનો ચોરી લીધે
જે. જાનો દેવાનંદએ તે રતને
પાડ્યો. તે નીકાચિત્ત કર્મને
રત્નસમાન પ્રભુ, મહાવીરને
વિશાસ માતાને દુઃખ થાય
રાખ્યું, પરિણામે ત્રિશક્તિ
હશે કે નહિ; તેથી માતાના
ગર્ભમાં હસનચક્તન ક્રિયા કરી. આમ
અત્યુર્વ પ્રેમ બતાવવા માંડ્યો જન્મ
ત્યજી આંગળી વડે મેઠુ પર્વતને ડગાવ્યો;
પરંતુ તે દેવે તે પદ માનકુમારનું નામ 'મહાવીર' પાડ્યું.
શુદ્ધસ્થાવાસમાં રહ્યા. યશોદા નામની
અય તમને ન દેવાતા નામે એક પુત્રી થઈ. શુદ્ધસ્થાવાસ છતાં તેમનું
જનમ નો સ્વપ્ન જન્મ જન્મ હતું. સર્વ કર્મથી મુક્ત
યશોદા નામની પિતાની આજ્ઞા માગી પરંતુ; પુત્ર પરનો
અદ્વૈત પ્રેમ ત્યાં માતા પિતાએ રજા ન આપી, એટલે તેમની
જાતની ખાતર તેઓ થોડા વખત સંસારમાં રહ્યા. ત્યારબાદ
નાનાપિતા તેમની વડે વર્ષની ઉંમરે ગુજરી ગયા એટલે તેમણે
દાસા લેવા માટે મોટા બાઈ નંદીવર્ધનની આજ્ઞા માગી, બાઈ પરનો
પૃષ્ઠ પ્રેમ, એટલે નંદીવર્ધને જણાવ્યું કે બાઈ માતાપિતા તો
હમણા જ સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે, વળી તમારા વિયોગનું દુઃખ મને

ના આપો છો. રૂપાંકરી આ રાજગાદી ભોગવે. પ્રજા મહાવીરે
 રાજગાદી નહિ ભોગવતાં દિક્ષા લેવાનો બાળપ્રદર્શિત કર્યો. નંદીરંધ્રને
 એ વર્ષે રોકવાનું હતું. પ્રજા મહાવીર વધુ એ વર્ષે રોકાયા અને ૩૦
 વર્ષ બાદ તરત જ પ્રજા મહાવીર રાજવૈભવ, ક્ષી, યુગો, બાઈ,
 અનુચરો એ સરનો ત્યાગ કરી જગત છોડના કલાણ પથે દિક્ષા
 લઈ તીર્થે પડ્યાં તરત જ પ્રજાને મનપરવચાન પ્રાપ્ત થયું હતું.
 દિક્ષા સમયે પ્રજાને છદ્દે એક દેવ દરમ વચ્ચે આપ્યું હતું પરંતુ તેઓ
 એટલી બધી તીવ્ર વૈરાગ્ય દશાને પામ્યા હતા કે એ વચ્ચે કું ચીપાગામાં
 પહેરી શકેલા વિચાર સરખોયે તેમણે કદિ કર્યો ન હતો. તે વચ્ચે
 તેર મહિના સુધી પ્રજાના ખતે પડી રહ્યું હતું. અને તેની સખત
 દાઢ દોષ, તે પછુ પ્રજા કદિ દાઢ સંભાળતા નહિ, સખત ઉતાળો
 દોષ, છતાં પ્રજા તે સમયે ખુદાં પત્રે ઉભા રહી તપ કરતા હતા.
 દિક્ષા વખતે પ્રજાને કરેલા સુમંધી કબ્બા વિશેષ નથી. ભમરા,
 મધમાખ વગેરે અનેક જંતુઓ ચાર માસ સુધી કંજ મારી લોહી
 ચૂસતા હતા, છતાં જી પ્રજાએ તેમને ઉરાડવાનો જરા પથુ પ્રયાસ
 કર્યો ન હતો.

સમવાન કોઈ વખત નિર્જન કુંપાઓમાં, પાણી પીવાની
 પરબોમાં, છુદાર વગેરેની કોઠામાં, અથવા માસતી મંજીઓ નીચે
 રહેતા, કોઈ વખતે બાગમાં, પસામાં કે સહેરમાં રહેતા, અને કોઈ
 કોઈવાર સમવાન, નિર્જન સ્થળ, કાઝ, ગૂંચાઓ વગેરે કોઠાએ રહેતા,
 જ્યાં તેમને અનેક પ્રકારના પરિસદો પડતા. જ્યારે પ્રજા જનપથ
 દેશમાં ગયા હતા, ત્યારે તો તેમના પર આવેલા પરિસદો અવજનિત
 હતા. જનપથે વસી, પત્રને કોઈ સમયે નહિ, એટલે પ્રજા વડોરવા
 ને. ૨૦/૧૨/૨૦ નાલે માર, અને પાણીને બાલે પ્રદાર મળતો.

૧૦૦ અર્જુન મેં માળી. દગ્ગરોની કરી ખ્વારી,
 ૧૦૧ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૦૨ અર્જુન મેં તારી, અતિ ઉપસર્ગ નિકાળી.
 ૧૦૩ અર્જુન મેં તારી અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી,
 ૧૦૪ અર્જુન મેં તારી, દયા સમતા રહે ધારી,
 ૧૦૫ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ! ટેકને ધારી.

૧૦૬. નિવૃત્તિ મેં સન્નારીઓ. ગઝલ

૧૦૬ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૦૭ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૦૮ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૦૯ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૦ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૧ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૨ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૩ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૪ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૫ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૬ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૭ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૮ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૧૯ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.
 ૧૨૦ અર્જુન મેં તારી, અર્જુન અદા ? ટેકને ધારી.

અમાઉથી ગ્રાહક થઈ ઉત્તેજન આપનારનાં નામ,

૧૭૬ અમદાવાદ.

૫૧ શેઠ ધંરમચંદ સૌભાગ્યચંદ
૨૫ શેઠ આત્મારામ માણેકલાલ
૫ શા. અમરતલાલ કેશવલાલ
૫ શા. શામળદાસ ગોરધનદાસ
૪ શા. આત્મારામ નગીનદાસ
કસોલવાળા

૨ શેઠ વાડીલાલ કાલાબાઈ
૨ શેઠ પેલાભાઈ મદામુખરામ
૨ શેઠ કચરાભાઈ વાડીલાલ
૨ શા. સોમચંદ દરીલાલ
૨ શા. સાકલચંદ મોતીલાલ
૧ શા. અમરતલાલ મોતીલાલ
૨ શા. મોતીલાલ દલમુખરામ
૨ શા. હનનલાલ વનમાળીદાસ
૨ શા. અમરસી કરમચંદ
૨ મહેતા મુગચંદ મનનલાલ
૨ શા. રત્નજીલાલ બદેચરદાસ
૨ શા. હાલજીભાઈ મનનલાલ
૨ દોસી મેહનલાલ હનનલાલ

વલ્લભજીવાળા

૨ મહેન મજીનેન વાડીલાલ

૨ મહેન પરસન, શેઠ અંબાલાલ
કાલાભાઈનાં માણી

૨ મહેન સમરત, શા. ગીરધર
નરોત્તમને ત્યાં

૨ મહેન ચંચળ, મોઢી નાયા-
લાલ મદાદેવને ત્યાં

૨ મહેન વીજીબેન, શા. વાડી-
લાલ જમનાદાસને ત્યાં

૨ શા. પ્રેમચંદ દરીલાલ દ.
જીબેન

૨ મહેન કેશરબેન પાલજીપુરવાલા

૧ શા. પ્રેમચંદ મોપાલદાસ

૧ શા. દેવચંદ કાળીદાસ

૧ શા. પુનનલાલ ચક્રચંદ

૧ શા. સોમચંદ રણજી

૧ શા. મણીલાલ કચરાભાઈ

૧ શા. બાલાભાઈ મદામુખરામ

૧ શા. ગીરધરલાલ મદામુખરામ

૧ મહેતા પુવાલદાસ આપદાસ

૧ શા. વાડીલાલ ડોરાલાલ
૧ શા. કરજીભાઈ મુડીલાલ
દ. મનનભાઈ

૧૩ નટીઆદ

- ૧ શા મોહનલાલ ભુરાભાઈ
૫ દોથી મોતીયંદ ધારથીભાઈ
ચીક્ર ઓશીસર મ્યુનીસીપાલિટી

૧૦ ઉત્તરસંરા

- ૨ શા મોહનલાલ રાજપાળ
૩ શા ચંદુલાલ કલ્યાણુભાઈ

૧૨ કલોલ

- ૧ શકરી બેન છોટાલાલ
૧ મરઘાબેન નરસીદાસ
૧ ઝમકબહેન છગનલાલ
૧ ચંચળ બેન ઉગરચંદ
૧ રાઈબેન આચાર્યજી

૮ ખસ

- ૧ ખંધાર ડાયાલાલ વીરચંદ
૧ વસાણી હરીચંદ રઘુ
૧ વસાણી પરસોતમ નાનચંદ
૧ રથાબેન શાળાભાઈ કર્તા તર-
કથી બેટ

૭ ખંભાત

- ૧ શા મોહનલાલ મોતીચંદ
૧ શા દલસુખભાઈ કલેકચંદ
૧ શા મોહનલાલ દોલતચંદ

૬ કડી

૩ ભાવસાર દલસુખ માનચંદ ૧ શ્રી કડી જૈન સ્થા. ઉપાશ્રય

૨ ■ સલાભાઈ નાગરદાસ

૬ સીતાપુર

૧ શા પોપટલાલ તળચી

૧ શા પોપટલાલ માધવજી

૧ શેઠ જુદર વાલજી

૧ બા. હરખચંદ ડાલાલાલ

૧ શા ઠાકરચી માધવજી

૧ શ્રી જૈન સ્થા. ઉપાશ્રય

૪ વડોદરા

૨ માસ્તર ગોરધનભાઈ હોટાલાલ

૧ શા ચંદુલાલ દામોદર

૧ શેઠ હરખચંદ મુનીલાલ

૪ ઝાળીયા

૧ ઝાળીયા નારણદાસ સુંદરજી

૧ રા. રા. ઠાકરચી વેલચી

૧ રા. રા. તારાચંદ પીતાંબર

૧ રા. રા. જીવરાજ બેચરાસ

૫ રાજકોટ

૨ મેતા હપુરચંદ પાનાચંદ

૧ શા બેચરાસ ગોપાળજી

૨ વોરા મુનીલાલ નાચજીભાઈ

૪ માંગમા

૧ અંબવી જેચંદ વાડીલાલ

૧ શા પ્રેમચંદ ત્રોતોવન

૧ અંબવી હરીલાલ સોમચંદ

૧ શા રૂઝલાલ બોપડ

૫ ખેરવા

૧ બી ખેરવા જૈન વિદ્યાસાગર

૬ માંગદ દિશક ચંદનલાલ હોટાલાલ

૫ રસોડા

૧ ભાવસાર હરીલાલ જનલાલ

૫ નાર

૫ પા. કુલાભાઈ બાજરભાઈ

૪ ભાવનગર

૧ બાપાળી હરીલાલ અવરાજ

૧ શ્રીજૈન શ્રાવિકા પુસ્તકાલય

૧ મુનિશ્રી ઉમેશચંદ્ર રથા

૧ રા. અચરતલાલ જગજીવન

જૈન પુસ્તકાલય

જૈન સરતી વાચનમાળા

૩ સીમલી

૧ સંગવી કુલાભાઈ ગાંગજીભાઈ

૧ શા. ત્રીભોવન ગાંગજીભાઈ

૧ શા વાડીલાલ ત્રીભોવન

૨ સરખેજ

૨ શા પે.પટલાલ રણજીદ

૧ માંગરોલ

૧ શા જયેન્દ્ર હરજીવન બાબુ

પ્રમુખ રથા જૈન સંઘ

૧ પાછીયાપુરા

૧ શા શાંતિલાલ લખમીચંદ

૧ પેટલાદ

૧ ભા. નાથાલાલ વેણીદાસ

૧ ગાધરા

૧ કાન્તીલાલ રતીલાલ શાહ

૧ ખોરજ

૧ શા તલકસી આલડ

૨ વસો

૧ મોહનલાલ એન શ્રોધ

૧ જમનાલાલ નરસીદાસ

૨ આગાણ

૧ મહેતા કેશવજી સ્વચંદ

૧ મહેતા રંગજીભાઈ લખમીચંદ

૧૨ સરસ્વતીપુર

- ૫ રા. રા. ભાવસાર જનનદાસ ૧ વેરા સોમાભાઈ કપુરચંદ
સામગદાસ ૬ બેન ૬
૨ રા. રા. મંજુલા પાનચંદ ૧ રા. રા. જોસમભાઈ ડાલાભા
૬ બેન પુરી ૧ હીરાલાલ માધવજી
૨ ભા. સોમાભાઈ રામચંદ ૧
૬. પરસનબેન

૧૦ રાહપુર

- ૫ રા. રા. ભાવસાર હીરાલાલ ૧ દેવતરામ ઉમેદરામ
મધોદાસ ૬. શંકરીબેન
૧ સાંકળચંદ દોસતરામ ૧ બેન રમમણી,
૧ શાંતિલાલ મુળભાઈ ૬. જુરીબેન વિરમમામવાળા, જુખા
૧ નમીનદાસ લખમીચંદ
૬. શંકરીબેન

૨૩ વીરમગામ

- ૧ ભાવસાર મુળચંદ વીરચંદ, ૧ દાકતર સુખલાલ જીવજીલાલ
ચિસક બેન શાળા પુત્રી બેન
૧ શા. મણીલાલ રજુજી ૧ મોદી સાંકળચંદ ગોંડળદા
૧ મોદી જમજીવન રતનસી ૧ શા. નારજીભાઈ નાનજી
૧ જીવીબેન. નયુભાઈ નાનચંદના ૧ શા. પોપટલાલ દેસવજી
મુર્મપુત્રી ૧ શા. લક્ષ્મીભાઈ મુળચંદ
૧ ચંદ્રબેન માણેચંદ ૧ શા. જોડાલાલ વીરજી
૧ બેન જસીબેન દલીચંદ ૧ ભા. મમનલાલ લખમીચંદ
ભગવાનદાસ ૧ ભા. રજુજી નાનચંદ

૧ બાવસાર હરગોવન પુરખોત્તમ	૧ મેતા ઓઘડભાઈ કેસવજી
૧ ભા. ગીરધર બેચર	૧ સંઘવી નરસીદાસ હગનલાલ
૧ શા. ટોકરશી હગનલાલ	૧ રેવાખુદેન પ્રેમચંદ શિક્ષિકા
૧ શા. ખંડારભાઈ રવચંદ	જૈન કન્યાશાળા
૨ શા. ભુવર પ્રાગજી	

૧૭ પીહીજ

૧ પા. પરસોત્તમ ઉમેદભાઈ	૧ પા. રાવજીભાઈ મથુરભાઈ
૧ પા. હાથીભાઈ કાશીભાઈ	૧ પા. ડાહ્યાભાઈ ભાઈલાલભાઈ
૧ પા. ચતુરભાઈ ગોડગભાઈ	૧ પા. ઇશ્વરભાઈ ભાઈલાલભાઈ
૧ પા. મોતીભાઈ વેરીભાઈ	૧ સ્થા. જૈનશાળા હ. શનાભાઈ
૧ મોતીભાઈ કરસનદાસ	માસ્તર
૧ મોતીભાઈ મથુરભાઈ	૧ સ્થા. જૈન લાયબ્રેરી હ. શનાભાઈ
૧ જીવાભાઈ ખુશાલભાઈ	માસ્તર
૧ ભાઈલાલભાઈ શંકરભાઈ	૧ રા. રા. સ્ટેશન માસ્તર હરગોવીંદ
૧ હાથીભાઈ તુલગભાઈ	દાસભાઈ
૧ સોમરભાઈ લક્ષુભાઈ	

૧૮ સુણાવ.

૧૨ પા. ધોરીભાઈ સોમાભાઈ	૫. ડા. જુદરદાસ બેચરદાસ
	લીંબડીવાળા

૧૫ વવાણીયાખંદર.

- ૧૨ દેસાઈ વલ્લભજીભાઈના સ્વ. ધર્મપત્ની બાઈ ઉજ્જમના સ્મરણાર્થે
 ૩ સ્વ. દેસાઈ વિક્રમચંદભાઈના ધર્મપત્નીબાઈ સ્મરત તરફથી
 હ. દેસાઈ ચંદુલાલ વલ્લભજીભાઈ

૨૧. ઉજિઝયકુમાર

હુસિતનાપુર નામનું નગર હતું. સુનંદ નામનો રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તે નગરમાં એક જોવા લાયક અનેક સ્તંભવાળી મોઠાળા હતી. જેમાં ગાય બેંસ બળદ, પાડા વગેરે અનેક પશુઓ મુખપૂર્વક રહેતા હતા. તે ગાયમાં લીમ નામે એક કુદમાદી રહેતો હતો તે ધણેજ પાપી હતો. તેને ચાપલા નામે ઓ હતી. તે ગર્ભવંતી થઈ ત્યારે તેને ગાય બેંસના આંચગનું તથા મરદનનું માંસ ખાવાનો દોહદ ઉત્પન્ન થયો. દોહદ પૂર્ણ કરવા નિરંતર તે ચિન્તાગુર રહેતી, અને આર્તબ્ધાન કરતી. એક વાર જોમને આ વાતની ખબર પડી એટલે તે મધ્ય રાત્રીએ મોઠાળામાં આવ્યો અને હચીયાર વડે કેટલી એક માથો તથા બેંસની મરદન તથા આંચગની ચામડી કાપી નાખી, અને માંસ લઈને ઘેર આવ્યો. ઓએ તે માંસ હાથ સાથે મેળવી બકસણ કર્યું. દોહદ પૂર્ણ થયો. અનુક્રમે નવમહિને એક બાળકનો જન્મ આવ્યો. જન્મતાવેતજ બાળકે એક મોઠાદી બપાનક ચીસ પાડી, જેને પરિણામે ગાયનાં ધણા દોર બીકથી નાસકામ કરવા લાગ્યા. તેથી આ બાળકનું નામ 'ગોત્રાસિયા' પાડ્યું. આ બાળક મોઠાકું થયું ત્યારે તેનો ગાય જીમ મરી ગયો. ગોત્રાસિયો ધણો અધર્મી, કુકર્મ એવાનો નીવડ્યો, તેથી રાજ્યએ તેને સેનાપતિ બનાવ્યો કે જેથી ગાયમાં તેના દુષ્કર્મો ઓઠા થાય; છતાં ગોત્રાસિયો રાજ અર્ધ રાતે ઉઠી, બખતર પહેરી હાથમાં હચીયાર લઈ ગોઠાળામ જાય અને અનેક પશુઓના માંસ કાપી તેનું બકસણ કરે.

દેવળની સાથે ઉજ્જિવકુમારને ભોમવિવાસ કરતો જોયો. રાજા દોષે બરાયો. માણસો મારફતે તેને પકડાવ્યો અને ખૂબ માર મરાવ્યો. અને દુક્રમ કર્યો કે આના બધા અંગો બાંધીને ખૂબ માર મારો. તેના નાક કાન કાપી નાખો અને બને તેટલો તેના પર ભુતમ ગુજરી જામમાં ફેરવી શુભી પર ચઢાવો. આ દુક્રમ સાંભળી માણસો તે પ્રમાણે કરવા તત્પર થયાં. પ્રથમ તેને કાચ પગમાં બેઠી પહેરાવી. નાક કાન કાપી નાખ્યાં. ચોર જેવા કપડાં પહેરાવ્યાં. મોં કાચું કર્યું. સરીર પર ગેર ચોપડી, અને જામમાં ફેરવવા લાગ્યા. રસ્તામાં તેને ખરરાવતાં ખરરાવતાં, ત્રાસ પમાડતાં પમાડતાં મામ વચ્ચેથી લઇ જતા હતા. ઉજ્જિવકુમાર ત્રાસ ત્રાસ પોકારી રહ્યો હતો. અને કમનિ બદલો ભોમવતો હતો.

તે સમયે ત્યેશુ મહાવીર તેજ નગરના ઉદ્યાનમાં બીરાજતા હતા. શ્રી ગૌતમ, પ્રભુની આજ્ઞા લેઇ મીચી અથે નીકળ્યા હતા. રસ્તામાં તેમણે આ દ્રવ્ય જોયું. ગૌતમે વિચાર્યું કે પૂર્વે જવના ખરાબ આચરણથી તે બારી કુખદ દેશને પામ્યો હશે, ત્યાંથી ગૌતમ શ્રી પ્રભુ પાસે આવ્યાં. રસ્તામાં જોયેલ દ્રવ્યની વાત કરી. પ્રભુએ ઉજ્જિવકુમારનો ઉપર કહ્યો તે પૂર્વજ વર્ણવ્યો. શ્રી ગૌતમે પૂછ્યું. હે પ્રભુ. હવે ઉજ્જિવકુમારનું શું થશે ? અને મરીને તે ક્યાં જશે ? પ્રભુએ ઉત્તર આપ્યો. હે ગૌતમ, આ ઉજ્જિવકુમાર હવે ત્રણજ પહેરનું અપુખ્ત ભોમરીને, શુભી પર ચઢીને મરણ પામશે. અને પહેલી નરકમાં જશે. અને ત્યાંથી ચવી અનંત સંસારમાં પરિભ્રમણ કરશે. છેવટે એક રીતે ત્યાં સંપુ મહાત્માની પાસેથી ધર્મ સાંભળી દિસા લેશે. આયુષ્ય પૂર્ણ કરી પહેલા દેવ લોકમાં જશે. અને મહાવિદેવ ક્ષેત્રમાં જન્મી સર્વ દુઃખોનો અંત કરશે.

દિશા કરે એને ત્રાસ ત્રાસ વર્તાવે. તેને જંદગિરિ નામની ઓ
દની. તે મહાવંતી સખ ત્યારે તેને શસ્ત્ર સ્પર્શ સજ્જને, હાથમાં ત્રણ-
વાર લઈ, દારમાં અક્ષુર બનીને ચોરપટ્ટીની આગવાસ નજીના
કરવાનો દોહદ થયો દોહ, અને વિજય ચોરે તે પૂર્ણ કર્યો.
અનુક્રમે નવ મામે પ્રગ્ને જન્મ થયો તેનું નામ 'અમગ્નેન ચોર.'

જાત્યાવરણ વીનાવી અમગ્નેન કુવાવરણમાં આવ્યો. વિજયચોર
કાગાનરે મરણ પામ્યો. અને તે ચોરપટ્ટીનો અમગ્નેન મેનાપતિ
બન્યો, તે તેના જાપથી સચાયો થયો, દેવતા મનમાન છૂટી જન-
બેળન કરી, ત્રાસ ત્રાસ વર્તાવવા લાગ્યો. દેવતે મહાજન રાજ પામે
જઈ દુરિયાદ કરી. રાજાએ કોટવાગને બોલાવી અમગ્નેનને પકડી
લાવવા દુકમ કર્યો. કોટવાગ લશ્કર લઈને અમગ્નેનની પકડી પર
ચડી આવ્યો. અમગ્નેનના એક ખાનગી માણસે આ વાત જાણી.
તેથી તેણે તે વાત અમાઈથી પક્ષીમાં પહોંચાવી. પરિણામે અમગ્ને-
ન અને તેના સાથીઓ લડવા માટે સાવધ થઈ ગયા. કોટવાગ
તેઓની સાથે લડ્યો. પરંતુ તે હાર્યો નહીં. અને નિરાશ વડે પાછો
આવી, રાજાને વાત નિવેદન કરી. કળયી, જામ લેવા કોટવાગે હતું.

એકદય રાજાએ ક્ષત્રિયનો મહોત્સવ ઉજવ્યો. પ્રજાને જમણું
આપ્યું. જામમાં આનંદ છવાઈ રહ્યો, રાજાએ સુક્રિત કરી અને
પોતાના માણસો અમગ્નેનની પક્ષીમાં મોકલ્યો કહેવણીયું કે અમારા
રાજાએ મહોત્સવ કર્યો છે, તો આપને આનંદપૂર્વક જામ લેવા
નિમંત્રણ મોકલ્યું છે. અમગ્નેને ક્ષણે. રાજાએ આદરેલ મહોત્સ-
વમાં મુદર વસ્ત્રાલંકારો પહેરીને આવ્યો. સંકેત મુજબ અમગ્નેન
ચોરને પકડ્યો અને ખાંધો. અને પછી તેને પહેલા ચોરા (મુખ્ય
જગ્યા) પર લાવ્યા. અને તેના આઠ કાકાઓને મારી તેનું ઘોડું

પા ૧૬૧ = ...
 ખાસે આપ્યા અને પૂછ્યું કે મનવંત. તેઓ પૂર્વે કાશ્ય હતા !
 અને શું પાપ કર્યા હતા ? ત્યાં આત્મ રૂળ ભોગવે છે ! પ્રશ્ન્ય
 તેના પૂર્વભવ વચ્ચેવતા રહ્યું. હનુમણ નામનું નગર હતું. સિંહગીરી
 નામે રાજ્ય હતો. તે નગરમાં હનિક નામનો એક કસાઈ રહેતો હતો.
 તે મનવાન હતો. પાપી હતો અને દુરાચારી હતો. તેણે પોતાના
 વાંઠામાં બકરા, બકરી, માવ, ગજા, બેંસ, પાકા, દરણ, રાજ, મોર,
 મોરલી વગેરે સાથે જનવરો મારવા માટે એકઠા કર્યા હતા. ખીજ
 પાસે દ્રવ્ય આપી એકઠા કરાવતો, અને માંસ વગેરે ખરીદતો હતો.
 પછી તે કસાઈ તે જનવરોને કાપી તેના માંસને કસાઈમાં
 તળાવે, અમિષર સેકાને જાળરમાં વેચવા નીકળતો. અને પોતાની
 આજીવિકા ચલાવતો. એવી રીતે તે સાતસો વર્ષનું આપુષ્ય ભોગવી
 મરીને ચોથી નરકમાં ઉત્પન્ન થયો. ત્યાંથી નીકળીને સુભદ્રાકુમારને
 ત્યાં જન્મ લીધો, સગડ ઉમર લાગકે મર્તા તેના માતા પિતા મરી
 ગયા. સગડ ધીમે ધીમે દુર્બલની બન્યો. ચોરી, જુગાર, અભિચાર
 આદી દુષ્ટ વ્યસનોનું સેવન કરવા લાગ્યો. સમય જતાં તે સુદર્શના
 નામની ગણિમાના પ્રેમમાં પડ્યો, આ વાતની પ્રધાનને ખબર પડી,
 તેથી તેને ત્યાંથી દાંડી માર્યો અને પ્રધાને તે વેસ્થાને પોતાના
 જનાનામાં રાખી.

સગડ હાથુલ જનવાથી જાદિ તદિ લાક્ષણ લાગ્યો, તેને ક્યારે
 એન પડ્યું નહિ. તેથી મોહને વલ ચર્ધ તે વેસ્થાને ત્યાં જવાનો લાગ

૨૪ બૃહસ્પતિદત્ત

સુવંભદ્ર નામનું નગર હતું. જીવદ્યુ નામે રાજા હતો. તેને એક મહેશ્વરદત્ત નામનો પુરોહિત હતો. જે ચાર વેદને બાણનારો હતો, આ પુરોહિત, રાજાને રાજ્યની રક્ષિ અર્થે હોમ કરાવતો હતો. આ હોમ શેનો હતો ? ખાદ્ય ક્ષત્રિય, વશ્ય અને શુદ્ધા જરના બાગકોનો હોમ કરાવતો હતો. જીવતા તેઓનું માંસ કાઢી તેના પિંક બનાવી તે હોમમાં રાજા પાસે દોમાવનો હતો. આક્રમ ચૌદથને દીન દરેક વર્ગમાંથી બૃહમે બાગક સર્પ આઠ બાગકો, ચોથે મહિને સોળ બાગકો, છઠે મહિને ૩૨, અને વર્ષ પૂરે થતાં ૬૪. અને યજુર્મય હોય ત્યારે ૪૩૨ બાગકોના પ્રાણ સર્પ ઉપદ્રવ ધાંતિનો હોમ કરાવતો હતો. આવી રીતે પુષ્કળ પાપ ઉપાર્જન કરીને મહેશ્વર દત્ત ત્રણ લગ્ન કરીને આયુષ્ય ભોગવી મરી ગયો અને પાંચમી નરકમાં ગયો. ત્યાં સત્તર સાગરની સ્ત્રીતિ ભોગવી કૌશાંબી નગરીમાં સોમદત્ત પુરોહિતની સ્ત્રી વસુદેવાની કુંભમાં ઉત્પન્ન થયો. જન્મ થતાં તેનું નામ બૃહસ્પતિદત્ત રાખવામાં આવ્યું. યુવાવસ્થાએ તે પહોંચ્યો ત્યારે કૌશાંબીનગરીના ધંતાનિકા રાજાના કુંવર ઉદાયન સાથે તેને મિત્રાચારી થઈ, ધંતાનિકા રાજા કોગકમે મૃત્યુ પામ્યા. અને ઉદાયનને રાજ્ય મળ્યું. બૃહસ્પતિદત્ત પુરોહિત બન્યો અને ઉદાયનના અંતરમાં જવા આવવા લાગ્યો. પરિણામે ઉદાયનની સ્ત્રી પદ્માવતી પર તે આરાધ્ય થયો. એક વાર પદ્માવતી સાથે બૃહસ્પતિદત્તને ભોગ ભોગવતો

1. *Handwritten text in Devanagari script, likely a list or index. The text is dense and difficult to decipher due to the cursive style and fading. It appears to be a list of items or names, possibly related to a library or collection.*

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

ધોડાને પેસાત્ર ખાતો; આવો મદો - લુહમ વર્તાવતાં ત્તા - ડોટવાળે
પાપના પ્રુષ્ઠળ દગ બેગાં કર્યાં. પરિણામે એકત્રીસ સો વર્ષનું આયુ-
ધ્ય ભોગવી તે ડોટવાળ છઠી નરકમાં ગયેલ . . .

. સ્વાધી નીકળી મથુરા નગરીમાં શ્રીદાસ રાજની અંબુધી નામની
રાણીને પેટે પુત્ર પછે અવતર્યો તેનું નામ પાડ્યું નંદીવર્ધન. અનેક
સાલપાલમાં લુહરી કુમાર સુવાવરણ પામ્યો અને અંતઃપુરમાં મૂર્છિત
બન્યો. તે સુવરાજ છતાં જલ્દી રાત્ર મેળવવા ખાતર પોતાના પિતાનું
મૃત્યુ ઇચ્છી, મારી નાખવાની યુક્તિ બોળવા લાગ્યો તેણે મિત્ર નામના
એક દળમને બોલાવ્યો. જે રાત્રનો વિદ્યામુ દળમ હતો અને
અંતઃપુરમાં પણ જતો. નંદીવર્ધને પોતાનો વિચાર તેને જણાવ્યો અને
દળમન કરનાં કરતાં પોતાના પીતાના મગામાં અત્રો - ખોસી દેવા
દળમને કહ્યું, સાથે સાથે અર્ધું રાત્ર આપવાની લામચ બતાવી.
દળમે તે કષ્ટમ કહ્યું પરંતુ પાછળથી તેને વિચાર મયો કે જો રાજ
આ વાત જાણે તો મારા રાષ્ટ્ર રાષ્ટ્ર જેવાં દુઃખ કરે; તેથી તે શ્રીન્યેલ
રાજ પાસે ગયો અને નંદીવર્ધન રાત્રની ખાતર પિતાને મારી
નાખવા માગે છે તે જણાવ્યું. આથી રાજ બલે મુરસે મયો અને
નંદીવર્ધનને પકડી મંગાવ્યો. તેના દાચ પગ બાંધ્યા અને તેને સોખં-
ડના ધમધમતા સિંદાસનપર બેસાડ્યો. તેનાપર ધમધમતું સીમું, તાંબુ
રેશમું અને ખૂબ ઉઠકાં તેલથી તેનો અગિવેક કરાવ્યો. સોખંડના
ધમધમતા દાર તેના કંઠમાં પડેરાવ્યા. સોખંડનો મરમ મુગટ ખૂબ
પડેરાવ્યો, નંદીવર્ધન ખૂબ પોકાર કરવા લાગ્યો, પણ કમના કાપડાની
સાને ડોડ ચર્હ દર્શી નથી. પરિણામે કાગળે અવસરે તે કાગ કરીને
પહેલી નરકમાં ગયો ત્યારથી અનંત મંસારમાં જલ્દી અખર મુકા-
દશને પામશે.

આવાનું કહેતો, કોઈને કાચાનું માંસ ખાવાનું કહેતો. ૧૫ને બકરીનું, કોઈને રાજનું. કોઈને મૂત્રનું. કોઈને ગાયનું તો કોઈને કુશ્મીરનું. એમ લુધા લુધા પ્રાણીઓનું માંસ ખાવાનું કમવતો અને તે પોને પણ તાણુ મચ્છીનું માંસ રાજ ખાતો દનેલ વગેરે દાર પણ ખીતો હતો. આવી રીતે માંસ દારમાં અત્યૂર જની જીવનને માંસ ખાવાનો ઉપરેય આપી મહા પાપકર્મ સેવી ૩૨૦૦ વર્ષ જીવેને મરણ પામ્યો. અને છઠી નરકે ગયો.

ત્યાંથી નીકળીને તે ધર્મંતરી સાગરદત્ત શાદુકારને ત્યાં ગંગદત્તા સ્ત્રીની કુક્ષિમાં આવ્યો. ગર્ભમાં ગંગદત્તાને બક્ષતી પુત્ર કરી દાર માંસ ખાવાનો દોહદ થયો. સાગરદત્તે તે દોહદ પુરો કરાવ્યો. બક્ષતા પ્રભાવે પુત્ર મળ્યો એમ માની તેનું નામ ઉગરદત્ત રાખ્યું. બાલ્યાવસ્થા વીતાવી ઉગરદત્ત યુવાન થયો. તેના માતાપીતા મરણ પામ્યા. રાજ્યે તેના ધરમાંથી ઉગરદત્તને હાંપી કાઢ્યો અને ઉગરદત્તને થોડા વખત બાદ પાપકર્મના ઉલ્કથી ઉપર પ્રભાવે મહાન રોગે ઉપજ થયા. તે મહા વેદનાના દુઃખથી મરણ પામીને બોતેર વરસનું આકુલ્ય ભોગવી પહેલી નરકમાં જશે. ઉપરનું કથન સાંભળી શ્રી ગૌતમે તેના પશ્ચાત્તભવ જાણવા ઈચ્છા જતાવી. પ્રભુએ ઉત્તર આપ્યો. ઉગરદત્ત પેલી નરકમાંથી નીકળી અનંત સંસાર ભટકશે અને કંઈકય થતા મોક્ષમતિને પામશે.

સાર—દાર, માંસ એ ઠેઠલાં અનર્થકારી છે, અને તેનું કેવું બુરૂ ફળ હોય છે તે આ ઉપરથી જણાયે. તેમજ માંસ મિશ્રિત આયુધિઓ આપવી, લેવી તે પણ એક મહા પાપ છે.

માહલીને કહિા તેના મગામાં બરાઈ ગયો. તેનાથી તેને તીવ્ર વેદના થયું. મગામાં કંઈ પણ પદાર્થ જમ શકે નહિ, જેથી તે શુષ્ક અને તૃપ્તિથી પીડાવા લાગ્યો. જોરાક ન લઈ શકવાથી તે દીન પ્રતિદીન મુકાવા લાગ્યો. તેનું શરીર ફોણ થવા લાગ્યું. તેથી તેણે ઘણાં વૈદોને ઉપચાર અર્થે બોલાવ્યા. વૈદોએ ખૂબ ઉસડીઓ કરાવી. બીજા બધા ઉપચારો કર્યા. પણ તે કંટિા મગામાંથી કાઢવા કોઈ સમર્થ થયું નહિ. પરીણામે તે મચ્છામાર મરણ પામ્યો અને પહેલી નરકમાં ઉત્પન્ન થયો. ત્યાંથી નીકળી અનંત સંસાર પરિભ્રમણ કરતાં કરતાં છેવટ મનુષ્ય જન્મ પામી તે મોક્ષમાં જશે.

સાર—હિંસા એ કેટલી દુઃખદાયક છે. તે આ વાત પરથી સમજાશે.

૨૮ દેવદત્તા

સુ પ્રતિષ્ઠિત નામનું નગર હતું. મહાસેન નામે રાજા હતો. તેને ધારીણી પ્રમુખ એક દળર રાણીઓ હતી. ધારીણીને એક પુત્ર થયો હતો. તેનું નામ સિંહસેન. કુમાર યુવાવસ્થા પામતાં તેને ૫૦૦ રાજકન્યાઓ પરણાવી, પાંચસો સુંદર મહેલો અંધારા આપ્યા, પાંચસો કોઠ સોનેશાં, પાંચસો હાથી એમ દરેક પાંચસે પાંચસો ચીજો આપી. કુમાર મુખપૂર્વક રહેવા લાગ્યો. કેટલાક વખતે રાજા મૃત્યુ પામ્યો અને સિંહસેનકુમારને બાદી મળી. પાંચસે